

Heinola

TALOUSARVIO 2020 JA TALOUSSUUNNITELMA 2020 - 2023

Kaupunginhallitus 11.11.2019 § 249

SISÄLLYS

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS.....	2
KAUPUNGIN STRATEGIA 2030.....	4
Strategian arvot.....	4
Strategiaohjelmien tavoitteet.....	5
2. YLEISPERUSTELUT.....	9
Talousarvion ja taloussuunnitelman lakiperusta.....	9
Talousarvio ja -suunnitelman rakenne.....	9
Suunnittelun lähtökohdat ja ennusteet.....	10
Yleinen talouskehitys.....	10
Talouskehitys ja keskeiset oletukset.....	11
Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma.....	15
Terveen talouden kriteeristö.....	15
Talouden tasapaino.....	18
Tavoitteiden asettaminen konsernijohtolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä.....	18
Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	20
Täytäntöönpano-ohjeet.....	20
Vuoden 2020 määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto.....	21
3. KÄYTTÖTALOUSOSA.....	22
Yhteiset palvelut.....	22
Sosiaali- ja terveyslautakunnan toimiala.....	26
Elinvoimalautakunnan toimiala.....	34
Hyvinvointilautakunnan toimiala.....	40
Teknisen lautakunnan toimiala.....	52
Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala.....	60
4. TULOSLASKELMAOSA.....	63
700 VEROTULOT.....	63
710 KÄYTTÖTALouden VALTIONOSUUDET.....	64
720 KOROT JA MUU RAHOITUS.....	64
5. INVESTOINTIOSA.....	65
Yhteisten palveluiden investoinnit.....	65
Sosiaali- ja terveystoimialan investoinnit.....	65
Elinvoimatoimialan investoinnit.....	67
Hyvinvointitoimialan investoinnit.....	67
Tekniikkatoimialan investoinnit.....	68
6. RAHOITUSOSA.....	73
LIITTEET.....	74
TASE 1.1.2019.....	74
HEINOLAN KAUPUNGIN HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2020 - 2023.....	76

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Suomen talousnäkymät heikkenevät talousarvion suunnittelukaudella ja maailmantalouden epävarmuus on lisääntynyt. Valtionvarainministeriö ennustaa vuodelle 2020 BKT:n hentoa kasvua 1,0 % vuonna 2020 (VM vuonna 2019 1,7 %), seuraavana vuonna kasvu hiljenee edelleen 0,9 prosenttiin. Talouden muutoksesta kertoo sekin, että vuoden 2020 ennuste on laskenut koko ajan kalenterivuoden lähentyessä. Talouden kasvun hidastuminen tuottaa haasteita kuntataloudelle, jossa ei ole pystytty sopeuttamaan toimintoja kasvukauden aikana. Ennakoivasti Heinolan kaupungin valtuusto teki 11.6.2018 yksimielisen päätöksen tasapainottamisohjelmasta, jossa tähdätään kaupungin talouden tervehdyttämiseen talousarvion suunnittelukaudella toimintakatteen kasvun hillitsemisellä vuoden 2017 tasolle, mutta asetettuihin tavoitteisiin ei ole vielä päästy.

Vuoden 2019 eduskuntavaalien jälkeinen Rinteen hallitus on ilmoittanut jatkavansa soteuudistusta, mutta toistaiseksi toteutuksen tapa ja aikataulu ovat auki. Tämän uudistuksen mahdollinen vaikutus Heinolan kaupungin toimintamenoihin, henkilöstömäärään, tukipalveluihin ja rahoitusasemaan on merkittävä riski suunnittelukaudella. Rinteen hallitus on ilmoittanut poistavansa kuntien valtionosuuksista indeksileikkaukset, joka tarkoittavat vuodelle 2020 merkittävää hyppyä Heinolan (n. 3,5 M€) valtionosuuksissa. Lisäksi osa vuoden 2019 verotulojen tulouksesta siirtyy vuosille 2020 - 2021, mikä nostaa tulokertymää poiketen tavallisesta. Poikkeuksellisen 2020 vuoden jälkeiset suunnittelukauden näkymät 2021 - 2023 ovat varsin tiukat.

Tarkastellessa valtuuston vuonna 2018 asettamaa toimintakatetavoitetta (-105 M€), on huomioitava, että toimialat ovat ottaneet talouden tervehdyttämisen haasteen vastaan ja toimintakatekehitys on koko suunnittelukauden pääosin nykyisellä tasolla. Terveyspalveluiden sekä hoito- ja vanhuspalveluiden osalta toimintakate on heikentynyt ja heikentyy reilu kaksi miljoonaa euroa vuodessa koko suunnittelukauden ajan, vuoden 2020 toimintakate on jo -110 M€. Näihin palveluihin panostaminen on ollut laajan poliittisen kentän hyväksymä strateginen valinta, mutta pitkässä juoksussa kaupungin taloudellinen kantokyky on koetuksella ja linjausta tulee uudelleen arvioida tai muita toimintoja sopeuttaa vahvemmin, mikäli valtionrahoituksessa tai sote-uudistuksessa ei löydy tilanteeseen ratkaisua.

Talousarvio 2020 ja -suunnitelman 2021 - 2023 laatimisen lähtökohta on ollut hyväksytyyn kaupunkistrategian ja neljän strategisen ohjelman: demokratia-, elinvoima-, hyvinvointi- ja resursiosiohjelman tavoitteiden yhdistäminen selkeämmäksi osaksi kaupungin talousarviosuunnittelua. Lisäksi valtuuston hyväksymä tasapainottamisohjelman taloudelliset tavoitteet ovat suunnittelun lähtökohtana. Talousarviossa on otettu alkuaskelia talouden tervehdyttämisen suuntaan, mutta on selvää, että jo vuoden 2020 aikana ja suunnittelukaudella 2021 - 2023 vaaditaan toimintatapojen ja -rakenteiden tarkastelua huomattavasti laajemmassa mittakaavassa kuin esitettyssä talousarvioesityksessä.

Heinola investoi tulevina vuosina vahvasti tulevaisuuteen, vuosittainen investointitaso on noin 20 miljoonaa euroa vuosina 2020 - 2023, mitä voidaan pitää kaupungin kokoluokkaan nähden suurena. Investoinneilla tähdätään strategian mukaisesti vetovoimaisuuden lisäämiseen ja laadukkaiden palveluiden ylläpitämiseen kuntalaisille. Nämä Heinolalle tärkeät investoinnit tuovat kuitenkin samalla paineita talouden toimenpideohjelman onnistumiseen, ettei kaupungin taloudellinen asema heikkene 2020-luvulla, kun investointien poistot alkavat kuormittamaan kaupungin taloutta.

Heinolan taloudelliset haasteet eivät ole poikkeuksellisia. Päinvastoin, mikäli talouden tervehdyttämisessä onnistutaan suunnitellulla tavalla, Heinolalla on hyvät mahdollisuudet lisätä vetovoimaansa ja mielikuvaansa asukkailleen, yrityksille, vapaa-ajanasukkaille ja vierailijoille. Mutta, menestyminen tulee ennen työtä vain sanakirjassa.

Kaupunginjohtaja Jari Parkkonen

KAUPUNGIN STRATEGIA 2030

Strategian arvot

Innovatiivisuus

- Kyseenalaistamme kaikkea, koska uteliaisuus on tie innovatiivisuuteen ja menestykseen.
- Haluamme tarttua uusiin mahdollisuuksiin, jotta kaupunkimme pysyisi kiinnostavana, kehittyvänä ja elinvoimaisena asuin- ja toimintaympäristönä.
- Työntekijät ovat oma-aloitteisia ja kannustavat toisiaan ratkaisujen löytämiseen, kehittävät itseään jatkuvasti ja ovat avoimia muutoksille. Tähän myös panostamme.
- Osaamme ennakoida toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja toimimme tarvittaessa nopeasti.

Tuloksellisuus

- Haluamme toimia tavoitteellisesti ja tehokkaasti. Tämä edellyttää yhteistä näkemystä tavoitteistamme, nopeaa päätöksentekoa, vastuullista ja valtuuttavaa johtamistapaa sekä asiantuntevaa ja aloitteellista työskentelyä.
- Asetamme haasteellisia tavoitteita, ja osaamme myös palkita silloin, kun tavoitteet saavutetaan. Erinomainen tulos on meidän kaikkien yhteinen etu.

Yhteisöllisyys

- Olemme hyvä kumppani asukkaille, yrityksille ja yhteisöille. Yhteisöllisyys on osallisuutta, luottamuksen ja yhteishengen luomista sekä sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin.
- Etsimme ratkaisuja ja käymme vuoropuhelua yli rajojen.
- Kannustamme uudenlaiseen ajatteluun, sillä vain tekemällä uutta voi olla edelläkävijä.

Rohkeus

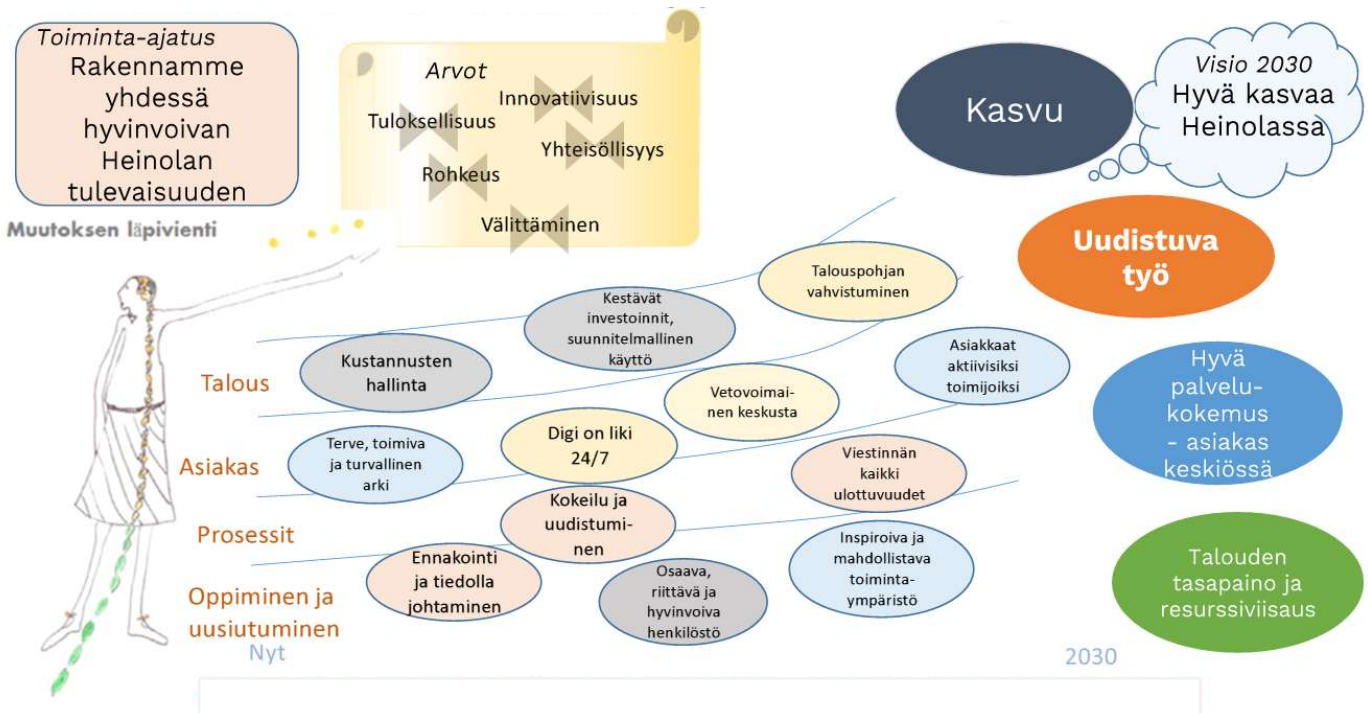
- Suhtaudumme rohkeasti ja luovasti tulevaisuuteen. Uskallamme muuttaa rakenteita ja suhtaudumme riskinottohaluun myönteisesti ja hyväksymme mahdollisen epäonnistumisen.
- Rohkeus on uskallusta nousta tulevaisuuden suunnannäyttäjäksi. Pidämme yllä kokeilemisen kulttuuria, jossa toimimme ennakkoluulottomasti ja haastamme totut tavat.
- Rohkeus uudistua vie eteenpäin. Se vaatii asennetta. Tietoon, taitoon ja kokemukseen perustuen viemme eteenpäin omaa ja koko yhteisön kehitystä.

Välittäminen

- Otamme toiset huomioon sekä arvostamme kohtuullisuutta ja inhimillisyyttä. Olemme tunnettuja reilusta meiningistä.
- Kannamme vastuuta omasta ja läheistemme hyvinvoinnista.
- Huolehdimme kestävästä elämäntavasta ja toimimme siten, että myös tulevilla sukupolvilla on mahdollisuus tehdä valintoja.

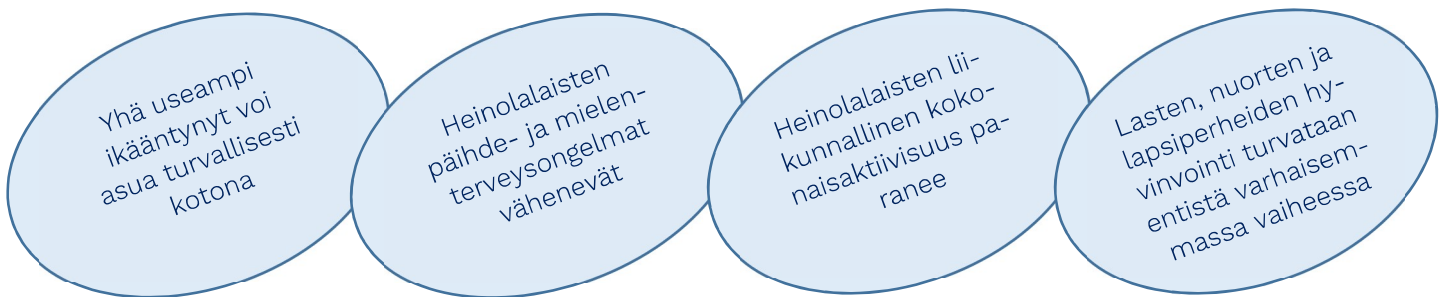
Strategiaohjelmien tavoitteet

Heinolan kaupungin strategia vuoteen 2030, valtuuston 1.10.2018 hyväksymä:

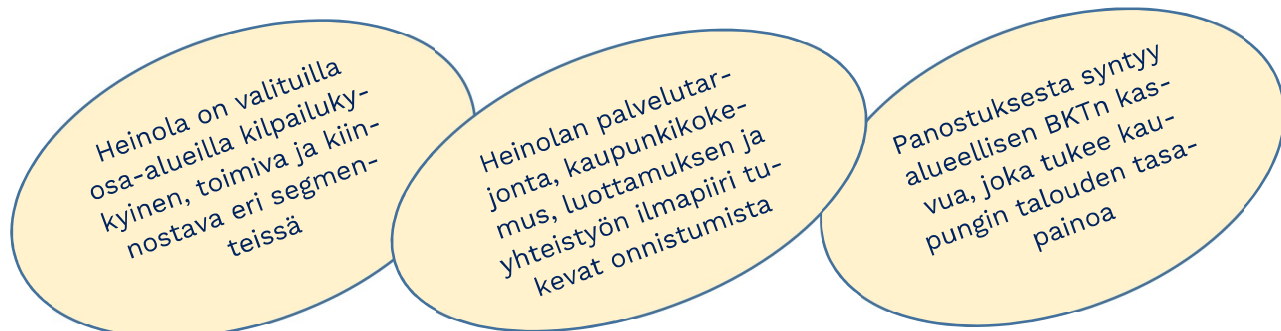

Päätavoitteista muotoutui ohjelmia, jotka valtuusto hyväksyi 19.8.2019:

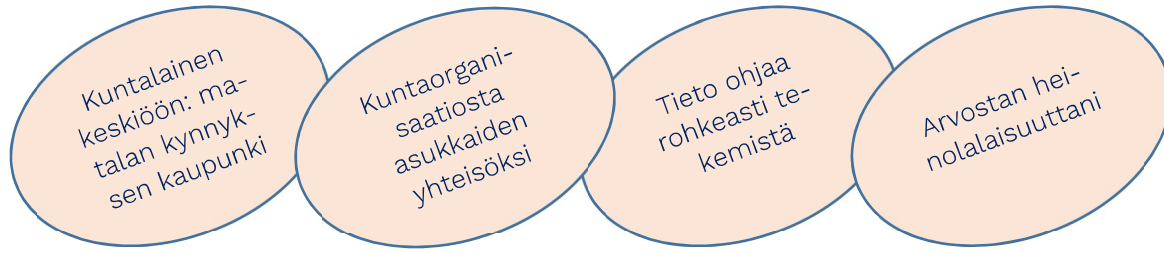
Hyvinvointiohjelma

Elinvoimaohjelma

Demokratiaohjelma

Resurssiohjelma

OHJELMATAVOITE

Hyvinvointiohjelma

Yhä useampi ikääntynyt voi asua turvallisesti kotona

Heinolalaisten päihde- ja mielen-terveysongelmat vähenevät

Heinolalaisten liikunnallinen kokonaisaktiivisuus paranee

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi turvataan entistä varhaisemmassa vaiheessa

Elinvoimaohjelma

Heinola on valituilla osa-alueilla kilpailukykyinen, toimiva ja kiinnostava eri segmenteissä

TALOUSSUUNNITELMAN SITOVA TAVOITTEET

Tehtävä Sitova tavoite

505 Katujen ja muiden yleisten alueiden esteettömyys ja ylläpidon taso kehittyvät
270 Asiakasta ei pomotella

505 Kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen houkuttelevuus kulkumuotoina kehittyvät

410 Opiskeluhuollon painopiste siirtyy yhteisölliseen opiskeluhooltoon
420 Opiskeluhuollon painopiste siirtyy yhteisölliseen opiskeluhooltoon

600 Toimialojen yhteisen maankäytön tavoitteiston luominen vuosille 2021 - 2023

610 Toimialojen yhteisen maankäytön tavoitteiston luominen vuosille 2021 - 2024

320 Keskustan-Sataman-Kylpylän alueen ideoista toteutukseen

320 Vetovoimaisen asumisen mahdollistaminen

LuVa Toimialojen yhteisen tavoitteiston luominen vuosille 2021 - 2023

OHJELMATAVOITE

TALOUSSUUNNITELMAN SITOVA TAVOITTEET

Tehtävä Sitova tavoite

Heinolan palvelutarjonta, kaupunkikokemus, luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri tukevat onnistumista	420	Taloudellinen ja toiminnallinen varautumisen suunnittelu lapsimäärän vähentymiseen 2020 - 2035 (opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa)
	505	Sataman, kylpylän alueen sekä Ranta- ja Maaherranpuiston palvelut, vetovoima ja infrastruktuuri kehittyvät
	430	Virikkeellisen elämän palveluiden laadun seuranta ja kehittäminen.
	410	Taloudellinen ja toiminnallinen varautumisen suunnittelu lapsimäärän vähentymiseen 2020 -2035 (opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa)
	310	Tapahtumat vahvistavat kaupungin imagoa
	310	Tapahtumat ovat vetovoimatekijä keskustan elävöittämisessä
	430	Kirjaston tilakysymyksen ratkaiseminen
Panostuksesta syntyy alueellisen BKT:n kasvua, joka tukee kaupungin talouden tasapainoa	300	Positiivinen työpaikkakehitys
Resurssiohjelma		
Työnantajamielikuva paranee	430	Kirjaston tilakysymyksen ratkaiseminen
Omaisuuksien suunnitelmallinen hallinta	520	Laaditaan kaupungin rakennuskannan korjausvelan laskelma
	5160	Vedenjakeluverkon jakeluvarmuus parantuu sekä korjausvelka ja vuotoveden osuus laskevat
	5160	Viemäriverkon toiminta parantuu sekä korjausvelka ja vuotoveden osuus laskevat
	430	Kirjaston tilakysymyksen ratkaiseminen
Tieto on laajasti ja helposti käytävissä, tavoitteiden toteutumista mitataan ja seurataan	500	Organisaation uudet sähköiset järjestelmät ja toimintatavat tehostavat toimintaa suunnittelukaudella
	110	Koko organisaation uudet sähköiset järjestelmät ja toimintatavat tehostavat toimintaa suunnittelukaudella
	430	Virikkeellisen elämän palveluiden laadun seuranta ja kehittäminen
Palvelut ja asukkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee	200	Hyvä asiakaskokemus
	230	Asiakasta ei pompotella
	280	Hyvä asiakaskokemus
	280	Asiakasta ei pompotella
	410	Toimiva monialainen yhteistyö kehittyy
	420	Toimiva monialainen yhteistyö kehittyy
	430	Toimiva monialainen yhteistyö kehittyy
	600	Sähköisen arkiston ja järjestelmien kehittäminen ympäristönsuojelussa
	610	Valvonnan suunnitelmallisuus

OHJELMATAVOITE

TALOUSSUUNNITELMAN SITOVA TAVOITTEET

Tehtävä   *Sitova tavoite*

Palvelut ja asukkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee

430   Virikkeellisen elämän palveluiden laadun seuranta ja kehittäminen

300   Työllisyshoidon nettokustannusten alentaminen

400   Toimiva monialainen yhteistyö kehittyy

550   Aterialippujen myyntiprosessi tehostuu

Parempaa johtamista

110   Henkilöstötyytyväisyys kasvaa

Demokratiaohjelma

Kuntalainen keskiöön: matalan kynnyksen kaupunki

230   Yhteydensaanti ja pääsy palveluun turvataan

270   Yhteydensaanti ja pääsy palveluun turvataan

280   Yhteydensaanti ja pääsy palveluun turvataan

430   Virikkeellisen elämän palveluiden laadun seuranta ja kehittäminen

Tieto ohjaa rohkeasti tekemistä

410   Palveluverkkoinvestointien laadukas pedagoginen toteuttaminen

410   Taloudellinen ja toiminnallinen varautumisen suunnittelu lapsimäärän vähentymiseen 2020 - 2035 (varhaiskasvatuksen kanssa)

550   Vähennetään muovijätteen määrää. Laitehankinnoissa huomioidaan energiankulutus ja kierrätettävyyttä

Kuntaorganisaatiosta asukkaiden yhteisöksi

110   Säännöllinen asukaskysely käynnistetään vuoropuheluksi kaupunkilaisten ja kaupungin välillä

300   Kylä- ja kaupunginosaraadin sekä elinkeinoraadin toiminta on säännöllistä ja kokoaa kaupunkilaisia

400   Nuorisovaltuuston, vanhus- ja vammaisneuvostojen sekä lapsiperheraadin toiminta on säännöllistä ja kokoaa kaupunkilaisia

Arvostan heinolalaisuuttani!

110   Heinolan pitovoima asukkaisiin nähden kasvaa

YLEISPERUSTELUT

Talousarvion ja taloussuunnitelman lakiperusta

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

”Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. ...”

Heinolan vuoden 2019 aloittavassa taseessa kumulatiivinen ylijäämä oli 26,1 milj. euroa.

Talousarvio ja -suunnitelman rakenne

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Valtuuston hyväksymän organisaatorakenteen mukaisesti talousarvion eri osat jakautuvat toimielinten päävastuualueisiin; toimialoihin ja ne edelleen palvelualueisiin.

Talousarvion sitovuus

Talousarvioon merkityt menot ja tuloarviot sekä tavoitteet ovat sitovia seuraavasti:

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteet on johdettu strategiasta. Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on esitetty talousarviossa tehtävälueittain strategian ohjelmatavoitteeseen yhdistettynä.

Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot

Talousarvio on **käyttötaloudessa bruttositova** (määräraha tai tuloarvio on yksinään valtuuston päätöksenä sitova) **pääsääntöisesti palvelualueittain**, paitsi

- kaupunginhallituksen toimialalla talousarvio sitoo *toimielin*-tasolla.

- lupa- ja valvontatoimialan palvelualueet sekä elinvoimatoimialaan sisältyvät kulttuuri sekä yritykset ja työ -palvelualueet, tuloslaskelmaosassa korot ja muu rahoitus, jotka määritellään **nettositoviksi**.

Nettositovuudessa valtuuston päätöksenä sitovaa on ao. alueen toimintakate (nettomenot).

Tuloslaskelma- ja rahoitusosan määrärahat ja tuloarviot

Tuloslaskelmaosassa bruttositovia ovat verotus sekä käyttötalouden valtionosuudet ja nettositova on korot ja muu rahoitus.

Rahoitusosassa lainananto sekä talousarviolainat ovat bruttositovia.

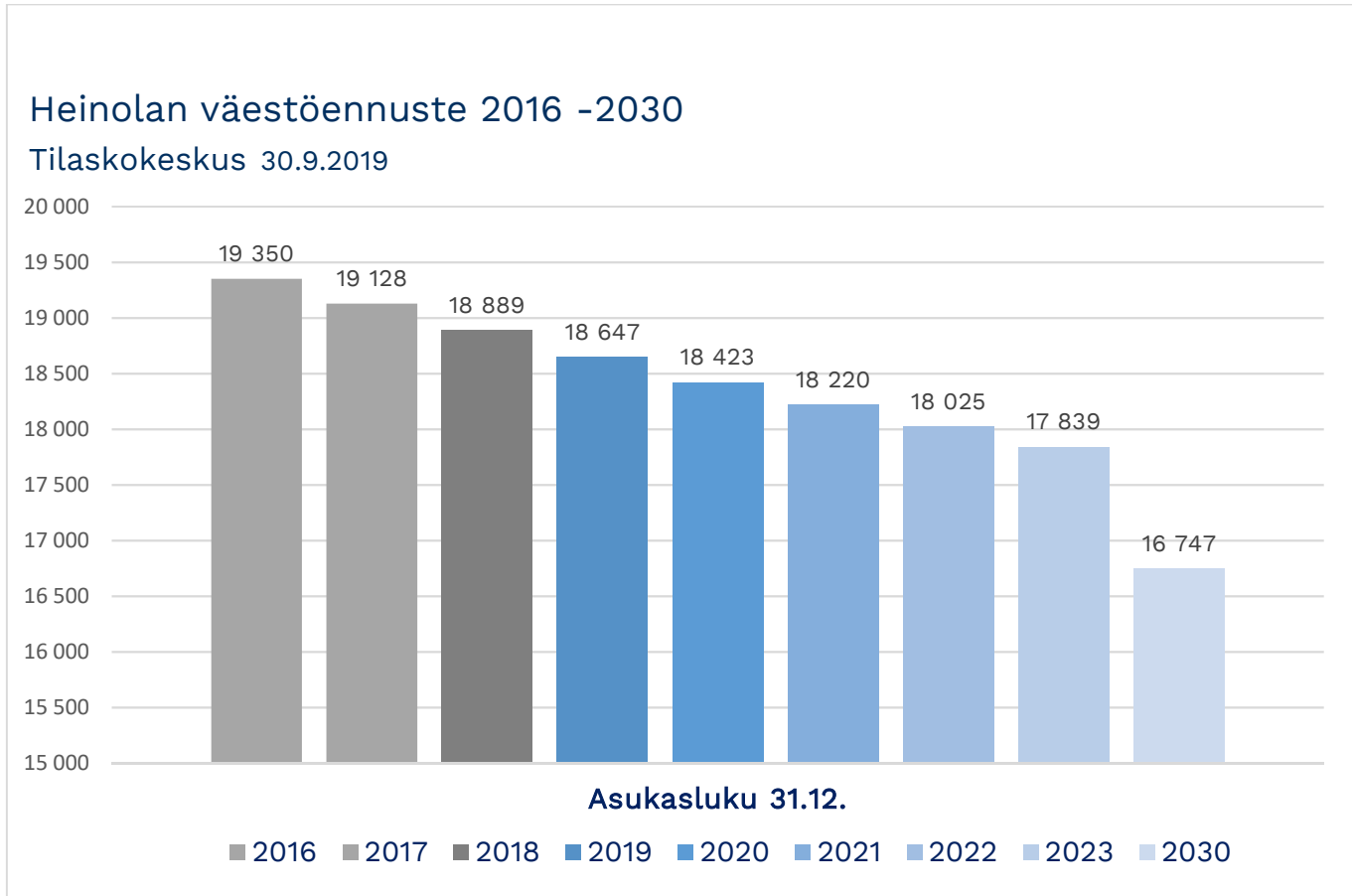
Investointiosan määrärahat ja tuloarviot

Investoinneissa sitovia ovat *palvelualueen määräraha ja tuloarvio*, paitsi *kaupunginhallituksen toimialalla* talousarvio sitoo *toimielin*-tasolla.

Hankkeille, joiden *kustannusarvio* on vähintään 1,5 milj. euroa, osoitetaan kuitenkin oma määräraha, joka on valtuustoon päätöksenä sitova.

Sitova määräraha/tuloarvio/nettomeno on talousarviokirjassa esitetty keltaisella pohjalla lihavoituna.

Suunnittelun lähtökohdat ja ennusteet

Yleinen talouskehitys

Valtiovarainministeriön mukaan Suomen talouskasvu näyttää vielä lähiaikoina myönteiseltä huolimatta kansainvälisen talouden synkistä uutisista. Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2022-2023 talouskasvun kuitenkin odotetaan hidastuvan alle yhteen prosenttiin talouden rakenteellisten tekijöiden vuoksi. Hidastuvan talouskasvun seurauksena työllisyyden koheneminen jää vähäiseksi. Julkisen kulutuksen ja investointien merkitys BKT:n kasvulle korostuu varsinkin ensi vuonna.

Valtiovarainministeriön mukaan vuoden 2019 ensimmäisellä vuosipuoliskolla työllisyyden pitkään jatkunut kasvu pysähtyi. Työllisyysasteen trendi oli heinäkuussa 72,4 prosenttia, mikä on täsmälleen sama luku kuin vuoden alussa. Niin ikään työttömyyden väheneminen on pysähtynyt ja työttömyysasteen trendi on pysytellyt 6,6 prosentin tutumassa tammikuusta lähtien. Elokuussa 2019 Päijät-Hämeen työttömyysaste oli 11,7% (2018:13%) ja Heinolan osalta 11,7 % (2018: 12,8%)

Kuntatalouden ennusteet

Kuntien rahoitusasema heikkenee kuluvana vuonna viime vuodesta. Kulutusmenoja lisäävät mm. väestön ikääntymisestä johtuva hoito- ja hoivamenojen kasvu, pieni- ja keskituloisten päivähoitomaksujen alentaminen sekä ansiotason nousu kunta-alalla. Samaan aikaan tulot

kasvat kuluvana vuonna vaimeasti. Rahoitusasema heikkenee edelleen vuonna 2019. Menojen kasvua vauhdittavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvun lisäksi kunta-alan palkankorotukset ja kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkauksen päätyminen, samanaikaisesti investointimenot jatkavat kasvuaan.

Heinolassa vanhimpien ikäluokkien kasvu on muuta maata nopeampaa, mikä edellyttää vielä suurempaa palvelujen sopeuttamista. Nuorempien ikäluokkien supistuminen puolestaan vähentää koulujen ja varhaiskasvatuksen menoja, toisaalta kaupungilla on edessään suuri panostus hyvinvointitoimialan palveluverkkoon, joka sisältää useamman koulu/päiväkotikonaisuuden rakentamisen.

Kuntien toimintakate heikentyi vuonna 2018 noin 0,9mrd. euroa ja vuosikate noin 1,3mrd euroa. Kuntatalouden vuosikate (2,7mrd. euroa) ei riittänyt kattamaan poistoja ja arvonalentumisia (2,8 mrd.euroa) eikä nettoinvestointeja (3,8 mrd. euroa). Kuntatalouden lainakanta kasvoi pääosin kuntien kasvaneilla investoinneilla. Kuntien talouden osalta merkillepantavaa on negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärän kasvu, joita vuonna 2018 oli yhteensä 43.

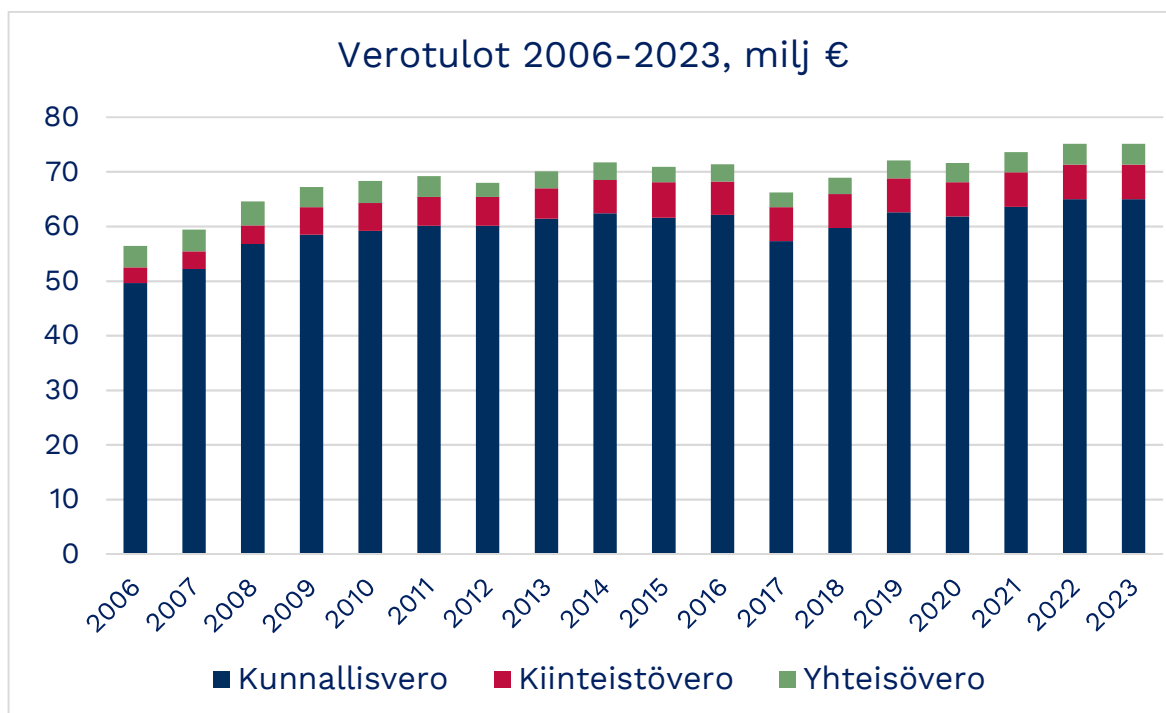
Vuosina 2019 ja 2020 kunnallisveroprosentti on Heinolassa edelleen 20,50 %.

Talouskehitys ja keskeiset oletukset

Verot

Kunnallisveron tuotto on kehittynyt Heinolassa jo pitkään hitaammin kuin maassa keskimäärin. Tämä on näkynyt kaupungin kuntajako-osuuden pienentymisenä. Myös kuntien välisessä verotulotasauksessa Heinola on muuttunut maksajasta tasauksen saajaksi.

Heinolan tuloveroprosentti pysyy entisellä tasolla, 20,50 % (Valt 30.9.2019).

Valtuusto vahvisti vuoden 2020 kiinteistöveroprosentit syyskuussa 2019. Talousarvion pohjana on käytetty valtuuston 30.09.2019 vahvistamia kiinteistöveroprosentteja:

Kiinteistöveroprosentti		Tuottoarvio 2020
* yleinen	1,00 %	3,2 M€
* vakinainen asunto	0,50 %	2,4 M€
* muu asunto	1,00 %	0,7 M€
* voimalaitos	1,50 %	<u>0,0</u>
		6,3 M€

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmässä yleinen valtionosuus, sosiaali- ja terveystoimen, esi- ja perusopetuksen, taiteen perusopetuksen, yleisen kirjaston ja kulttuuripalvelujen valtionosuus sekä verotulotasaus muodostavat ns. peruspalvelujen valtionosuuden.

Tämän lisäksi kaupunki saa muuta OKM:n myöntämää valtionosuutta lukiokoulutukseen, pidennetyn oppivelvollisuuden kustannuksiin, aamu- ja iltapäivätoimintaan, musiikkioppilaitostoimintaan, liikuntaan, nuorisotyöhön, museotoimintaan ja maahanmuuttajien valmentavaan koulutukseen.

OKM:n valtionosuudesta vähennetään kunnan rahoitusosuus ylläpitäjämallin mukaisen vos-rahoituksen kustannuksiin.

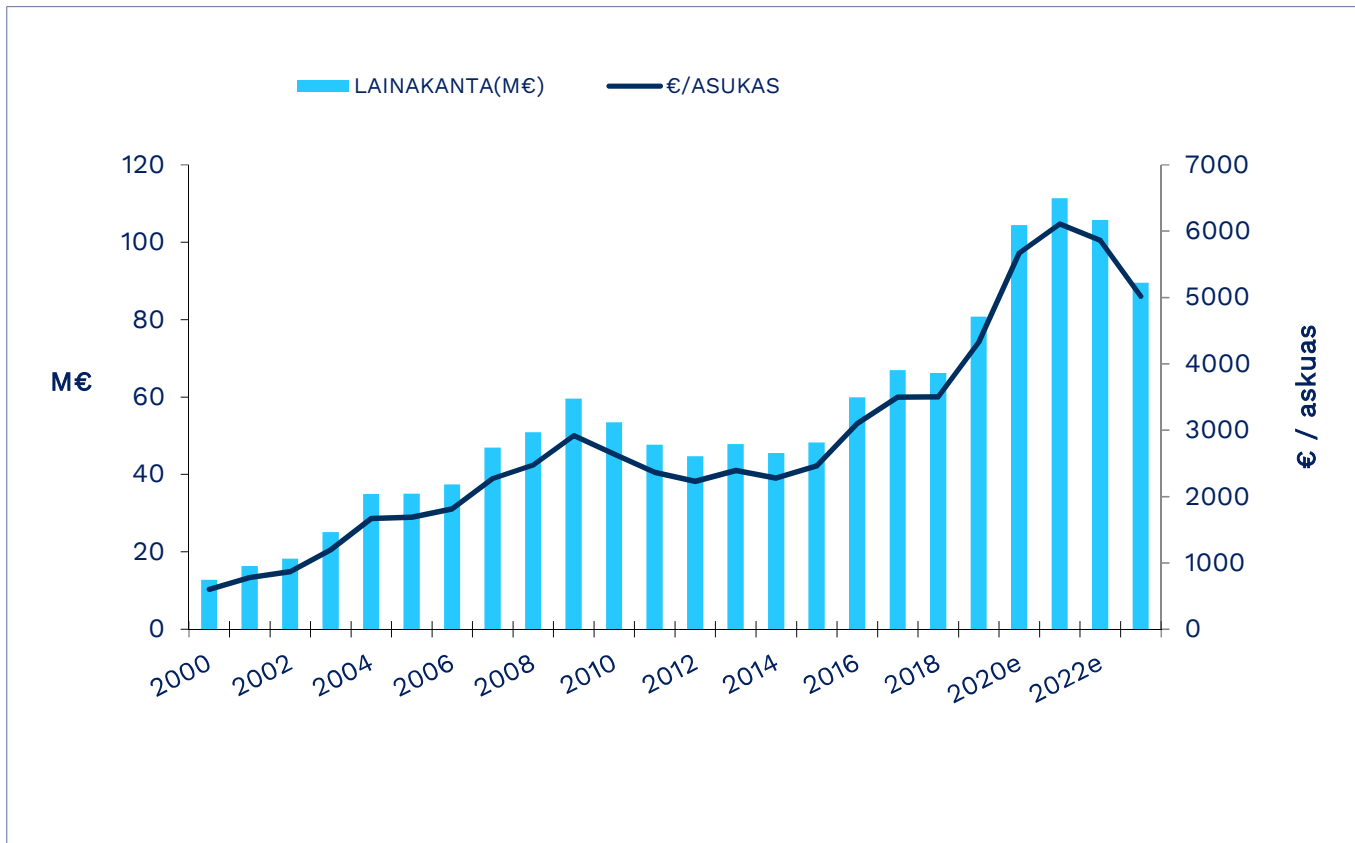
Lainakanta ja omavaraisuus 2015 - 2023

	2015	2016	2017	2018	2019ta	2020e	2021e	2022e	2023e
Lainakanta,									
1000 €	48 211	59 924	66 937	66 202	80 709	104 406	111 300	105 700	89 500
€/asukas	2 461	3 096	3 498	3 503	4 328	5 667	6 109	5 864	5 017
Omavaraisuus									
aste	64	60,2	58,8	59,8	55,4	51,1	50,5	52,5	56,7

Omavaraisuusaste mittaa vakavaraisuutta, tappion sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omat varat muodostavat puskurin mahdollisia tappioita varten. Hyvänä tavoitetasona on pidetty 70 %:n omavaraisuutta, 50 % tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Oheisessa kuvassa esitetään lainakannan kehitys taloussuunnitelman 2020 - 2023 pohjalta. Lainakanta kasvaa merkittävästi vuosina 2019 - 2023. Kehitys riippuu siitä, miten laajasti investointisuunnitelmat toteutuvat ja ajoittuvat, sekä miten aktiivisesti investointeja rahoitetaan energiarahaston sijoitustuottoja kotiuttamalla. Lainojen korkomenoja ennakoidaan vuodelle 2020 yhteensä 0,9 M€.

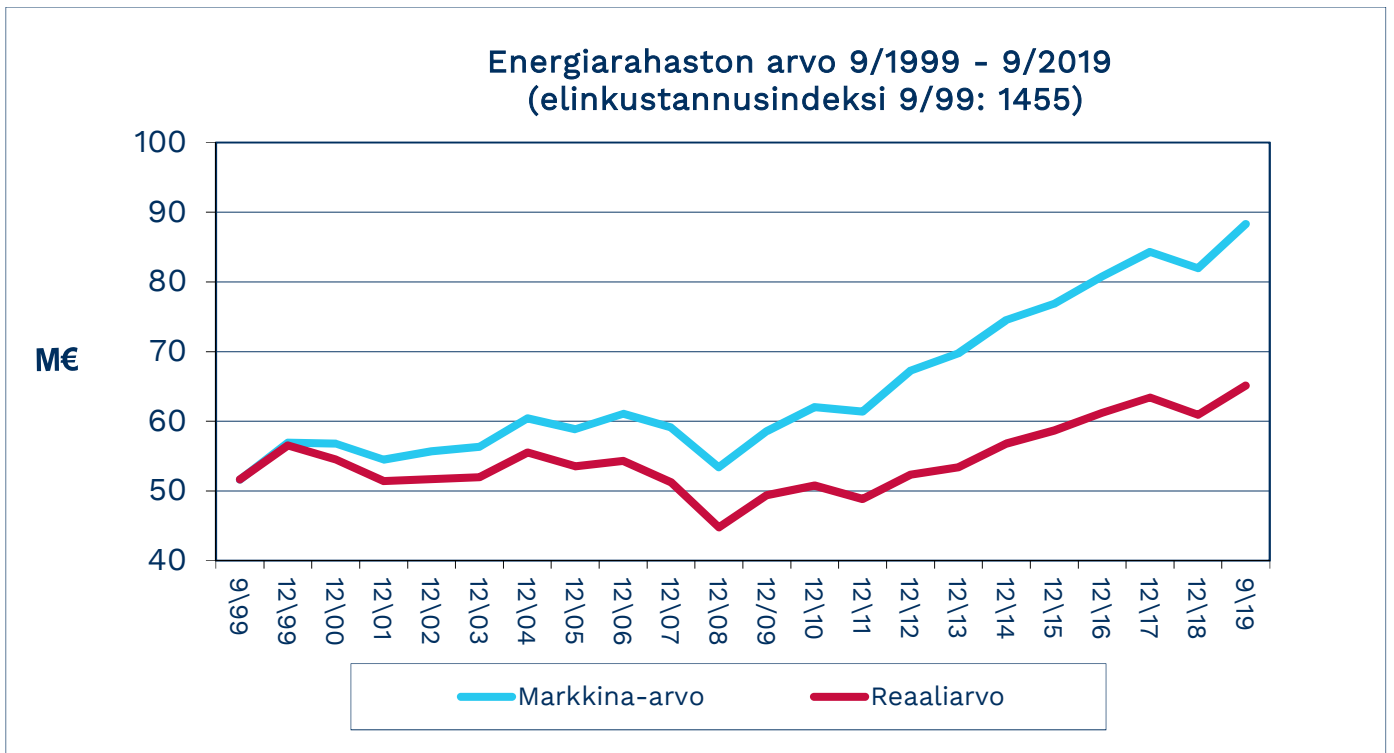
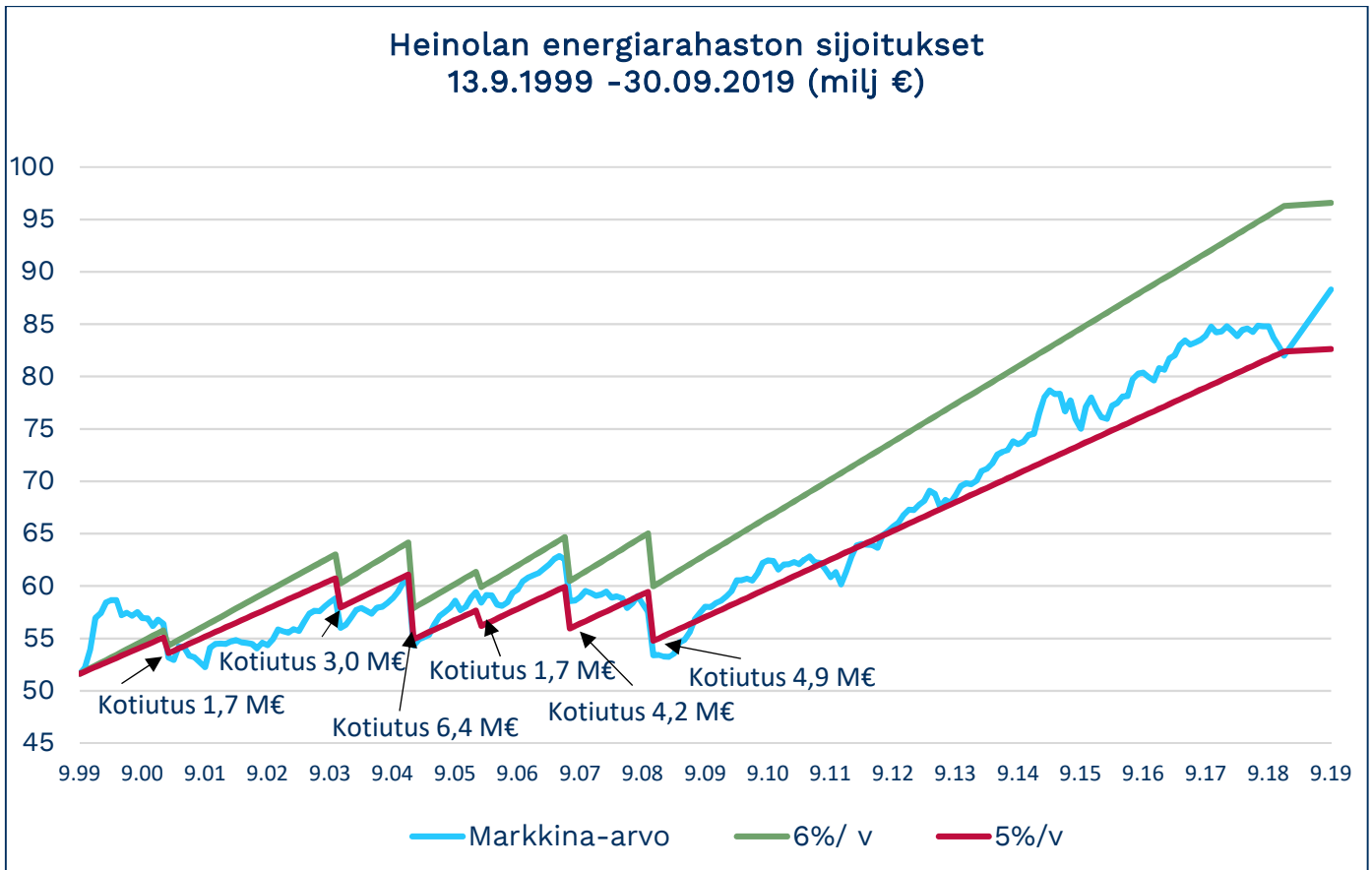
Lainakanta 1999 – 2023

Sijoitusten tuotot ja kulut

Heinola Energia Oy:n kauppahinta 51,634 M€ (307 Mmk) on sijoitettu syyskuussa 1999 kaupunginvaltuuston hyväksymiä periaatteita noudattaen pitkällä tähtäyksellä. Tämän vakuudeksi perustettiin kaupungin omaan pääomaan kuuluva rahasto (Heinolan energiarahasto), johon siirrettiin vuoden 1999 ylijäämäisestä tuloksesta siirtokelpoiset varat. Rahaston sijoitustoiminnan tavoitteena on turvata pääoman reaaliarvon säilyminen sekä tuottaa kaupungille pääomatuloja.

Sijoitusten tuottotavoitteeksi on asetettu kuusi prosenttia eli pitkän ajanjakson inflaatio huomioon ottaen tavoitellaan runsaan 4 %:n reaalityttöä. Energiamahaston sijoitukset on tehty sijoitusrahastojen kautta. Sijoitustuottoja on kotiutettu vuosina 2001 - 2008 yhteensä 21,9 M€. Pääoman kotiutuksia voidaan tulevaisuudessa käyttää investointeihin, lainojen lyhennyksiin ja elinkeinojen kehittämiseen valtuuston erikseen päättämällä tavalla. Kotiutus on vaihtoehto pitkäaikaiselle lainanotolle. Tuotot käsitellään kirjanpitolain mukaisesti tuloslaskelmassa ja kotiutukset rahoituslaskelmassa.

Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma

Tuloslaskelman tunnuslukuja (ulkoisia tuottoja ja kuluja)

	2017	2018	2019*	2020*	2021*	2022*	2023*
Asukasmäärä	19 128	18 889	18 647	18 423	18 220	18 025	17 839
Toimintatuotot, % toimintakuluista	16,0	19,2	15,4	15,0	15,3	15,3	15,0
Vuosikate, % poistoista	149,7	199,9	148,5	140,2	138,5	151,7	153,7
Vuosikate, € / asukas	529	611	534	616	737	845	857

Kaupungin investointivauhti on ollut keskimäärin hitaampaa. Investointivauhti kiihtyy huomattavasti kouluinvestointien myötä. Tunnusluku vuosikate prosenttia poistoista kertoo tulo-rahoituksen riittävydestä. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan tulo-rahoituksen olevan riittävä.

Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista: $100 \times \text{toimintatuotot} / \text{toimintakulut}$

Tunnusluku osoittaa paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelussuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla toiminnan tuotoilla.

	2017	2018	2019*	2020*	2021*	2022*	2023*
Valtionosuudet €/asukas	2 199	2 275	2 295	2 549	2 577	2 605	2 632
Valtionosuudet, % toimintamenoista	33,5	34,4	33,4	36,1	36,1	36,2	36,3
Nettomenot, €/asukas	5 509	5 324	5 790	5 976	6 030	6 079	6 145

Terveen talouden kriteeristö

	2017	2018	2019*	2020*	2021*	2022*	2023*
Kertynyt ylijäämä 1000€	20 128	26 146	27 398		31 130	36 320	41 666
Vuosikate (%) poistoista	149,7	199,9	148,5	140,2	138,5	151,7	153,7
Lainaa € / asukas	3 498	3 503	4 328	5 667	6 109	5 864	5 017
Tuloveroprosentti	20,5	20,5	20,5	20,5	20,5	20,5	20,5
Laskennallinen lainanhoitokate (vuosikate + korkokulut)/ (korkokulut + lask.lainanlyh.)	1,2	1,4	1,0	0,9	1,0	1,1	1,3

SISÄINEN TULOSLASKELMA

	TP 2018 €	TA 2019 €	LTK 2020 €	KH 2020 €	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	18 191 706	18 123 100	18 534 900	18 803 700	18 729	18 680	18 595
Maksutuotot	7 971 342	7 789 900	7 469 100	7 469 100	7 404	7 382	7 363
Tuet ja avustukset	2 021 091	1 923 000	1 798 400	1 798 400	1 656	1 648	1 658
Vuokratuotot	10 269 463	10 645 700	10 400 600	10 400 600	9 872	9 716	9 460
Muut toimintatuotot	3 782 381	165 500	377 500	377 500	927	927	527
<i>TOIMINTATUOTOT</i>	<i>42 235 984</i>	<i>38 647 200</i>	<i>38 580 500</i>	<i>38 849 300</i>	<i>38 588</i>	<i>38 353</i>	<i>37 603</i>
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN							
	367 915	422 000	302 200	302 200	287	287	287
	<i>42 603 898</i>	<i>39 069 200</i>	<i>38 882 700</i>	<i>39 151 500</i>	<i>38 875</i>	<i>38 640</i>	<i>37 890</i>
TOIMINTAKULUT							
Palkat ja palkkiot	-43 566 841	-45 190 900	-45 478 200	-45 479 400	-45 301	-44 976	-44 819
Eläkekulut	-9 950 462	-10 037 500	-10 244 700	-10 244 900	-10 185	-10 134	-10 108
Muut henkilösivukulut	-1 570 403	-1 628 500	-1 654 300	-1 654 100	-1 588	-1 576	-1 570
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>-55 087 706</i>	<i>-56 856 900</i>	<i>-57 377 200</i>	<i>-57 378 400</i>	<i>-57 074</i>	<i>-56 686</i>	<i>-56 497</i>
Asiakaspalvelujen ostot	-34 984 788	-34 125 100	-34 995 500	-34 995 500	-36 134	-36 415	-36 673
Muiden palvelujen ostot	-29 100 689	-30 105 300	-30 650 800	-30 919 600	-30 541	-30 440	-30 284
Palvelujen ostot yhteensä	-64 085 477	-64 230 400	-65 646 300	-65 915 100	-66 675	-66 855	-66 957
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 549 060	-7 816 900	-7 719 000	-7 698 000	-7 618	-7 615	-7 536
Avustukset	-7 227 253	-8 575 000	-8 960 600	-8 970 600	-9 120	-9 013	-8 900
Vuokrakulut	-8 563 502	-9 049 700	-8 957 000	-8 957 000	-7 988	-7 817	-7 394
Muut toimintakulut	-667 074	-524 500	-333 200	-333 200	-323	-323	-323
<i>TOIMINTAKULUT</i>	<i>-143 180 071</i>	<i>-147 053 400</i>	<i>-148 993 300</i>	<i>-149 252 300</i>	<i>-148 798</i>	<i>-148 309</i>	<i>-147 607</i>
<i>TOIMINTAKATE</i>	<i>-100 576 173</i>	<i>-107 984 200</i>	<i>-110 110 600</i>	<i>-110 100 800</i>	<i>-109 923</i>	<i>-109 669</i>	<i>-109 717</i>
VEROTULOT							
VALTIONOSUUDET	68 917 191	72 100 000	71 557 000	71 557 000	73 568	75 060	75 060
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	42 964 995	42 800 000	47 129 000	46 959 500	46 959	46 959	46 959
Korkotuotot	89 112	57 000	40 000	40 000	40	40	40
Muut rahoitustuotot	3 410 480	5 493 000	5 590 200	5 590 200	5 590	5 590	5 590
Korkokulut	-601 242	-700 000	-862 000	-882 000	-1 031	-1 012	-900
Muut rahoituskulut	-2 655 601	-1 816 000	-1 826 200	-1 826 200	-1 826	-1 826	-1 826
<i>RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT</i>	<i>242 748</i>	<i>3 034 000</i>	<i>2 942 000</i>	<i>2 922 000</i>	<i>2 773</i>	<i>2 792</i>	<i>2 904</i>
<i>VUOSIKATE</i>	<i>11 548 761</i>	<i>9 949 800</i>	<i>11 517 400</i>	<i>11 337 700</i>	<i>13 377</i>	<i>15 142</i>	<i>15 206</i>
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 722 875	-6 700 000	-8 087 200	-8 100 000	-9 700	-10 040	-9 950
Arvonalentumiset	-53 619	0	0	0	0	0	0
<i>POISTOT JA ARVONALENTUMISET</i>	<i>-5 776 494</i>	<i>-6 700 000</i>	<i>-8 087 200</i>	<i>-8 100 000</i>	<i>-9 700</i>	<i>-10 040</i>	<i>-9 950</i>
<i>TILIKAUDEN TULOS</i>	<i>5 772 268</i>	<i>3 249 800</i>	<i>3 430 200</i>	<i>3 237 700</i>	<i>3 677</i>	<i>5 102</i>	<i>5 256</i>
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	245 173	0	0	0	0	0	0
<i>TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ</i>	<i>6 017 441</i>	<i>3 249 800</i>	<i>3 430 200</i>	<i>3 237 700</i>	<i>3 677</i>	<i>5 102</i>	<i>5 256</i>

RAHOITUSLASKELMA

	TA 2019 €	LTK 2020 €	KH 2020 €	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Vuosikate	9 949 800	11 517 400	11 337 700	13 377	15 142	15 206
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0	0
	<i>9 949 800</i>	<i>11 517 400</i>	<i>11 337 700</i>	<i>13 377</i>	<i>15 142</i>	<i>15 206</i>
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-28 187 800	-37 626 900	-37 626 900	-22 727	-12 490	-2 086
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 321 000	0	700 000	20	0	0
Pys.vast.hyödykkeiden luovutustulo	199 900	100 000	100 000	100	100	100
	<i>-26 666 900</i>	<i>-37 526 900</i>	<i>-36 826 900</i>	<i>-22 607</i>	<i>-12 390</i>	<i>-1 986</i>
<i>TOIMINNAN JA INVEST.RAHAVIRTA</i>	<i>-16 717 100</i>	<i>-26 009 500</i>	<i>-25 489 200</i>	<i>-9 230</i>	<i>2 752</i>	<i>13 220</i>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
Antolainasaamisten lisäykset	184 700	44 700	44 700	45	45	45
Antolainasaamisten vähennykset	184 700	44 700	44 700	45	45	45
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 000 000	30 000 000	35 000 000	21 000	10 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 493 000	-11 053 000	-11 303 000	-14 103	-15 653	-16 177
	<i>14 507 000</i>	<i>18 947 000</i>	<i>23 697 000</i>	<i>6 897</i>	<i>-5 653</i>	<i>-16 177</i>
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
Saamisten muutos	67 600	0	0	0	0	0
	67 600	0	0	0	0	0
<i>RAHOITUKSEN RAHAVIRTA</i>	<i>14 759 300</i>	<i>18 991 700</i>	<i>23 741 700</i>	<i>6 942</i>	<i>-5 608</i>	<i>-16 132</i>
<i>RAHAVAROJEN MUUTOS</i>	<i>-1 957 800</i>	<i>-7 017 800</i>	<i>-1 747 500</i>	<i>-2 288</i>	<i>-2 856</i>	<i>-2 912</i>

Rahoituslaskelman tunnuslukuja

	2017	2018	2019*	2020*	2021*	2022*	2023*
Investointien tulorahoitus (100 x vuosikate/ Inv. omahankintameno)	73	78	37	31	59	122	733
Lainanhoitokate (vuosikate + korkokulut)/ (korkokulut + lainanlyh.)	1,2	1,3	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosentti-

osuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien raju nousu näkyy vahvasti tunnusluvun pienentymänä.

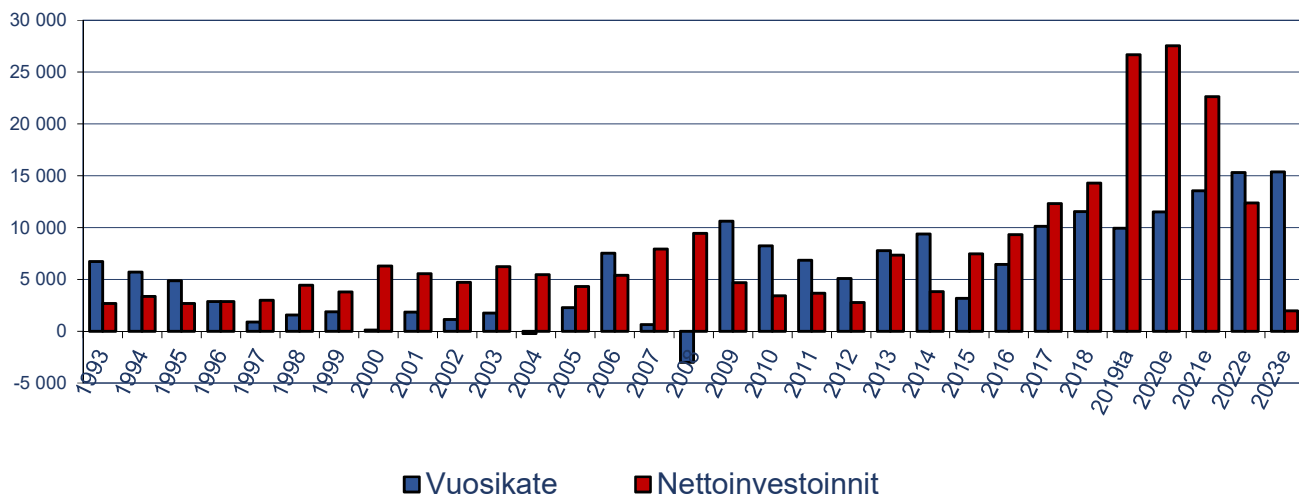
Lainanhoitokate kertoo tulo-rahoituksen riittävydestä lainojen hoitoon. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1 - 2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Talouden tasapaino

Kuntalain 110 §:ssä säädetään talouden tasapainosta ja alijäämän kattamisesta. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.

Vuoden 2019 aloittavassa taseessa ylijäämä edellisiltä tilikausilta oli yhteensä 26,146 M€ ja vuodelta ennakoitaan muodostuvan noin 1-2 M€ alijäämäinen tulos. Kaupungin taloutta tulee ohjata siten, että pitkällä aikavälillä nettoinvestoinnit ja vuosikate vastaavat toisiaan.

Vuosikate ja nettoinvestoinnit 1993 - 2023, 1000€

Tavoitteiden asettaminen konsernijohtolle ja kunnan edustajille tytäryhteisöissä

<u>Tytäryhteisöt</u>	<u>Osuus (%)</u>
Heinolan Vuokra-asunnot Oy	100,00
Kiinteistö Oy Marjatie 13	98,18
Kiinteistö Oy Mustikkatie 2	98,10
Kiinteistö Oy Höyläpenkki	55,00
Heinolan Työvalmennuskeskus Oy	100,00

<u>Osakkuusyhteisöt</u>	<i>Osuus (%)</i>
Asunto Oy Vanhatie 4	35,25
Kiinteistö Oy Heinolan Tietokeskus	41,43
Kiinteistö Oy Puumera	25,35
Kangaspolun Lämpö Oy	40,00

<u>Kuntayhtymät</u>	<i>Osuus (%)</i>
Koulutuskeskus Salpaus –kuntayhtymä	8,89
Eteva kuntayhtymä	0,87
Päijät-Hämeen liitto	11,36
Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä	9,53
Itä-Suomen Päihdehuollon ky	3,73

Konsernijohto raportoi valtuustolle talous- ja toimintasuunnitelman toteutumisesta osavuosi-katsausten yhteydessä. Kunnan edustajat raportoivat konsernijohtolle talous- ja toiminta-suunnitelman toteutumisesta vähintään kerran vuodessa.

Heinolan vuokra-asunnot Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävä: Heinolan vuokra-asunnot Oy:n tehtävänä on tarjota kohtuuhintaisia asuntoja kaupungin asukkaille sekä toteuttaa kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita.

Kärkihanketavoitteet

Kärkihankkeet	Vuositavoite ja toimenpide 2020	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö
Konsulinkatu 6	Korjaus alkaa syksyllä 2020	Aikataulu	Toimitusjoh-taja

Muut toiminnalliset tavoitteet

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide 2020	Tavoitetaso ja onnistumien mit-tari	Vastuhenkilö
Asiakasvaikuttavuus	Asiakastyytyväisyyden vakiinnutta-minen (asiakaspalvelu, huollon toi-minnan seurata)	Asiakastyytyväisyys vähintään 3,5	Toimitusjoh-taja
Kestävä talous	Tilikauden tuloksen pitäminen va-kaana. Asuntojen markkinointi ja asukaslaskujen tehokas perintä	Asuntojen täyttöaste vähintään 90 % Saamattomien vuokrien ja muiden saatavien (remonttikulut) pienen-tyminen –10 % vuoteen 2017 ver-rattuna	Toimitusjoh-taja
Strategiat ja proses-sit	Yksi merkittävä kohde suunnitte-lussa ja saneerauksessa	Parvekkeiden kunnostus (Lähteen-tie 8) ja kattopinnoitteen uusimi-nen (Marjatie 14)	Toimitusjoh-taja

Riskit yhtiön toiminnalle

Merkittävimmät ris-kit	Keinot riskin hallitsemiselle	Vastuhenkilö
Käyttöasteen äkilli-nen putoaminen	Vuokrien nosto maltillista tai jopa olematonta ja asuntojen muutokset käyttötarpeiden mukaan (odottaako jopa remontoitavan talon purkami-nen jos käyttöaste alle 40%)	Toimitusjoh-taja
Henkilöstömuutokset eläköitymisten myötä	Suunnitelmallinen tietojen siirto uusille tekijöille ennen eläköitymisiä v. 2020	Toimitusjoh-taja

Heinolan Työvalmennuskeskus Oy

Toiminnalliset tavoitteet

Päämäärä	Vuositavoite ja toimenpide 2020	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari	Vastuhenkilö
Yhtiö lopetetaan 2020 aikana		Yhtiö lakkautettu	

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kaupunginvaltuusto on 16.6.2014 hyväksynyt Heinolan kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Valtuuston hyväksymiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin on kirjattu:

”Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kaupungin ja kaupunkikonsernin strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seurantaa, poikkeamiin reagoimista sekä suoriutumisen arviointia. Käytännössä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio-, toiminnan ja talouden seuranta- ja tilinpäätösprosessiin.”

Toimenpiteet vuonna 2019

Vuoden 2019 aikana kehittämistoimenpiteitä on kohdistettu mm. talouden ja hankinta-osaamisen prosessien yhdenmukaistamiseen. Prosesseja on kuvattu ja havaittuihin puutteisiin on vastattu toimintamallien kehittämällä ja niiden jalkauttamisella. Yhtenäiset toimintamallit vahvistavat sisäistä valvontaa. Talous- ja henkilöstöpalveluiden tuottamisen järjestäminen vuodesta 2020 on projekteistettu.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteet vuonna 2020

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan juurruttamista läpi koko organisaation jatketaan, painopisteenä erityisesti 1.1.2020 voimaan tulevan tiedonhallintalain edellyttämän tiedonhallintamallin luominen ja parempi tietoturva IT-järjestelmille. Samalla valmistaudutaan tuottamaan talous- ja henkilöstöpalvelut uudella toimintatavoilla vuodesta 2020 alkaen. Talousarvion toteutumista uhkaavista riskeistä on raportoitu toimialoitain sekä erikseen tytäryhtiöiden osalta.

Riskeistä raportointi

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan talousarvio-vuoden aikana osakatsauksissa. Tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa kaupunginhallitus antaa arvion merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä. Selonteko perustuu toimialojen sekä tytäryhtiöiden antamiin selontekoihin, joiden perusteella kaupunginhallitus muodostaa näkemyksen kokonaisuudesta ja nimeää kehittämiskohteet.

Täytäntöönpano-ohjeet

Kaupunginhallitus antaa täytäntöönpano-ohjeet 25.11.2019

Vuoden 2020 määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

	Määrärahat (-) 2020	Tuloarviot (+) 2020
KÄYTTÖTALOUSOSA		
YHTEISET PALVELUT	-5 994 900	1 704 200
100 VAALIT	-1 200	
105 ULKOINEN TARKASTUS	-68 100	
110 KAUPUNGINHALLITUS (toimielin sitova)	-5 925 600	1 704 200
SOSIAALI- JA TERVEYS	-82 079 800	11 640 500
200 HALLINTO- JA TUKIPALVELUT	-2 145 700	1 115 300
230 TERVEYSPALVELUT	-40 242 400	2 588 300
270 HOITO- JA VANHUSPALVELUT	-25 398 900	6 543 100
280 SOSIAALIPALVELUT	-14 292 800	1 393 800
ELINVOIMA	-5 592 400	1 484 000
300 YRITYKSET JA TYÖ (nettositova)	-3 894 300	
310 KULTTUURI (nettositova)	-504 400	
320 MAANKÄYTTÖ	-1 193 700	1 484 000
HYVINVOINTI	-29 019 200	2 234 800
400 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN	-825 400	59 900
410 OPETUS- JA KOULUTUS	-16 224 700	854 400
420 VARHAISKASVATUS	-8 275 000	756 100
430 VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ	-3 694 100	564 400
TEKNIikka	-24 325 100	19 807 100
500 TEKNIIKAN HALLINTO	-2 894 200	289 600
505 KUNTATEKNIikka	-8 350 800	6 677 700
520 TILAKESKUS	-7 487 800	7 239 500
550 RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT	-5 592 300	5 600 300
LUPA- JA VALVONTA	-572 200	
600 YMPÄRISTÖNSUOJELU (nettositova)	-540 100	
610 RAKENNUSVALVONTA (nettositova)	-32 100	
TULOSLASKELMAOSA		122 050 700
700 VEROTUS		71 557 000
710 KÄYTTÖTALouden VALTIONOSUUDET		46 959 500
720 KOROT JA MUU RAHOITUS (nettositova)		3 534 200
INVESTOINTIOSA (bruttositova)		
Sitovuus palvelualueittain ja väh. 1,5M€:n hankkeittain	-37 626 900	800 000
RAHOITUSOSA	-11 353 000	35 094 700
900 LAINANANTO	-50 000	94 700
910 TALOUSARVIOLAINAT	-11 303 000	35 000 000

KÄYTTÖTALOUSOSA

Yhteiset palvelut

Vastuhenkilö: hallinto- ja kehitysjohtaja

	<i>TP 2018</i>	<i>TA 2019</i>	<i>LTK 2020</i>	<i>KH 2020</i>	<i>TS 2021</i> 1000€	<i>TS 2022</i> 1000€	<i>TS 2023</i> 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	1 046 206	1 100 800	1 183 900	1 452 700	1 451	1 451	1 450
Maksutuotot	378	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	314 787	315 000	235 000	235 000	235	235	235
Muut toimintatuotot	3 047	4 100	2 500	2 500	2	2	2
<i>Toimintatuotot</i>	<i>1 364 419</i>	<i>1 419 900</i>	<i>1 421 400</i>	<i>1 690 200</i>	<i>1 688</i>	<i>1 688</i>	<i>1 687</i>
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-2 054 735	-2 260 600	-2 233 200	-2 503 200	-2 460	-2 283	-2 294
Palvelujen ostot	-2 614 840	-3 014 600	-3 176 200	-3 176 200	-2 974	-2 933	-2 926
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-52 877	-56 900	-89 300	-89 300	-59	-79	-59
Avustukset	-150	0	0	0	0	0	0
Vuokratulot	-163 603	-216 100	-210 100	-210 100	-208	-205	-205
Muut toimintakulut	-10 745	-20 000	-16 100	-16 100	-16	-16	-16
<i>Toimintakulut</i>	<i>-4 896 951</i>	<i>-5 568 200</i>	<i>-5 724 900</i>	<i>-5 994 900</i>	<i>-5 717</i>	<i>-5 516</i>	<i>-5 500</i>
TOIMINTAKATE	-3 532 532	-4 148 300	-4 303 500	-4 304 700	-4 029	-3 828	-3 813
Rahoitustuotot ja -kulut	19 010	13 000	14 000	14 000	14	14	14
VUOSIKATE	-3 513 522	-4 135 300	-4 289 500	-4 290 700	-4 015	-3 814	-3 799
Poistot ja arvonalentumiset	-168 986	-235 500	-376 500	-376 500	-574	-543	-475
TILIKAUDEN TULOS	-3 682 508	-4 370 800	-4 666 000	-4 667 200	-4 589	-4 357	-4 274

Toimialakohtaiset mittarit

	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
Menot/asukas	253,49 €	298,61 €	310,81 €	298,96 €	291,04 €	293,18 €
Tulot/asukas	71,40 €	76,84 €	77,91 €	78,54 €	79,39 €	80,16 €
Tulojen kehittyminen						
Ulkopuolinen rahoitus/asukas	14,81 €	13,68 €	12,76 €	12,90 €	13,04 €	13,17 €
nettomenojen indeksi, 2015=100	98,1	100,2	100,0	99,9	99,9	100,0
Nettomenojen kasvu suhteessa verrokkiryhmiin (tai julkisten menojen indeksiin)	v 2015 taso	v -15 taso	v -15 taso	v -15 taso	v -15 taso	v -15 taso

Neliöt/toimiala	1 615,1	1 615,10 €	1615,1	1615,1	1615,1	1615,1
Neliöt/asukas	0,1	0,09 €	0,088	0,089	0,090	0,091

Riskienhallinta

1.1.2020 voimaan tuleva tiedonhallintalaki edellyttää tiedonhallintamallin luomista. Työ on käynnistynyt ja suunnitelman tulee olla valmis 1.1.2022. IT-järjestelmille tarvitaan vuonna 2019 tehdyn tarkastelun perusteella parannuksia tietoturvaan.

100 VAALIT

Vastuuhenkilö: keskusvaalilautakunnan sihteeri

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	35 087	60 000	0	0	0	0	0
MENOT	-41 580	-160 500	0	-1 200	-48	0	-37
NETTO	-6 493	-100 500	0	-1 200	-48	0	-37

Toiminnan kuvaus

Vuonna 2021 kunnallisvaalit, 2021 EU-vaalit, 2023 eduskuntavaalit

105 ULKOINEN TARKASTUS

Vastuuhenkilö: tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	-67 488	-65 500	-68 100	-68 100	-70	-70	-70
NETTO	-67 488	-65 500	-68 100	-68 100	-70	-70	-70

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ulkoiselle tarkastukselle ei erikseen aseteta sitovaa tavoitteita.

Toiminnan kuvaus

Kunnan ulkoisen valvonnan toimijoita ovat tilintarkastaja ja tarkastuslautakunta. Toiminnan tehtävänä on kuntalain mukaisen tarkastuksen järjestäminen, valtuuston päätettävien tarkastusta koskevien asioiden valmistelu, valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi sekä tilintarkastus. Tilintarkastajalta (BDO Audiator Oy) ostettava palvelu lakisääteisen tilintarkastuksen suorittamiseksi on 40 päivää vuodessa.

110 KAUPUNGINHALLITUKSEN TOIMIALA

Vastuuhenkilö: hallinto- ja kehitysjohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	1 348 582	1 372 900	1 435 400	1 704 200	1 702	1 702	1 701
MENOT	-4 788 142	-5 342 200	-5 656 800	-5 925 600	-5 599	-5 446	-5 393
NETTO	-3 439 560	-3 969 300	-4 221 400	-4 221 400	-3 897	-3 744	-3 692

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmatavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Tieto on laajasti ja helposti käytettävissä, tavoitteiden toteutumista mitataan ja seurataan	Koko organisaation uudet sähköiset järjestelmät ja toimintatavat tehostavat toimintaa suunnittelukaudella	€/as	275 €
Parempaa johtamista	Henkilöstötyytyväisyys kasvaa	Fiilis-kysely	Hyvää tai erittäin hyvää esimiespalvelua kokee yli 90 %
Kuntaorganisaatiosta asukkaiden yhteisöksi	Säännöllinen asukaskysely käynnistetään vuoropuheluksi kaupunkilaisten ja kaupungin välillä	Kyselyn toteutus	Kerran vuodessa
Arvostan heinolalaisuuttani	Heinolan pitovoima asukkaisiin nähden kasvaa	lähtömuuttajat, % asukasluvusta	pienenee

Toiminnan kuvaus

Kaupungin ja konsernin johtaminen, mukana ylin luottamushenkilöpäätöksenteko, hallinto-, talous- ja henkilöstöpalvelut

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Vuosina 2020 - 2023 toimialalla keskeisiä ovat ohjelmatavoitteet

- Kuntalainen keskiöön, matalan kynnyksen kaupunki 2021
- Parempaa johtamista 2021
- Omaisuuden suunnitelmallinen hallinta, 2022 - 2023
- Työnantajamielikuva paranee 2020 - 2023

Sosiaali- ja terveyslautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö: sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	5 003 306	5 062 700	5 256 600	5 256 600	5 257	5 257	5 257
Maksutuotot	5 515 285	5 519 000	5 254 500	5 254 500	5 195	5 175	5 155
Tuet ja avustukset	302 591	183 000	164 000	164 000	164	164	164
Vuokratuotot	880 974	898 700	848 800	848 800	849	849	849
Muut toimintatuotot	92 150	136 700	116 600	116 600	117	117	117
<i>Toimintatuotot</i>	<i>11 794 306</i>	<i>11 800 100</i>	<i>11 640 500</i>	<i>11 640 500</i>	<i>11 582</i>	<i>11 562</i>	<i>11 542</i>
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-23 595 145	-23 975 100	-24 155 800	-24 050 200	-24 037	-24 037	-24 037
Palvelujen ostot	-46 490 555	-46 174 800	-47 536 900	-47 642 500	-48 767	-49 059	-49 330
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 030 038	-2 097 700	-2 069 700	-2 069 700	-2 081	-2 081	-2 081
Avustukset	-4 491 966	-5 752 600	-6 352 700	-6 352 700	-6 607	-6 610	-6 612
Vuokratulot	-1 744 321	-2 017 900	-1 854 000	-1 854 000	-1 843	-1 843	-1 843
Muut toimintakulut	-408 805	-322 200	-110 700	-110 700	-111	-111	-111
<i>Toimintakulut</i>	<i>-78 760 831</i>	<i>-80 340 300</i>	<i>-82 079 800</i>	<i>-82 079 800</i>	<i>-83 446</i>	<i>-83 741</i>	<i>-84 014</i>
TOIMINTAKATE	-66 966 526	-68 540 200	-70 439 300	-70 439 300	-71 864	-72 179	-72 472
Rahoitustuotot ja -kulut	-51	0	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-66 966 577	-68 540 200	-70 439 300	-70 439 300	-71 864	-72 179	-72 472
Poistot ja arvonalentumiset	-912 118	-1 000 100	-989 900	-1 014 900	-1 207	-1 307	-1 402
TILIKAUDEN TULOS	-67 878 695	-69 540 300	-71 429 200	-71 454 200	-73 071	-73 486	-73 874

Toiminnan kuvaus

Sosiaali- ja terveystoimen tehtävänä on järjestää vähintään lakisääteiset sosiaali- ja terveystoiminnat kuntalaisille sekä vastata kaupungin rahastojen säännöissä sille annetuista tehtävistä. Tavoitteena on kaupungin asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen elämänkaaren eri vaiheissa. Kaikissa palveluissa painotetaan ennaltaehkäisyä ja varhaista puuttumista, kuntouttavaa lähestymistapaa sekä ohjaamista omahoitoon ja vastuunottoon omasta hyvinvoinnista. Palveluja tuotetaan omalla toiminnalla ja yhdessä lähikuntien kanssa, ostetaan muilta kunnilta, kuntayhtymiltä sekä yksityisiltä palveluntuottajilta.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Valtakunnallinen sote- ja maakuntauudistus, sen sisältö ja aikataulu, vaikuttavat merkittävästi sosiaali- ja terveystoiminnan järjestämiseen, tuottamiseen ja kehittämiseen. Sekä sisältö että aikataulu ovat muuttuneet moneen kertaan.

Antti Rinteen hallituksen hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveystoiminnan järjestämisen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille, kuten aikaisemman hallituksen uudistuksen lähtökohtana oli. Itsehallinnollisia maakuntia on 18 ja niiden toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta säädetään erillisellä lailla. Alueiden päätöksenteosta vastaavat suoraan vaaleilla valitut valtuutetut. Sote-palveluiden lisäksi pelastustoiminta ja ensihoito otetaan osaksi maakuntien ensimmäisen vaiheen tehtäviä.

Maakunnat tuottanevat palvelut pääosin julkisina palveluina ja yksityinen ja kolmas sektori toimivat täydentävinä palveluiden tuottajina, mutta suunnitelmassa ei ole samanlaista laajaa asiakkaan valinnanva-

pautta, kuten edellisen hallituksen valmistelussa oli. Kuntien rooli palveluntuottajina ratkaistaan erillisen selvityksen pohjalta vuoden 2019 loppuun mennessä. Erillisinä asioina valmistellaan parlamentaarisen komitean toimesta maakuntien verotusoikeus ja monikanavarahoituksen purkaminen vuoden 2020 loppuun mennessä.

Heinolassa sekä sairastavuusindeksi että sosiaali- ja terveydenhuollon tarvekerroin ovat korkeat. Heinolan tarvekerroin on 1,23 eli palveluntarve on 23 % suurempaa kuin maassa keskimäärin. Päijät-Hämeen keskimääräinen tarvekerroin on 1,07. Heinolan sosiaali- ja terveydenhuollon tarvevakioidujen menojen indeksi vuonna 2018 (ja alkuvuonna 2019) oli 89, eli Heinola on pystynyt tuottamaan tarpeen mukaiset palvelut kuntalaisilleen 11 % prosenttia edullisemmin kuin maassa keskimäärin. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tarvevakioidujen menojen indeksi oli 95.

Muutoin toimintaympäristössä on huomioitava, että Heinolan väestön ikärakenne muuttuu, kun yli 75-vuotiaiden osuus kasvaa merkittävästi. Heinolan sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve sekä kustannukset tulevat tulevina vuosina väistämättä nousemaan ikärakenteen muuttuessa.

Toiminnalliset painopisteet 2020

Sosiaali- ja terveystoimialalla aletaan pilotoida yhteisöohjautuvan työkalutuurin menetelmiä.

Sosiaali- ja terveystoimialan toiminnalliset painopisteet ja palvelulupaukset vuodelle 2020:

1. Asiakasta ei pompotella
2. Yhteydensaanti ja pääsy palveluun turvataan
3. Asiakaskokemus on hyvä

Jokaisen palvelualueen valtuustotason sitovat tavoitteet palvelevat näitä strategian mukaisia lupauksia. Näiden lupauksen lunastamisessa on erityisesti sähköisen asioinnin ja palvelujen kehittämisellä ja käyttöönotolla merkittävä rooli vuonna 2020.

TOIMIALAKOHTAISET MITTARIT

Menot ja tulot asukasta kohden

	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023
Menot/asukas	4156	4170	4253	4455	4580	4646	4710
Tulot/asukas	592	624	625	632	636	641	647

Tarvevakioidut nettomenot

	SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TARVEVAKIOIDUT MENOT									
	2016*		2017*		2018#		tammi-huhtikuu 2019#			
	Nettom menot	Tarve- vakioidut menot, indeksi	Nettom menot	Tarve- vakioidut menot, indeksi	Nettom menot	Tarve- vakioidut menot, indeksi	Nettom menot	Nettome- not, in- deksi	Tarve- kerroin	Tarve- vakioidut menot, indeksi
Kunta/ KY	€/asukas	Koko maa=100	€/asu- kas	Koko maa=100	€/asu- kas	Koko maa=100	€/asu- kas	Koko maa=100	Koko maa=1,00	Koko maa=100
Heinola	3478	93	3638	95	3545	89	1172	112	1,23	89
Hollola	2890	97	2865	94						
Lahti	3059	96	3001	92						
Koko Päijät- Häme	3139	96	3126	94						
PHHYKY							1070	102	1,05	95
*) CHES/ Terveyden ja hyvinvoinnin laitos										
#) Kuntaliitto										

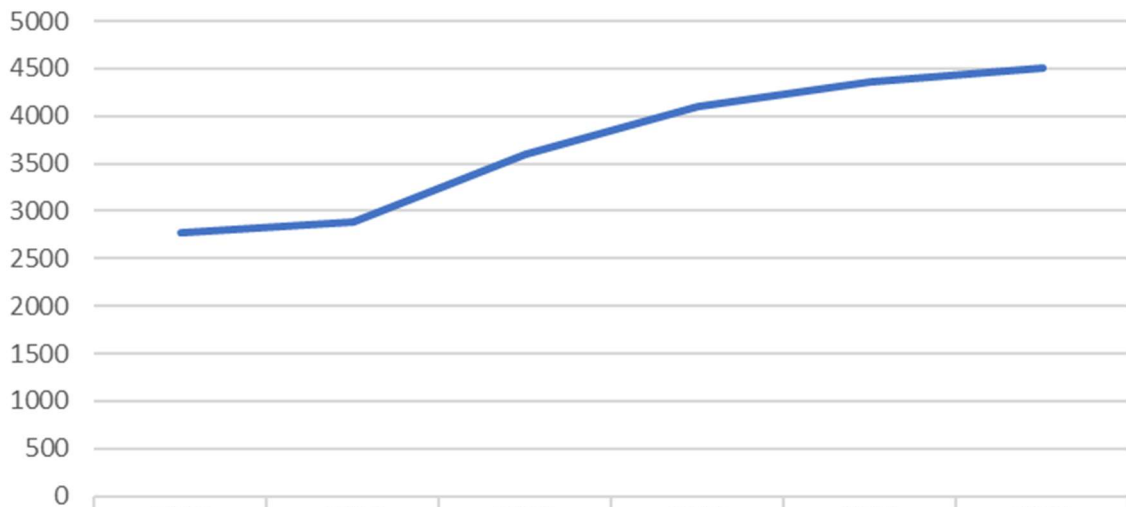
Riskienhallinta

Sote-uudistuksen epäselvä tilanne aiheuttaa myös Heinolassa epäselvyyttä toiminnan pitkäjänteisessä suunnittelussa ja osaltaan vaikeuttaa merkittävästi myös rekrytointeja. Henkilöstön saatavuudessa on isoja haasteita etenkin puheterapeutin, sosiaalityöntekijöiden sekä lääkäreiden osalta ja nyt myös hoitohenkilökunnan osalta. Puheterapiapalveluita emme välttämättä saa riittävästi edes ostopalveluna, mikä on merkittävä haitta ja riski tarpeenmukaisten tutkimusten ja terapioiden onnistumiselle. Myös sosiaalityöntekijöiden ja etenkin lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden saatavuus ja pysyvyys on ollut haasteellista. Hoitohenkilökunnan saatavuushaasteet ovat johtaneet palvelutuotannon supistuksiin. Oman haasteensa hoitohenkilökunnan saatavuuden ja kustannusten osalta tuo mahdollinen lainsäädäntöuudistus, missä asumispalvelujen henkilöstömitoitus pitää olla 0,7. Lisäksi lainsäädännössä mahdollinen hoitota-kuun kiristyminen 7 vuorokauteen tulee tuottamaan haasteita.

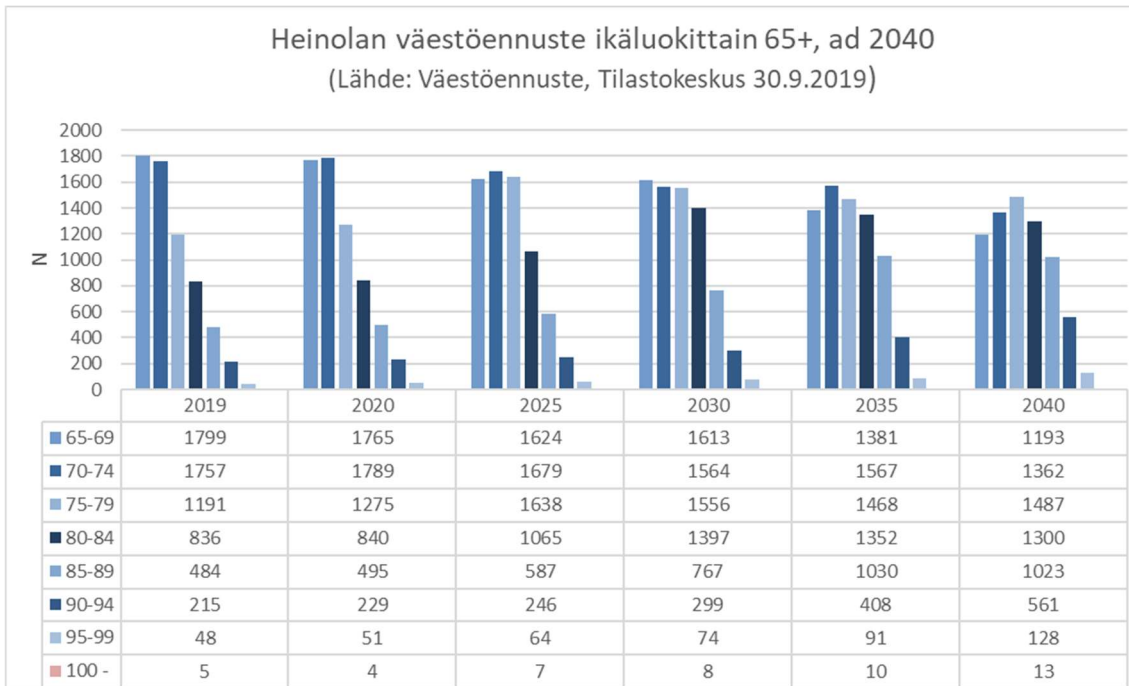
Väestön ikääntyminen aiheuttaa merkittävää kustannusten nousupainetta sosiaali- ja terveystoimelle. Suurin nousu yli 75-vuotiaiden määrässä ajoittuu etenkin aikavälille v. 2020 - 2025. Nykyinen palvelurakenne ei ole kestävä taloudellisesti ja henkilöstön saatavuuden osalta ikääntymisen kiihtyessä. Yhä useamman ikääntyneen tulisi kyetä asumaan itsenäisesti ilman mitään soten tuottamia palveluja. Tämän onnistuminen vaatii kaikkien toimialojen tiivistä yhteistyötä ja ikääntyneiden huomioimista kaikessa päätöksenteossa.

Heinolan väestöennuste, 75 vuotta täyttäneet

(Lähde: Väestöennuste, Tilastokeskus 30.9.2019)

	2019	2020	2025	2030	2035	2040
— lukumäärä	2779	2894	3607	4101	4359	4512

200 HALLINTO- JA TUKIPALVELUT

Vastuhenkilö: sosiaali- ja terveysjohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	1 095 290	1 116 000	1 115 300	1 115 300	1 115	1 115	1 115
MENOT	-2 048 404	-2 206 400	-2 145 700	-2 145 700	-2 145	-2 145	-2 145
NETTO	-953 114	-1 090 400	-1 030 400	-1 030 400	-1 030	-1 030	-1 030

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmatavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Palvelut ja asiakkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee	Hyvä asiakaskokemus	NPS-suositeluindeksi	Kaikkien toimintayksiköiden asiakaskokemus on vähintään hyvällä tasolla (NPS ≥ 25)

Toiminnan kuvaus

Hallinto- ja tukipalvelut sisältävät toimialan yleishallinto- ja toimistopalvelut. Hallinto- ja tukipalveluiden tavoitteena on tukea palvelualueita ja toimintayksiköitä perustehtävässään tuottamalla keskitetysti esimiehille tukea johtamiseen ja toimistotyön palveluja.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Hallinto- ja tukipalveluyksikön profiili muuttuu aikaisemmasta, kun osa tukipalvelujen toiminnoista ja henkilöstöstä siirtyy Yhteiset palvelut -toimialalle 2019 - 2020.

Valtakunnallinen sote- ja maakuntauudistus, sen tuleva sisältö ja aikataulu, vaikuttavat merkittävästi sosiaali- ja terveystoimialan johtamiseen ja kehittämiseen.

Toiminnalliset painopisteet 2020

Tuleva sote- ja maakuntauudistus vaatii tiivistä alueellisen yhteistyön jatkamista myös Heinolan osalta.

Johtamisen tuessa painopisteenä ovat palveluprosessien kehittäminen ja yhteisöohjautuva työkuultuuri.

230 TERVEYSPALVELUT

Vastuuhenkilö: johtava ylilääkäri

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	2 492 099	2 454 900	2 588 300	2 588 300	2 589	2 589	2 589
MENOT	-37 966 872	-38 642 600	-40 242 400	-40 242 400	-41 290	-41 559	-41 832
NETTO	-35 474 773	-36 187 700	-37 654 100	-37 654 100	-38 701	-38 970	-39 243

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmataavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Palvelut ja asiakkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee	Asiakasta ei pompotella	Pitkäaikaissairaille nimetään hoidon kokonaisuudesta ja jatkuvuudesta vastaava ammattilainen, hoitovastaava	1000:lla pitkäaikaissairaalla on nimetty hoitovastaava vuoden 2020 loppuun mennessä
Kuntalainen keskiöön: matalan kynnyksen kaupunki	Yhteydensaanti ja pääsy palveluihin turvataan	Monimuotoiset yhteydenotkanavat ja sähköiset palvelut käyttöön	Terveyskylä ja Oma olo -palvelut ovat käytössä

Toiminnan kuvaus

Terveyspalveluihin sisältyvät terveyskeskuksen vastaanotto toiminta, vuodeosasto toiminta ja suun terveydenhuolto. Vastaanotto toiminta käsittää myös ostopalveluna hankitun virka-ajan ulkopuolisen vastaanoton ja erikoissairaanhoidon, mistä pääosa ostetaan Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymältä ja pienempi osa ostopalveluna Coronaria Oy:ltä.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Heinolassa on korkea sairastavuus, mikä on käynyt ilmi myös Kuntaliiton tekemästä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon vertailusta. Lisäksi ikääntyneiden osuus on vertailun korkein. Heinolassa väestö ikääntyy lähivuosina edelleen nopeasti. Tarve terveyspalveluille säilyy korkeana ja tämä tuo lisäpainetta suunnittelukaudella sekä palveluille että kustannuksiin. Henkilöstön saatavuudessa on ollut haasteita, mikä tuo omat haasteensa toiminnan suunnitteluun.

Nykyisessä hallitusohjelmassa hoitotakuuta on tarkoitus kiristää merkittävästi, jolloin vastaanotolle tulisi päästä aiemman 3 kuukauden sijasta 7 vuorokaudessa. Tämä tuskin onnistunee ilman lisäresurssointia.

Toiminnalliset painopisteet 2020

Terveyspalveluissa omaa palvelutuotantoa supistetaan vähentämällä vuodeosastopaikkoja.

Vuodeosaston, vastaanoton ja suun terveydenhuollon tuottavuuden kehitystä seurataan ja tavoite vuodelle 2020 on, että tuottavuuskehitys on positiivinen. Tuottavuustavoitteeseen päästään toiminnan jatkuvalla kehittämisellä sekä etä- ja sähköisten palvelujen käyttöönoton lisäämisellä.

Palvelutarpeen kysynnän kasvuun kaupunki pystyy vaikuttamaan lisäämällä kaupungissa yleisiä hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistäviä palveluita.

270 HOITO- JA VANHUSPALVELUT

Vastuuhenkilö: vanhus- ja hoitopalvelujohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	6 559 067	6 509 200	6 543 100	6 543 100	6 485	6 465	6 445
MENOT	-22 825 385	-23 248 100	-25 398 900	-25 398 900	-25 616	-25 619	-25 621
NETTO	-16 266 318	-16 738 900	-18 855 800	-18 855 800	-19 131	-19 154	-19 176

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmataavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Yhä useampi ikääntynyt voi asua turvallisesti kotona	Asiakasta ei pompotella	Riittävä neuvonta ja ohjaus palveluneuvonnan ensikontaktissa.	90 % asiakkaista kokee saaneensa riittävää neuvontaa ja ohjausta.
Kuntalainen keskiöön: matalan kynnyksen kaupunki	Yhteydensaanti ja pääsy palveluihin turvataan	Monimuotoiset yhteydenottokanavat ja sähköiset palvelut käytössä	Terveyskylä ja Oma olopalvelut, Chat-palveluneuvonta ja Kysy neuvoa-lomake käytössä. Kuvapuhelinyhteydet ja -käynnit omaisten ja asiakkaiden kanssa käytössä.

Toiminnan kuvaus

Vanhus- ja hoitopalveluihin kuuluvat asiakasohjausyksikkö Terveystupa, avoin päivätoiminta, kotihoito, kotisairaala, tehostettu kotikuntoutus, rekrytointiyksikkö, tehostetun palveluasumisen yksiköt: Palvelukeskus Hopeasilta, Mäntylän asumispalvelut, Sahanniemen asumispalvelut sekä ostopalvelut ikäihmisten palveluiden osalta.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Vanhusten palvelujen palvelurakennetta kevennetään niin, että 75-vuotta täyttäneistä vuoteen 2022 mennessä (suluissa palvelujen kattavuus 3/2019) kotona asuu 95 % (92 %), säännöllisessä kotihoidossa 10 % (5,7 %), kevyemmässä asumispalvelussa 3 % (1,5 %), omaishoidossa 5 % (3,1 %) ja tehostetussa palveluasumisessa 5 % (7,3 %). Tähän päästään panostamalla ennaltaehkäisevään ja kuntouttavaan toimintaan. Arviointi- ja kuntoutusjaksotoiminta toteutetaan pääosin asiakkaan kotona ja tarvittaessa Mäntylän Karpalokodissa. Tavoitteena on kuntouttaa enemmistö asiakkaista vielä tukipalvelujen avulla kotiin tai välimuotoisiin asumispalveluihin. Otetaan käyttöön sähköisiä yhteydenottokanavia ja hyödynnetään uusia teknologisia ratkaisuja.

Mäntylän vuokrasopimus umpeutuu 6.4.2021. Päätökset Mäntylän asukkaiden asumisratkaisusta sen jälkeen tulee tehdä hyvissä ajoin.

Tuottavuuden kehitystä seurataan ja tavoite vuodelle 2020 on, että tuottavuuskehitys on positiivinen. Tuottavuustavoitteeseen päästään toimintaprosesseja kehittämällä sekä ottamalla käyttöön sähköisiä palveluita. Palvelutarpeen kysyntää pystytään vähentämään lisäämällä kaupungissa yleisiä hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistäviä palveluita. Palvelurakennetta uudistamalla saadaan resursseja riittämään paremmin ikääntyvien määrän lisääntymisestä johtuvaan palvelutarpeen lisääntymiseen.

280 SOSIAALIPALVELUT

Vastuuhenkilö: sosiaalipalvelujohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	1 647 850	1 720 000	1 393 800	1 393 800	1 393	1 393	1 393
MENOT	-15 920 222	-16 243 200	-14 292 800	-14 292 800	-14 395	-14 418	-14 416
NETTO	-14 272 372	-14 523 200	-12 899 000	-12 899 000	-13 002	-13 025	-13 023

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmataavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Palvelut ja asiakkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee	Asiakasta ei pom-potella	Asiakas kokee moniammatillisen asiakas-/hoito-/palvelusuunnitelman osallistavaksi	90 % asiakkaista kokee tullessa kuulluksi
Kuntalainen keskiöön: matalan kynnyksen kaupunki	Yhteydensaanti ja pääsy palveluihin turvataan	Monimuotoiset yhteydenottokanavat ja sähköiset palvelut käytössä	Terveyskylä ja Oma olo-palvelut, Chat-palvelu-neuvonta ja Kysy neuvoa-lomake käytössä. Kuvapuhelinyhteydet ja -käynnit omaisten ja asiakkaiden kanssa käytössä.

Toiminnan kuvaus

Sosiaalipalvelut sisältävät aikuisten sosiaalipalvelut ja vammaispalvelut, lapsiperheiden sosiaalipalvelut ja lastensuojelun sekä terveysneuvontapalvelut mukaan lukien mielenterveys- ja päihdepalvelut. Osa erityispalveluista hankitaan ostopalveluina.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Sosiaalipalvelut huomioi sekä valtakunnalliset että seudulliset muutokset ja kehittää omaa toimintaansa samansuuntaisesti. Sosiaalihuollon tiedossa olevia lainsäädäntömuutoksia on lastensuojelulakiin 1.1.2020 tuleva muutos jälkihuoltoikä nostamisesta nykyisestä 21 ikävuodesta 25 ikävuoteen. Tulevien vuosien erityinen haaste on uudistuva asiakastietojärjestelmä. Sosiaalipalveluihin tulee käyttöön uusi Lifecare-työpöytä näkymä sekä kokonaan uusi Sosiaali-Effican ympäristö palvelutehtävälukituksineen ja sen myötä valmius liittyä Kanta-arkistoon. Toimintaympäristön näkökulmasta haasteena on erityis-työntekijöiden, kuten sosiaalityöntekijät ja puheterapeutti, rekrytointi.

Toiminnalliset painopisteet 2020

Sosiaalipalveluissa varaudutaan lainsäädännön mahdollisiin muutoksiin huomioiden mahdollinen sote-uudistuksen eteneminen. Pysymme mukana muutoksissa ja peilaamme toiminnan kehittämisessä maakunnallista kehittämistyötä.

Tavoitteena on, että asiakkaat saavat riittävän avun ja tuen avohoidon sekä avohuollon keinoin. Ohjautumista vaativimpiin palveluihin, kuten laitostuntoutus, tehostettu palveluasuminen, sijaishuolto ja erikoissairaanhoidon palvelut, pyritään vähentämään hallitusti asiakkaiden etu huomioiden. Erityinen toiminnallinen painopiste vuonna 2020 on ryhmätoiminnan kehittäminen koko palvelualueella. Tuottavuutta lisätään ottamalla käyttöön lisää sähköisiä palveluita. Sähköisillä palveluilla vahvistetaan asiakkaiden omaa osallisuutta ja omahoitoa.

Palvelutarpeen kasvun vähentämisessä on oleellista kehittää kaupungissa yleisiä hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistäviä palveluita.

Elinvoimalautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö: elinvoimajohtaja

	<i>TP 2018</i>	<i>TA 2019</i>	<i>LTK 2020</i>	<i>KH 2020</i>	<i>TS 2021</i> 1000€	<i>TS 2022</i> 1000€	<i>TS 2023</i> 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	269 772	293 500	314 000	314 000	310	310	310
Maksutuotot	957 746	707 500	682 500	682 500	683	683	683
Tuet ja avustukset	510 570	947 200	901 000	901 000	915	925	935
Vuokratuotot	1 133 213	1 148 000	1 120 000	1 120 000	1 120	1 070	1 070
Muut toiminta- tuotot	3 468 593	13 400	255 400	255 400	805	805	405
<i>Toimintatuotot</i>	<i>6 339 893</i>	<i>3 109 600</i>	<i>3 272 900</i>	<i>3 272 900</i>	<i>3 833</i>	<i>3 793</i>	<i>3 403</i>
Valmistus omaan käyttöön	16 017	2 000	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-2 457 578	-3 529 800	-3 677 700	-3 677 700	-3 645	-3 645	-3 645
Palvelujen ostot	-1 283 276	-1 416 200	-1 329 400	-1 329 400	-1 323	-1 323	-1 323
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-164 468	-180 100	-164 500	-164 500	-158	-158	-135
Avustukset	-1 830 252	-1 880 800	-1 690 900	-1 700 900	-1 596	-1 486	-1 386
Vuokratulut	-348 778	-372 600	-413 200	-413 200	-411	-411	-411
Muut toimintakulut	-123 470	-93 000	-95 600	-95 600	-94	-94	-94
<i>Toimintakulut</i>	<i>-6 207 823</i>	<i>-7 472 500</i>	<i>-7 371 300</i>	<i>-7 381 300</i>	<i>-7 227</i>	<i>-7 117</i>	<i>-6 994</i>
TOIMINTAKATE	148 087	-4 360 900	-4 098 400	-4 108 400	-3 394	-3 324	-3 591
Rahoitustuotot ja - kulut	-158	0	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	147 929	-4 360 900	-4 098 400	-4 108 400	-3 394	-3 324	-3 591
Poistot ja arvön- alentumiset	-65 258	-125 100	-524 800	-524 800	-548	-454	-136
TILIKAUDEN TULOS	82 671	-4 486 000	-4 623 200	-4 633 200	-3 942	-3 778	-3 727

Toiminnan kuvaus

Elinvoima keskittyy vetovoimaisen toimintaympäristön kehittämiseen yrityksille, asukkaille ja vapaa-ajanviettäjille. Toimialan tehtäalueisiin kuuluvat maankäyttö, elinkeino- ja työllisyystoiminta sekä tapahtuma- ja kulttuuritoiminta.

Toimintaa suunnataan strategiaohjelmien tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Elinvoimatoimiala toteuttaa osaltaan talouden tasapainottamisohjelman edellyttämät toimenpiteet.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Yritysten toimintaan vaikuttavat yleinen talouskehitys ja maailmantalouden epävarmuustekijät. Yleisesti ottaen näkymät ovat kuitenkin edelleen hyvät. Osaavan työvoiman saatavuus on kasvun esteenä monella toimialalla.

Heinolassa työttömyys on laskusuunnassa, vaikkakin työttömyysprosentti on edelleen Lahden jälkeen maakunnan korkein siitäkin huolimatta, että työpaikkojen määrä Heinolassa on kasvanut. Tämä kertoo siitä, että Heinolassa rakennetyöttömyys on voimakasta ja töissä käydään paljon naapurikunnista. Hämeen TE-toimisto on päättänyt lakkauttaa toimistonsa Heinolasta marraskuun loppuun 2019 mennessä. Työllisyydenhoidon kuntakoikeilu käynnistyy myös Päijät-Hämeessä, ja sen osalta kaupunki valitsee tarkoituksenmukaisen tavan olla mukana.

Matala syntyvyys, ikääntyminen ja kaupungistuminen vaikuttavat laaja-alaisesti myös Heinolan näkymiin. Näistä pyritään löytämään myös mahdollisuuksia samalla, kun negatiivisia vaikutuksia pyritään minimoimaan.

Lahti on päässyt mukaan niiden suurimpien kaupunkien joukkoon, joiden kanssa valtio on valmis tekemään maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevan sopimuksen (MAL-sopimus). Heinola on useimpien muiden Päijät-Hämeen kuntien kanssa yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa, yhteisenä tavoitteena saada aikaan sopimus vuonna 2020.

Lahden kaupunki valittiin Euroopan ympäristöpääkaupungiksi 2021. Tämän hyödyntämistä myös Heino- lassa valmistellaan yhdessä Lahden kaupungin kanssa.

Toiminnalliset painopisteet 2020

Keskeisiä painopisteitä ovat:

- työllisyydenhoidon vaikuttavuuden lisääminen ja nettokustannusten alentaminen uusilla toimintamalleilla ja yhteistyöllä
- matkailuliiketoiminnan toimintaympäristömuutosten hyödyntäminen
- bio- ja kiertotalouden ekosysteemin ja invest in-toiminnan kehittäminen
- Vierumäen yrityspuiston markkinointi
- kiinnostavan asumisen tarjonnan lisäämisen toimenpideohjelma
- asiakkuudenhallinnan ja asiakashankinnan kehittäminen
- MAL-sopimuksen aikaansaaminen ja Lahti Green Capital -statuksen hyödyntäminen
- keskustan elinvoiman lisääminen
- ympärivuotisen tapahtumatarjonnan lisääminen omin tapahtumin ja mahdollistamalla tapahtumien järjestäminen
- merkittävien kaavahankkeiden eteenpäin vieminen ja loppuunsaattaminen
- kaupunkisuunnittelun jäntevöittäminen

Tuottavuutta kuvaavat mittarit 2020 - 2023

Nettokustannukset/asukas (€/asukas/vuosi)

	2019	2020	2021	2022	2023
Työllisyydenhoito	151	154	148	142	135
Elinkeinopalvelut	49	52	51	51	51
Tapahtumat ja kulttuuri	14	14	13	13	13
Lintutarha	12	13	12	12	12
Kaavoitus	12	13	12	12	12
Kiinteistöt ja mittaus	-23	-36	-65	-63	-42

Riskienhallinta

Toimialan keskeisin riski on henkilöstöriski: monet toiminnot ovat riippuvaisia yksittäisistä avainhenkilöistä. Riskinhallinnan keinoja ovat työhyvinvointiin, johtamiseen ja sijaisuuksien järjestämiseen liittyvät toimet.

300 YRITYKSET JA TYÖ

Vastuhenkilö: Elinvoimajohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
					1000€	1000€	1000€
TULOT	644 075	1 142 700	1 106 000	1 106 000	1 125	1 135	1 145
MENOT	-3 674 320	-5 026 500	-4 990 300	-5 000 300	-4 890	-4 780	-4 659
NETTO	-3 030 244	-3 883 800	-3 884 300	-3 894 300	-3 765	-3 645	-3 514

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmataavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Palvelutuotannon kustannusten alentaminen Palvelut ja asukkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee	Työllisyydenhoidon nettokustannusten alentaminen	Aktivointiaste	>30 %
Panostuksesta syntyy alueellisen BKT:n kasvua, joka tukee kaupungin talouden tasapainoa	Positiivinen työpaikkakehitys	Rahoitettujen hankkeiden kautta syntyvä työpaikkamäärä hankesuunnitelmissa	kasvava
Kuntaorganisaatiosta asukkaiden yhteisöksi	Kylä- ja kaupunginosaraidin sekä elinkeinoraidin toiminta on säännöllistä ja kokoaa kaupunkilaisia	Järjestetyt tapaamiset ja niihin osallistuneet	2 tapaamista/raati/vuosi, osallistujamäärä kasvava

Toiminnan kuvaus

Yritykset ja työ -palvelualue jakautuu työllisyysneuvoon ja elinkeinotoimintaan.

Elinkeino toiminnassa on oleellista kehittää toimintaympäristöä vastaamaan toimijoiden tarpeita ja odotuksia koskien esimerkiksi toimitila-, palvelu-, yritys yhteistyö-, markkina-, osaja-, asumis- ja muita ilmeviä asioita. Tätä tarjoamaa on samalla paketoitava helposti omaksuttaviksi markkinointiviesteiksi ja tarjoamaksi, ja markkinoinnin avulla on tavoitettava haluttuja kohderyhmiä yritysten, investointien, työpaikkojen ja asukkaiden saamiseksi. Samalla on huolehdittava paikallisten yritysten palveluista kysyntää vastaavasti. Hanketoiminnalla haetaan toiminnalle taloudellisia ja henkisiä resursseja. Yhteistyöverkostoja rakentamalla voidaan vaikuttaa ja hyötyä kohtuullisilla panostuksilla.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Työllisyydenhoidossa on suunniteltu otettavan käyttöön uusi asiakaslähtöinen yhteistoimintamalli Heinolassa. Tavoitteena on, että Heinolan keskitetyn työllisyydenhoidon henkilöstö, sosiaali- ja terveystoimen sosiaalipalveluohjaaja ja työttömien terveydenhoitaja, kaksi Hämeen TE-toimiston työntekijää sekä Jyränkölän settlementti ry:n työllisyysneuvohankkeen resurssit sijoittuisivat yhteisiin tiloihin. Kuntouttavan työtoiminnan määrää lisätään niin Työpaja Torpan kuin ostopalveluiden avulla aktivointiasteen nostamiseksi ja työllisyydenhoidon nettokustannusten alentamiseksi.

Matkailualalla tapahtuu positiivisia asioita. Kimolan kanava avataan liikenteelle keväällä 2020. KymiRing -rata valmistuu, ja siellä pidetään ensimmäiset Moto-GP -kisat elokuussa 2020. Salpausselkä Geopark-projektiin palkataan kaksi ihmistä Lahden Seutu - Lahti Region Oy:n organisaatioon, millä edistetään

alueen geomatkailua ja valmistaudutaan hakemaan Unescon Geopark-statusta. Vierumäki Resortin alueella uusien vapaa-ajankohteiden rakentaminen jatkuu.

Bio- ja kiertotaloustoimialan näkymät ovat muun muassa kasvavan ympäristötietoisuuden vuoksi hyvät. Heinolan ekosysteemi on jäsentynyt ja tiivistynyt, ja toimijoiden yhteistyö sekä hankerahoitus antavat hyviä mahdollisuuksia saada aikaan kasvua.

Toiminnalliset painopisteet 2020

- työllisyydenhoidon vaikuttavuuden lisääminen ja nettokustannusten alentaminen uusilla toimintamalleilla ja yhteistyöllä
- matkailuliiketoiminnan toimintaympäristömuutosten hyödyntäminen
- bio- ja kiertotalouden ekosysteemin ja invest in -toiminnan kehittäminen
- Vierumäen yrityspuistiin
- kiinnostavan asumisen tarjonnan lisäämisen toimenpideohjelma
- asiakkuudenhallinnan ja asiakashankinnan kehittäminen
- MAL-sopimuksen aikaansaaminen ja Lahti Green Capital -statuksen hyödyntäminen
- keskustan elinvoiman lisääminen

310 KULTTUURI

Vastuhenkilö: kulttuurisihteeri

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	698 668	672 900	682 900	682 900	683	683	683
MENOT	-1 216 187	-1 167 500	-1 187 300	-1 187 300	-1 145	-1 145	-1 143
NETTO	-517 520	-494 600	-504 400	-504 400	-462	-462	-460

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Heinolan palvelutarjonta, kaupunkikokemus, luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri tukevat onnistumista	Tapahtumat vahvistavat kaupungin imagoa	Majoitusvuorokaudet	Matkailijoiden määrän kasvattaminen
Heinolan palvelutarjonta, kaupunkikokemus, luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri tukevat onnistumista	Tapahtumat ovat vetovoimatekijä keskustan elävöittämissä	Tapahtumien kävijämäärät	Yli 50 000 kävijää

Toiminnan kuvaus

Kulttuuripalvelut vastaavat kulttuurilain määrittämistä tehtävistä, kaupungin tapahtumatuotannosta, kesäteatterin tuottamisesta, WPK-talon toiminnasta ja lintutarhasta. Kulttuuripalvelut tuottavat ympäri vuoden tapahtumia, jotka tarjoavat asukkaalle taiteellisia ja yhteisöllisiä kokemuksia. Kulttuuripalvelut koskettavat kuntalaisten vapaa-aikaa, ja siksi niillä on ennaltaehkäisevää ja henkistä hyvinvointia ylläpitävä merkitys. Kulttuuripalveluiden tehtävänä on tukea kuntalaisten taiteen harjoittamista ja harrastamista 3. sektorin kanssa tehtävällä yhteistyöllä ja avustuksilla.

Lintutarha hoitaa loukkaantuneita luonnonvaraisia lintuja ja palauttaa ne takaisin luontoon toiminta-ajatuksensa mukaisesti.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Keskustan elinvoimaisuuden näkökulmasta monipuolinen kulttuuri- ja tapahtumatarjonta ympäri vuoden on tärkeää niin asukkaille kuin muualta saapuville vierailijoillekin. Toimintakonsepteja on mietittävä en- tistä tarkemmin, ja hyvien kokemusten tarjoaminen aikaansaa tehokkainta markkinointia: suosittelua. Heinolan on pystyttävä uudistumaan säilyttäen silti omaleimaisuutensa ja persoonallisuutensa. Oman ta- pahtumatuotannon rinnalle rakennetaan vahva mahdollistajan rooli, jolla tullaan tukemaan muita tapah- tumajärjestäjiä.

Uudistuva eläinsuojelulaki ei vaikeuta lintutarhan toimintaa, vaan paremminkin nostaa sen asemaa suh- teessa pienimuotoisempiin toimijoihin. Talouden näkökulmasta on selvitettävänä lintutarhan tulevaisuu- den vaihtoehdot. Yksi niistä on valtion jatkuvan rahoituksen varmistaminen luonnonvaraisille eläimille.

Toiminnalliset painopisteet 2020

Kulttuuripalveluiden yleisenä tavoitteena on elävä keskusta ja kaupunkikulttuuri. Toiminnan tuotta- vuutta ja kasvua kehitetään laajan yhteistyöverkoston avulla. Kulttuuripalvelut tukee vuosittain toimin- nallaan ja taloudellaan useita paikallisia kulttuuritoimijoita.

320 MAANKÄYTTÖ

Vastuhenkilö: maankäyttöinsinööri

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
					1000€	1000€	1000€
TULOT	5 013 167	1 296 000	1 484 000	1 484 000	2 025	1 975	1 575
MENOT	-1 317 474	-1 278 500	-1 193 700	-1 193 700	-1 192	-1 192	-1 192
NETTO	3 695 693	17 500	290 300	290 300	833	783	383

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmataavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Heinola on valituilla osa-alueilla kilpailukykyinen, toimiva ja kiin- nostava eri segmen- teissä	Keskustan-Sataman- Kylpylän alueen ide- oista toteutukseen	Toimijoiden sitoutumi- nen hankkeiden to- teuttamiseen	Alueen kehittyminen
Heinola on valituilla osa-alueilla kilpailukykyinen, toimiva ja kiin- nostava eri segmen- teissä	Vetovoimaisen asumi- sen mahdollistaminen	Asuntojen haluttavuu- den lisääntyminen	Kysynnän lisääntyminen

Toiminnan kuvaus

Maankäytön palvelualueen toimintayksiköt ovat *kaavoitus* sekä *kiinteistöt ja mittaus*.

Kaavoitus vastaa kaupunkisuunnittelusta ja sen kehittämisestä mm. alueidenkäytön suunnittelulla ja elinvoimaista ja eheyttävää yhdyskuntarakennetta sekä kaupunkikuvaa kehittämällä, hyödyntäen kokei- lemalla ja kehittämällä uudentyyppisiä vuorovaikutusmenettelyjä ja osallistamiskeinoja.

Kiinteistöt- ja mittaus vastaa maapolitiikasta, tonttitarjonnasta sekä mittaustoiminnasta. Maapoliittisilla toimenpiteillä turvataan mm. kaupungin maanomistusreservi tarvittaville uusille rakentamisalueille.

Tontteja vuokrataan ja myydään asumiseen ja elinkeinotoiminnalle kaupunginhallituksen vahvistamalla

hinnoilla. Mittaustoimintaan ja rekisteritietoon perustuen tuotetaan erilaisia mittaus-, kartta- ja paikkatietopalveluita. Lisäksi avustetaan yksityisteiden ylläpitoa ja perusparannuksia.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Uusia toimenpiteitä kiinnostavan asumisen tarjonnan luomiseksi => nettomuuttovaikutukset

- Keskusta, rannat, monipaikka-asuminen, asuinalueiden tuotteistus/palvelumuotoilu, pilotit

Tiedolla johtamisen työvälineistö => systemaattisempi asiakashankinta

- Markkinoinnin, asiakashankinnan, asiakkuuksien hallinnan, paikkatiedon ja vuorovaikutteisten e-palveluiden järjestelmien älykäs integrointi => syvällisempi ymmärrys olevista ja potentiaalisista asiakkaista, arvoista, kokemuksista => täsmätoimenpiteet.

Toiminnalliset painopisteet 2020

- Keskustan-Sataman-Kylpyläalueen kehityksen edistäminen ja toimintaedellytysten mahdollistaminen (kaavoitus).
- Kaupunkisuunnittelua kehitetään tiedolla johtamista, vuorovaikutusmenettelyjä ja osallistamiskeinoja kehittämällä, sekä kaupungin eri toimialojen että kaupungin toimijoiden, kuten yritysten, yhdistysten ja asukkaiden yhteistyötä ja osallistamista kehittämällä.
- Kaupunkia kehitetään keskustan lisäksi tunnistamalla ja profiloimalla eri alueet vahvuuksineen ja kehittämällä eri alueiden lähtökohdista räätälöityjä kehittämistoimia vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä toimijoiden ja asukkaiden kanssa.
- Vierumäen yrityspuiston teollisuustonttien myynnin valmistelu ja markkinointi sekä Vierumäen kyläalueen asuintonttien haluttavuuden testaaminen.
- Maanhankinnan ja kaavoittamisen kohdistaminen houkutteleville alueille, kuten keskusta, rannat ja Vierumäki.
- Jatketaan merkittävämpien kaavahankkeiden, kuten Vierumäen-Urheiluopiston-Konniveden alueen osayleiskaavan ja Hevossaaren osayleiskaavan laadintaa.
- Tähtiniemen kauppa-alueen asemakaavan saaminen valmiiksi.

Hyvinvointilautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö: hyvinvointijohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	626 012	557 200	601 500	601 500	602	602	622
Maksutuotot	1 151 506	1 187 800	1 170 900	1 170 900	1 168	1 168	1 168
Tuet ja avustukset	663 456	367 800	388 400	388 400	232	214	214
Vuokratuotot	99 752	84 400	71 900	71 900	72	72	72
Muut toimintatuotot	39 231	0	2 100	2 100	2	2	2
<i>Toimintatuotot</i>	<i>2 579 958</i>	<i>2 197 200</i>	<i>2 234 800</i>	<i>2 234 800</i>	<i>2 076</i>	<i>2 058</i>	<i>2 078</i>
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-18 262 681	-18 097 400	-18 354 600	-18 314 600	-18 084	-17 972	-17 836
Palvelujen ostot	-5 415 060	-5 304 900	-5 439 100	-5 479 100	-5 406	-5 348	-5 250
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-611 119	-540 300	-500 200	-500 200	-494	-482	-472
Avustukset	-899 333	-935 900	-915 200	-915 200	-916	-916	-901
Vuokratulut	-3 609 598	-3 820 200	-3 778 600	-3 778 600	-3 334	-3 253	-3 005
Muut toimintakulut	-76 545	-8 700	-31 500	-31 500	-23	-23	-23
<i>Toimintakulut</i>	<i>-28 874 336</i>	<i>-28 707 400</i>	<i>-29 019 200</i>	<i>-29 019 200</i>	<i>-28 257</i>	<i>-27 994</i>	<i>-27 487</i>
TOIMINTAKATE	-26 294 378	-26 510 200	-26 784 400	-26 784 400	-26 181	-25 936	-25 409
Rahoitustuotot ja -kulut	-39	0	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-26 294 417	-26 510 200	-26 784 400	-26 784 400	-26 181	-25 936	-25 409
Poistot ja arvonalentumiset	-1 677 913	-1 736 000	-1 934 500	-1 904 100	-2 292	-2 687	-3 235
TILIKAUDEN TULOS	-27 972 330	-28 246 200	-28 718 900	-28 688 500	-28 473	-28 623	-28 644

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointitoimiala vastaa kaupungin varhaiskasvatustalveluiden, opetus- ja koulutustalveluiden, nuoris-, kirjasto- ja liikuntatalveluiden sekä museotoiminnan järjestämisestä. Toimiala vastaa myös kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja heille järjestettävien talveluiden yhteensovittamisesta. Hyvinvointilautakunta toimii ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavana toimielimenä/Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä.

Hyvinvointitalveluiden kokonaistavoitteena on asukkaiden elinikäinen oppiminen ja hyvinvointi sekä kaupungin elinvoimaisuuden kehittymisen tukeminen.

Toimiala rakentuu varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen ja virikkeellisen elämän talvelualueista sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen talvelualueesta. Luottamusmiesshallinnosta vastaa hyvinvointilautakunta ja sen liikuntajaosto.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Antti Rinteen hallituksen hallitusohjelmassa linjataan, että oppilas- ja opiskelijahuolto vahvistetaan mm. siten, että 2. asteen koulutuksen opiskelijahuoltoon asetetaan sitova henkilöstömitoitus. Varhaiskasvatuksen osalta subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus palautetaan ja ryhmäkokoja pienennetään (tämä ei vaikuta Heinolaan, koska em. varhaiskasvatuksen päätöksiä ei kaupungissa otettu käyttöön).

Varhaiskasvatukselle velvoittavaksi toiminnaksi asetetaan suomi toisena kielenä (S2) -opetus. Hallitusohjelman mukaisesti koululaisten harrastusmahdollisuuksia tullaan parantamaan (Islannin mallin esikuva).

Hallitusohjelmassa on maininta siitä, että tulevaisuudessa lapselle mahdollistetaan kaksi tasavertaista osoitetta. Tämän perusteella kunnan tulee järjestää esi- ja perusopetus perusopetuslain mukaisine etuuksineen ja oikeuksineen (kuten avustajapalvelut, koulumatkaetuus) kahdesta eri osoitteesta ja/tai kahdesta eri kunnasta.

Hallitusohjelman mukaan oppivelvollisuusikä tullaan nostamaan 18 ikävuoteen sillä periaatteella, että 2. asteen koulutus on opiskelijalle maksutonta. Tämä linjaus sisältää lukiokoulutuksen sekä ammatillisen koulutuksen lisäksi kuntien järjestämiä erilaisia opinto- ja tukimuotoja, kymppiluokkien toimintaa, kansanopistojen toimintaa, työpajoja, kuntoutusta sekä valmentavia koulutuksia.

Riskienhallinta

Pätevän henkilöstön saaminen erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien osalta sekä tietoturvallisuuden ylläpitäminen erityisesti asiakasasioissa.

Koko Hyvinvointitoimialan isona riskinä nähdään suunniteltujen rakennus- ja korjaushankkeiden viivästyminen. Sisäilmaongelmat olemassa olevissa kiinteistöissä (Kailas-talo).

Kokonaisuudessaan huoli heinolalaisten lasten ja nuorten tilanteesta on vahva, perheiden ylisukupolviset haasteet ja ongelmat ovat yksi tekijä siihen, että ero hyvinvoivien ja pahoinvoivien lasten, nuorten ja perheiden välillä kasvaa ja kärjistyy.

400 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Vastuuhenkilö: hyvinvointikoordinaattori

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	96 439	96 000	59 900	59 900	17	17	17
MENOT	-734 608	-755 900	-825 400	-825 400	-799	-799	-799
NETTO	-638 169	-659 900	-765 500	-765 500	-782	-782	-782

Strateginen perustavoite: Terve, toimiva ja turvallinen arki - asiakas keskiössä

Ohjelmatavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Palvelut ja asukkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee	Toimiva monialainen yhteistyö kehittyy	Koululaisten ja opiskelijoiden osallistuminen Virikkeellisen elämän palveluihin lisäntyy.	Perus- ja lukiokoulutuksen asiakkaiden lukumäärä Virikkeellisen elämän palveluyksiköiden palvelujen käyttäjinä.
Kuntaorganisaatiosta asukkaiden yhteisöksi	Nuorisovaltuuston, vanhus- ja vammaisneuvostojen sekä lapsiperheraadin toiminta on säännöllistä ja kokoaa kaupunkilaisia	Järjestetyt tapaamiset ja niihin osallistuneet	2 tapaamista/raati/vuosi, osallistujamäärä kasvava

Toiminnan kuvaus

Palvelualue vastaa kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä maahanmuuttajien koututtamisesta ja heille järjestettävien palveluiden yhteensovittamisesta. Hyvinvointilautakunta toimii ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavana toimielimenä/Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Hyvinvointiohjelman tavoitteita tukee vahvojen peruspalveluiden vahvistaminen henkilöstön osaamisen lisäämisellä sekä moniammatillisella oppilashuoltotyöllä. Opetusryhmäkoot otetaan huomioon opetusresurssointia tehtäessä.

Elinvoimaohjelmaan palvelualueella on kytkös kaupungin vetovoimaisten palvelujen kautta. Kaupunkiin on valmistumassa modernit ja laadukkaat koulut, joiden opetuksen laadullisuutta uudet tilat tukevat. Opetus- ja koulutuspalveluissa **demokratiaohjelma** näkyy oppilaskuntatoiminnassa ja asiakaskyselyjen kautta saatavan informaation hyväksikäyttöä tiedolla johtamiseen. **Resurssiohjelman** yhteys löytyy palvelualueen rekrytointien, perehdytyksen ja työnjaollisen uudistuksen tavoitteiden kautta. **Talouden tasapainottamisohjelman** tavoitteita tukee useiden monialaisten toimintamallien meneillään oleva arviointi ja kehittäminen. Lyhytaikaisia sijaisia palkataan harkinnan ja turvallisuusnäkökulma huomioiden sekä painatus- ja matkustuskustannukset arvioidaan tarkoituksenmukaisesti.

Kustannukset 2018-2020	TP 2018	TA2019	TAE2020
hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, €/as	39	40	42

410 OPETUS- JA KOULUTUSPALVELUT

Vastuuhenkilö: koulutusjohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	845 222	702 300	854 400	854 400	794	794	794
MENOT	-15 621 856	-15 818 700	-16 224 700	-16 224 700	-15 723	-15 561	-15 134
NETTO	-14 776 634	-15 116 400	-15 370 300	-15 370 300	-14 929	-14 767	-14 340

Strateginen perustavoite: Terve, toimiva ja turvallinen arki - asiakas keskiössä

Ohjelmataavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi turvataan entistä varhaisemmassa vaiheessa	Opiskeluhuollon painopiste siirtyy yhteisölliseen opiskeluhooltoon.	Yhteisöllisten opiskeluhoolto-työryhmien määrä. Toteutuneet ryhmät ja perusopetusryhmäkohdattainen työ. Aura-tilastot.	Poikkihallinnollisten yhteisöllisten opiskeluhoollon toimintatapojen syntyminen.

		Opiskeluhoitosuunnitelmien toteutumisen yksiköissä.	
Palvelut ja asukkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee	Toimiva monialainen yhteistyö kehittyy.	Koululaisten ja opiskelijoiden osallistuminen Virikkeellisen elämän palveluihin lisääntyy.	Perus- ja lukiokoulutuksen asiakkaiden lukumäärä Virikkeellisen elämän palveluyksiköiden palvelujen käyttäjinä.
Heinolan palvelutarjonta, kaupunkikokemus, luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri tukevat onnistumista Tieto ohjaa rohkeasti tekemistä	Taloudellinen ja toiminnallinen varautumisen suunnittelu lapsimäärän vähentymiseen 2020 - 2035 (varhaiskasvatuksen kanssa)	Perusopetusyksiköiden määrä vastaa tarvetta	Lapsimäärän vähentyminen on otettu huomioon suunnittelussa pitkällä tähtäimellä
Tieto ohjaa rohkeasti tekemistä	Palveluverkkoinvestointien laadukas pedagoginen toteuttaminen.	Sinilähde-talon pedagogisen toiminnan aloittaminen uudessa koulurakennuksessa.	Tilat tukevat modernia oppimiskäsitystä.

Toiminnan kuvaus

Opetus- ja koulutuspalvelut vastaa perus- ja lukiokoulutuksen sekä musiikkiopetuksen (Taiteen perusopetus, musiikki) järjestämisestä. Tehtäviin kuuluvat myös Heinolassa tapahtuvan 2. asteen koulutuksen yhteistyön (Heinolan lukio, Koulutuskeskus Salpaus, Suomen Urheiluopisto) edistäminen sekä Heinolassa annettavan ammatillisen koulutuksen edunvalvonta.

Koulutus järjestetään omana palveluna lukuun ottamatta vaativaa erityistä tukea tarvitsevien perusopetuksen oppilaiden opetusta. Oppilashuollon asiantuntijapalvelut järjestetään Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen -palvelualueen toimesta. Oppilasruokailu, kiinteistöjen hoito, siivous sekä vahtimestaripalvelut ostetaan sisäisenä palveluna kaupungin Tekniikkatoimialalta.

Muu koulutus muodostuu Heinolan kansalaisopiston tuesta, kuvataidekoulun (Taiteen perusopetus, kuvataide) avustuksista sekä Päijät-Hämeen kesäyliopiston jäsenmaksusta.

Perusopetusta annetaan viidessä yksikössä. Kirkonkylän koulu on luokkien 1 - 6 perusopetusta antava koulu. Koulu toimii kahtena eri toimipisteenä: Kirkonkylän koulu sekä Lusin toimipiste. Kailaan koulussa annetaan yleisopetusta luokka-asteilla 1 - 6 ja koko kaupungin yhteistä pienryhmissä tapahtuvaa erityisopetusta luokka-asteilla 1 - 6 sekä toiminta-alueittain tapahtuvaa opetusta vuosiluokilla 1 - 9. Koulu toimii kahdessa eri toimipisteessä: Kailaan koulussa ja Tommola-talon toimipisteessä. Jyrängön koululla järjestetään vuosiluokkien 1 - 6 opetusta. Myllyojan koulussa on luokkien 1 - 6 perusopetus, jota järjestetään kahdessa toimipisteessä: Myllyojan koulu ja Vierumäen toimipiste. Luokkien 7 - 9 opetus on keskitetty Lyseonmäen koululle. Lukuvuonna 2019 - 2020 perusopetuksen oppilaita on yhteensä 1 498.

Lukio toimii väistötiloissa Ojakadulla. Lukuvuonna 2019 - 2020 lukiossa on 194 opiskelijaa. Heinolan lukiossa suorittaa lukio-opintoja myös n. 30 Koulutuskeskus Salpauksen ja Suomen Urheiluopiston opiskelijaa. Musiikkiopistossa on lukuvuonna 2019 - 2020 359 opiskelijaa (tilanne 20.9.2019).

Heinolan peruskoulujen ja lukion oppilas- ja opiskelijamäärät 20.9.2019 sekä niiden ennusteet vuosille 2025 - 2026/Väestörekisteri

Koulun nimi	Oppilasmäärä- ennuste 20.2.2019	Oppilasmäärä 20.9.2019 lv 2019 - 2020	Heinolan peruskoulujen ja lukion oppilasluku- määräennusteet 20.9.2019	
	lv 2019 - 2020	lv. 2019 - 2020	lv. 2020 - 2021 ennuste	lv. 2025 - 2026 ennuste
Jyrängön koulu	164	163	143	121
Kailaan koulu	404	408	395	257
Kailaan koulu, Tommolän toimipiste	30	30	24	26
Kirkonkylän koulu	164	167	153	135
Kirkonkylän koulu, Lusin toimipiste	39	39	35	24
Myllyojan koulu	123	118	117	112
Myllyojan koulu, Vierumäen toimipiste	46	46	46	37
Lyseonmäen koulu	529	526	511	462
<i>Peruskoulut yhteensä</i>	<i>1499</i>	<i>1498</i>	<i>1424</i>	<i>1179</i>
Heinolan lukio	217	194	207	206

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Hyvinvointiohjelman tavoitteita tukee vahvojen peruspalveluiden vahvistaminen henkilöstön osaamisen lisäämisellä sekä moniammatillisella oppilashuoltotyöllä. Opetusryhmäkoot otetaan huomioon opetusresurssointia tehtäessä.

Elinvoimaohjelmaan palvelualueella on kytkös kaupungin vetovoimaisten palvelujen kautta. Kaupunkiin on valmistumassa modernit ja laadukkaat koulut, joiden opetuksen laadullisuutta uudet tilat tukevat. Opetus- ja koulutuspalveluissa **demokratiaohjelma** näkyy oppilaskuntatoiminnassa ja asiakaskyselyjen kautta saatavan informaation hyväksikäyttöä tiedolla johtamiseen. **Resurssiohjelmaan** yhteys löytyy palvelualueen rekrytointien, perehdytyksen ja työnjaollisen uudistuksen tavoitteiden kautta. **Talouden tasapainottamisohjelman** tavoitteita tukee useiden monialaisten toimintamallien meneillään oleva arviointi ja kehittäminen. Lyhytaikaisia sijaisia palkataan harkinnan ja turvallisuuskäytännön huomioiden sekä painatus- ja matkustuskustannukset arvioidaan tarkoituksenmukaisesti.

Opetus- ja koulutuspalveluiden palveluverkko on merkittävässä muutoksessa. Myllyojan koulun, Heinolan lukion ja Seminaarin koulukiinteistöt on purettu ja Lusin toimipisteen toiminta on palovahingon vuoksi siirretty Kirkonkylän koululle. Yli 500 peruskoululaista ja lukiolaista opiskelee väistötiloissa. Kaupunginvaltuusto on tehnyt päätökset uusista toimitiloista. Vuoden 2020 aikana on käynnissä neljän rakennushankkeen suunnittelu tai toteutus.

Sinilähde-talo valmistuu vuoden 2020 aikana ja sen käyttöönotto on loppuvuonna 2020. Uuden lukiorakennuksen suunnittelu on edennyt erikoissuunnitteluvaiheeseen. Rakentaminen on tarkoitus aloittaa vielä vuoden 2019 aikana. Kailas-talon (mukana Kailaan koulu) suunnittelu on edennyt yleissuunnitteluvaiheeseen ja sen rakentaminen on tarkoitus aloittaa kesällä vuonna 2020.

Lusin toimipisteen suunnittelu on käynnistymässä ja rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuoden 2020 aikana. Kirkonkylän koulun peruskorjaus on hankesuunnitteluvaiheessa ja rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuonna 2021.

Perusopetuksen opetussuunnitelmiin tuli 14.5.2019 muutos koskien A1-kielen (englanti) opetusta. Englannin opetus aloitetaan seutukunnallisesti yhdessä jo ensimmäiseltä luokalta heti lukuvuoden alkaessa. Englannin kielen opetuksen varhentaminen jo 1.-luokalle lisää oppilaan viikkotuntimäärää 1 tunnilla (lisäyksen jälkeen 21 vuosiviikkotuntia).

Toiminnalliset painopisteet 2020

1. MiniNEPSY-koulutuksen (neuropsykiatrinen) toteuttaminen opetus-, varhaiskasvatus-, oppilashuolto- ja nuorisopalveluiden henkilöstölle.
2. Henkilökohtaisten kannettavien leasing 6. - 9. luokkalaisille portaittain ja siihen liittyvän pedagogisen toimintakulttuurin kehittäminen.

Toimintaa kuvaavat mittarit

Talous:			
opetus- ja koulutuspalvelut			
kustannukset €/asukas	TP 2018	TA2019	TAE2020
	782	800	834
Talous:			
perusopetus			
kustannukset €/asukas	660	668	740
kustannukset €/oppilas	8078	8143	8734
Vaikuttavuus:			
perusopetus			
peruskoulunsa suorittaneiden osuus %	99	99	100
Talous:			
lukiokoulutus			
kustannukset €/asukas	85	90	100
kustannukset €/opiskelija	7655	8640	8791
Talous:			
musiikkiopetus			
kustannukset €/asukas	26	26	28
kustannukset €/oppilas	1346	1351	1434
kustannukset €/opetustunti	54	54	57
Vaikuttavuus:			
musiikkiopetus			
oppilasmäärä	365	370	360
opetustunnit (ei sisällä avointa opetusta)	9090	9249	9091
Ulkopuolinen rahoitus €	171 900	62 000	150 500
Tilasto 2017	Kustannukset €/asukas	Kustannukset €/asukas	Kustannukset €/asukas
	Heinola	Päijät-Häme	Koko maa
Perusopetus	719€	830€	881€
Lukiokoulutus	93€	93€	114 €

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kustannusrakenne>

Talousarvioesityksen vaikutukset vuoden 2020 toimintaan

Koulujen digitaalinen opetusteknologia vahvistuu 6. - 9. luokkalaisten henkilökohtaisten kannettavien tietokoneiden myötä. Henkilöstön ammatillinen kehittyminen vahvistuu NEPSY-koulutuksella. Sinilähde-talo valmistuu, joten koulutoiminnan varustamiseksi esitetään investointimäärärahaa vuodelle 2020. Myllyojan koulun sisäilmaongelmien vuoksi ei vanhasta puretusta koulusta voitu säästää juurikaan mitään opetusmateriaalia ja väistötiloissa ollessa on hankittu vain minimi millä tullaan juuri toimeen. Investointirahalla hankitaan opetusmateriaalia kuten esim. liikunnan, matematiikan, fysiikan, kemian, kuvataiteen, musiikin ja käsityön opettamiseen tarvittava välineistö ja materiaalit.

420 VARHAISKASVATUS

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatusjohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	771 783	707 700	756 100	756 100	701	701	721
MENOT	-8 063 026	-8 245 300	-8 275 000	-8 275 000	-8 085	-8 036	-7 969
NETTO	-7 291 243	-7 537 600	-7 518 900	-7 518 900	-7 384	-7 335	-7 248

Strateginen perustavoite: Terve, toimiva ja turvallinen arki - asiakas keskiössä

Ohjelmataavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi turvataan entistä varhaisemmassa vaiheessa	Opiskeluhoillon painopiste siirtyy yhteisölliseen opiskeluhooltoon.	Yhteisöllisten opiskeluhoolto-työryhmien määrä. Toteutuneet ryhmät ja esiopetusryhmäkohtainen työ. Aura-tilastot Suunnitelmien toteutuminen yksiköissä	Poikkihallinnollisten yhteisöllisen opiskeluhoillon toimintatapojen syntyminen.
Palvelut ja asukkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee	Toimiva monialainen yhteistyö kehittyy	Varhaiskasvatuksen asiakkaiden lukumäärä palvelujen käyttäjinä lisääntyy vuoteen 2019 verrattuna suhteessa lapsimäärään.	Varhaiskasvatuksen asiakkaiden osallistuminen Virikkeellisen elämän palveluihin lisääntyy.
Heinolan palvelutarjonta, kaupunkikokemus, luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri tukevat onnistumista	Taloudellinen ja toiminnallinen varautumisen suunnittelu lapsimäärän vähentymiseen 2020 - 2035 (opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa)	Varhaiskasvatuspaikkojen määrä vastaa tarvetta	Lapsimäärän vähentyminen on otettu huomioon suunnittelussa pitkällä tähtäimellä

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen palvelualue on hyvinvointipalveluiden keskeinen toimintakokonaisuus. Varhaiskasvatustulaisissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen

suunnitelmallista ja tavoitteellista opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Kunnallinen varhaiskasvatus sisältää seuraavat muodot: päiväkotit, esiopetus, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta. Heinolassa on viisi varhaiskasvatusaluetta. Avointa varhaiskasvatustoimintaa (huoltajat ovat mukana yhdessä lastensa kanssa) järjestetään kahdella alueella. Palvelualueeseen kuuluu myös erityisopetuksen järjestäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Lasten huoltajilla on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuspaikan vaihtoehtona lasten kotihoito tuki tai yksityisen hoidon tuki, jolloin lapsen hoitaja on kunnan hyväksymä yksityinen palveluntuottaja, jonka toimintaa kunta valvoo.

Varhaiskasvatuksen kokonaispalvelutarjonnan kysynnän vaihteluun vaikuttavat yhteiskunnalliset muutokset kuten työvoima- ja perhepoliittiset ratkaisut, alueen työllisyyden muutokset, muuttoliike sekä varhaiskasvatus- ja perusopetuslakien muutokset koskien palvelun järjestämistä sekä lasten ja henkilöstön välistä suhdelukua.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Hyvinvointiohjelman tavoitteita tukee henkilöstön ohjaus pedagogisesti sensitiivisiin toimintatapoihin, osaamistason vahvistaminen NEPSY-koulutuksella sekä S2-opetuksen mallintaminen varhaiskasvatusryhmissä. Varhaiskasvatuksessa työskentelee myös kiertävä erityiskasvatuksen päivähoitaja, jonka tarkoituksena on tukea lasta akuutin kriisin kohdatessa perhettä.

Varhaiskasvatuksessa on pystytty toteuttamaan 95% perheen toiveen mukainen varhaiskasvatuspaikka. Tämä toimii **elinvoimaohjelman** mukaisena vetovoimatekijänä. Uudet valmistuvat päiväkodit toimivat myös vetovoimatekijöinä.

Demokratiaohjelman tavoitteita tukee asiakaskyselyjen kautta saatavan tiedon hyödyntäminen varhaiskasvatuspalveluiden toiminnan järjestämisessä. **Resurssiohjelman** tavoitteita tukee varhaiskasvatuksen asiakasmaksuprosessin avaaminen. Rekrytoinneissa huomioidaan lain mukainen henkilöstörakenne ja henkilöstömäärä suhteutetaan lapsimäärään.

Talouden tasapainottamisohjelman tavoitteiden mukaisesti sijaisuudet pyritään täyttämään ensisijaisesti varhaiskasvatuksen sisältä. Ulkopuolisia sijaisia palkataan kuitenkin lain edellyttämällä tavalla. Tiedotteiden ja esitteiden painatuksesta on siirrytty ensisijaisesti sähköisiin palveluihin. Matkakustannuksia pyritään pienentämään esim. osallistumalla etäyhteydellä kokouksiin ja koulutuksiin.

Kurpanharjun päiväkotit, Myllyojan koululla toimiva esiopetusryhmä sekä Myllyojan ryhmäperhepäiväkotit yhdistyvät Sinilähde-talolla toimivaksi päiväkodiksi syksyn 2020 aikana.

Lusin toimipisteen suunnittelu on käynnistymässä ja rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuoden 2020 aikana. Satulinnan päiväkotit on osa tätä suunnitelmaa. Kirkonkylän koulun peruskorjaus on hankesuunnitteluvaiheessa ja rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuonna 2021. Suunnittelussa huomioidaan myös kaupungin pohjoisen alueen varhaiskasvatuspalvelut.

Positiivisen diskriminaation edistämishankkeella vahvistetaan varhaiskasvatushenkilöstön S2 (suomi toisenä kielenä) osaamista palkkaamalla määrääjäksi kiertävä varhaiskasvatuksen S2-opettaja. Lisäksi palkataan kiertävä erityiskasvatuksen päivähoitaja, jonka tarkoituksena on tukea lasta varhaiskasvatuksessa, kun akuutti kriisi kohtaa perhettä. Näillä resursseilla pystytään S2 opetus tarjoamaan lapsen omassa päiväkodissa.

Heinola osallistuu Päijät-Hämeen yhteiseen kehittämishankkeeseen koskien hyvinvointia edistäviä oppimisympäristöjä varhaiskasvatuksessa. Tarkoituksena on kehittää lasten kasville ja kehitykselle suotuisaa psyykkistä ja sosiaalista oppimisympäristöä.

Varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda laajenee koskemaan myös varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajien, varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä yksityisten varhaiskasvatuksen järjestäjien/palveluntuottajien tietoja. Vardaan tallennetaan varhaiskasvatuksen tietoja, joita viranomaiset tarvitsevat toteuttaessaan lakisääteisiä viranomaistehtäviään.

**Varhaiskasvatuksen tunnusluvut
vv. 2014 - 2020**

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	1120	1095	997	965	951	910	880
Lapsia varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa (31.3.)	698	669	657	650	647	624	620
Lapsia varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa (%) 0 - 6-vuotiaista		61%	66%	67%	68%	69%	70%
Alle 3-vuotiaat varhaiskasvatuksessa	130	140	135	116	121	109	100
Lapsia esiopetuksessa	198	140	175	151	164	147	130
Vuorohoitolapset	83	75	78	52	55	64	60
Tuki – lapset	98	128	140	120	155	155	65*
*seuranta muutetaan valtakunnallisen mallin mukaiseksi (erityinen ja tehostettu tuki)							
Lasten kotihoidon tuen saajat	272	259	245	236	220	212	210
Henkilöstöresurssit	169	161,5	159,5	154,5	152	146	144

Toiminnalliset painopisteet v. 2020

1. Seudullisen yhteistyön painopisteenä on esiopetuksen maakunnallisen arvioinnin toteuttaminen sekä itsearvioinnin välineen luominen valtakunnallisten laadun indikaattorien pohjalta.
2. Sinilähde-talon päiväkotij- ja esiopetusryhmän toiminnan aloittaminen.
3. Henkilöstön osaamisen vahvistaminen pedagogiseen sensitiivisyyteen sekä nepsy-lasten kanssa toimimiseen.
4. Varhaiskasvatuksen oppimisen tuen prosessien kehittäminen.

Toimintaa kuvaavat mittarit

Talous, varhaiskasvatus	TP2018	TA 2019	TAE2020
kustannukset € / asukas	376,81	392,96	408,13
tulot € / asukas	39,89	37,00	41,04
kustannukset € / lapsi	7 666,92	7 928,80	7.931,33
Ulkopuolinen rahoitus €	1 423	21 046	55 000

Tilasto 2017		Kustannukset / asukas Heinola	Kustannukset/ asukas Päijät-Häme	Kustannukset/ asukas Koko maa
Varhaiskasvatus	2016	356 €	444 €	496 €
	2017	346 €	429 €	493 €
Esiopetus	2016	64 €	53 €	65 €
	2017	48 €	52 €	64 €

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kustannusrakenne>

Talousarvioesityksen vaikutukset vuoden 2020 toimintaan

Henkilöstön ammatillinen kehittyminen vahvistuu NEPSY-koulutuksella. Sinilähde-talo valmistuu, joten päiväkotitoiminnan varustamiseksi esitetään investointimäärärahaa vuodelle 2020. Määrärahalla on tarkoitus hankkia opetusmateriaaleja sekä sisä- ja ulkoleikkivälineitä ja askartelutarvikkeita lasten käyttöön. Kurpanharjun päiväkodin materiaalihankinnat on minimoitu viime vuosien aikana koska tiedossa on ollut siirtyminen uusiin tiloihin.

430 VIRIKKEELLINEN ELÄMÄ

Vastuuhenkilö: Virikkeellinen elämä –palvelualueen johtaja, nuorisopalvelujohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	866 513	691 200	564 400	564 400	564	546	546
MENOT	-4 454 884	-3 887 500	-3 694 100	-3 694 100	-3 650	-3 598	-3 585
NETTO	-3 588 370	-3 196 300	-3 129 700	-3 129 700	-3 086	-3 052	-3 039

Ohjelmatavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Palvelut ja asiakkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee.	Toimiva monialainen yhteistyö kehitty.	Varhaiskasvatuksen ja perus- ja lukio-koulutuksen asiakkaiden osuus Virikkeellisen elämän palveluiden käyttäjissä lisääntyy vuoteen 2019 verrattuna, suhteutettuna asukasmäärään.	Varhaiskasvatuksen, perus- ja lukiokoulutuksen asiakkaiden lukumäärä Virikkeellisen elämän palveluyksiköiden palvelujen käyttäjinä.
Heinolan palvelutarjonta, kaupunkikokemus, luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri tukevat onnistumista. Tieto on laajasti ja helposti käytettävissä, tavoitteiden toteutumista mitataan ja seurataan. Palvelut ja asukkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee. Kuntalainen keskiöön, matalan kynnyksen kaupunki.	Virikkeellisen elämän palveluiden laadun seuranta ja kehittäminen.	Palvelut arvioidaan kiitettävälle tasolle.	Säännölliset laadulliset ja kohdennetut kyselyt.
Heinolan palvelutarjonta, kaupunkikokemus, luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri tukevat onnistumista. Työnantajamieli-kuva paranee. Omaisuuuden suunnitelmallinen hallinta.	Kirjaston tilakysymyksen ratkaiseminen.	Pitkän tähtäimen suunnitelma kirjaston tilakysymykseen.	Kirjastopalveluiden uusi sijoituspaikka tai suunnitelma nykyisen tilan remontoinnista on olemassa.

Toiminnan kuvaus

Virikkeellinen elämä -palvelualue muodostuu kirjastopalveluista, liikuntapalveluista, museopalveluista ja nuorisopalveluista.

Kirjastopalvelut ovat lakisääteinen peruspalvelu. Kirjaston on tarjottava monipuolinen ja uudistuva kokoelma sekä tilat kuntalaisten käyttöön, ohjata ja opastaa sekä ylläpitää erityisesti lasten monipuolista lukutaitoa. Kirjasto sijaitsee Kauppakadulla. Kirjastoauto palvelee kouluja ja päiväkoteja sekä maantieteellisesti koko Heinolan aluetta.

Museopalvelut tallentavat, tutkivat ja esittävät paikallista historiaa ja kulttuuria, joiden pohjalta toteutetaan kulttuuriperintökasvatusta ja elämyksiä museon asiakkaille ja kohderyhmille. Heinolassa on kolme museokohdetta: Heinolan kaupunginmuseo (Kauppakatu 14), Heinolan taidemuseo (Kauppakatu 4) ja Lääninkivalteri Aschanin talo (Kauppakatu 3). Museotoiminta pohjautuu laajaan esinekokoelmaan, joka käsittää sekä kulttuurihistoriallista esineistöä että taideteoksia. Museo profiloi kulttuurihistorialliset ja taidekokoelmansa laatimalla kokoelmapoliittisen ohjelman.

Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikuntapaikkojen kunnossapito on ostettu Tekniikkatoimialalta. Liikuntapalvelut tuottaa kuntalaisille matalan kynnyksen ryhmätoimintaa, jota tarjotaan eläkeläisille ja soveltavaa liikuntaa tarvitseville, KKI-liikuntapalveluita työttömille ja yrityksille sekä lasten, nuorten ja perheiden ryhmiä. Terveysliikuntapalvelut toteutetaan yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa. Liikuntapalveluiden ylläpitämät liikuntatilat ja paikat ovat uimahalli, jäähalli, Kirkonkylän liikuntahalli, urheilupuisto, kaupunginosakentät, ulkoilureitit sekä uimarannat.

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Heinolassa nuorisotyöstä vastaa **nuorisopalvelut**. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisopalvelut vastaavat perusnuorisotyöstä (nuorisotilat Pleissi ja Kirkkis, Saksalan Seikkailukeskus, koulu- nuorisotyö), nuorisovaikuttamisesta ja etsivästä nuorisotyöstä.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Hyvinvointiohjelman tavoitteita tukee vahvojen peruspalveluiden vahvistaminen henkilöstön osaamisen lisäämisellä sekä moniammatillisella yhteistyöllä. **Elinvoimaohjelmaan** palvelualueella on kytkös vetovoimaisten palvelujen kautta. **Demokratiaohjelman** tavoitteita tukee asiakaskyselyjen ja kuntalaisten osallisuuden kautta saatavan informaation hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä. **Resurssiohjelmaan** yhteys löytyy palvelualueen rekrytointien, perehdytysten ja työnjaollisen uudistuksen tavoitteiden kautta. **Talouden tasapainottamisohjelman** tavoitteita tukee monialaisten toimintamallien kehittäminen sekä matkustuskustannusten minimoiminen.

Kirjaston tilakysymys on selvityksen alla ja toimintasuunnitelma tila-asiaan toteutuu vuoden 2020 aikana. Museon perusnäyttelyn uudistus ja toiminnan uudelleen käynnistäminen maaliskuussa lisäävät asiakasvirtaa museokohteeseen.

Nuorisotilan rakentaminen lukion yhteyteen edistyy. Liikuntaolosuhteista Sinilähdetalon ja lukion liikuntasalien rakentaminen käynnistyy ja piha-alueiden lähiliikuntapaikkojen suunnittelu edistyy ja rakentaminen käynnistyy. Liikennepuisto entisen matkahuollon piha-alueelle valmistuu ja toiminta käynnistyy kesällä.

Toiminnalliset painopisteet 2020

1. Virikkeellisen elämän palveluyksiköiden yhteistyöresurssien hyödyntäminen: kaupungin moniammatillisella yhteistyöllä edistetään kaupunkilaisten terveyttä, hyvinvointia sekä positiivista asennoitumista elämään.

2. Kuntalaisten osallisuus virikkeelliseen elämään ja sosiaaliseen harrastustoimintaan erilaisissa elämänvaiheissa mahdollistetaan panostamalla matalan kynnyksen palveluiden tarjoamiseen kuntalaisille.

Toimintaa kuvaavat mittarit

<i>Talous/ virikkeellinen elämä</i>	<i>TP 2018</i>	<i>TP 2019</i>	<i>TAE 2020</i>
Kustannukset €/asukas	168	171	169
Ulkopuolinen rahoitus, €			105 000

	Kustannukset, €/as Heinola	Kustannukset, €/as Päijät- Häme	Kustannukset, €/as koko maa
Kirjastopalvelut 2016	48	55	58
Kirjastopalvelut 2017	49	55	57
Liikuntapalvelut 2016	78	97	104
Liikuntapalvelut 2017	107	104	105
Museopalvelut 2016	17	22	22
Museopalvelut 2017	16	23	22
Nuorisopalvelut 2016 *)	43	34	32
Nuorisopalvelut 2017 *)	43	35	33

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kustannusrakenne>

*) Nuorisopalveluiden kustannuksiin Heinolassa sisältynyt tilastointivuosina työpajatoiminta, näin ei ole useassa muussa kunnassa.

Teknisen lautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö: teknisen toimen johtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	11 140 334	10 996 900	11 063 400	11 063 400	10 993	10 943	10 840
Maksutuotot	5 610	16 100	5 700	5 700	6	6	6
Tuet ja avustukset	216 081	110 000	110 000	110 000	110	110	110
Vuokratuotot	8 155 523	8 514 600	8 359 900	8 359 900	7 831	7 725	7 469
Muut toimintatuotot	179 061	11 300	900	900	1	1	1
<i>Toimintatuotot</i>	<i>19 696 608</i>	<i>19 648 900</i>	<i>19 539 900</i>	<i>19 539 900</i>	<i>18 941</i>	<i>18 785</i>	<i>18 426</i>
Valmistus omaan käyttöön	310 165	390 000	267 200	267 200	267	267	267
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-8 163 066	-8 460 800	-8 403 800	-8 280 600	-8 305	-8 242	-8 165
Palvelujen ostot	-7 862 445	-7 830 200	-7 673 300	-7 796 500	-7 705	-7 699	-7 635
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 681 850	-4 930 600	-4 884 900	-4 863 900	-4 817	-4 806	-4 784
Avustukset	-5 402	-5 200	-1 300	-1 300	-1	-1	-1
Vuokratulot	-2 678 654	-2 597 400	-2 677 700	-2 677 700	-2 170	-2 083	-1 908
Muut toimintakulut	-41 665	-80 400	-78 900	-78 900	-78	-78	-78
<i>Toimintakulut</i>	<i>-23 433 083</i>	<i>-23 904 600</i>	<i>-23 719 900</i>	<i>-23 698 900</i>	<i>-23 076</i>	<i>-22 909</i>	<i>-22 571</i>
TOIMINTAKATE	-3 426 309	-3 865 700	-3 912 800	-3 891 800	-3 868	-3 857	-3 878
Rahoitustuotot ja -kulut	-621 473	-610 000	-626 200	-626 200	-626	-626	-626
VUOSIKATE	-4 047 782	-4 475 700	-4 539 000	-4 518 000	-4 494	-4 483	-4 504
Poistot ja arvonalentumiset	-2 917 053	-3 548 900	-4 224 800	-4 243 000	-5 060	-5 030	-4 700
TILIKAUDEN TULOS	-6 964 835	-8 024 600	-8 763 800	-8 761 000	-9 554	-9 513	-9 204

Toiminnan kuvaus

Tekniikkatoimiala palvelee kaikkia kuntalaisia tuottamalla toimivan ja viihtyisän kaupungin edellyttämiä teknisiä palveluja suunnitelmallisesti ja taloudellisesti. Tekniikkatoimiala luo toimivan palvelupohjan asukkaiden hyvinvoinnille ja kaupungin elinvoimaisuuden kehittymiselle.

Toimialan ydintehtävät ovat kaupungin rakennusten rakennuttaminen ja ylläpito, yhdyskuntatekniikan rakentaminen ja ylläpito sekä ruoka- ja siivouspalvelut. Lisäksi toimiala vastaa mm. rakennusten ja huoneilojen vuokraamisesta, metsätaloudesta ja yleisten alueiden hoidosta.

Luottamusmieshallinnosta vastaa tekninen lautakunta.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelman mukaan sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu siirretään sote-uudistuksessa maakunnille. Uudistuksen aikataulu ja lainsäädännön tuleva sisältö aiheuttavat tekniikkatoimialan kannalta epävarmuutta erityisesti nykyisten sote-kiinteistöjen tulevaisuudelle sekä ruoka- ja siivouspalvelujen toiminnalle ja mitoitukselle.

Päijät-Hämeen maakunnallisessa toimintaympäristössä osallistutaan Lahden seudun MAL-sopimuksen valmisteluun valtion kanssa. Nousevia kehitysteemoja ovat ilmasto-, ympäristö- ja liikenneasiat sekä kaupungin että maakunnankin tasolla.

Toiminnalliset painopisteet 2020

Toimialan toteutusvastuussa jatkuu korostuneena merkittävien rakennus- ja infrastruktuuri-investointien laadukas ja taloudellinen läpivieminen. Investoinnit toteutetaan tiiviissä yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa. Korjausvelan purkamiseen tähtäävät investoinnit jatkuvat erityisesti vesihuollossa, mutta myös rakennuskannan osalta. Kaupungin toimitilojen käyttöä tehostetaan ja käyttämätöntä tai vajaakäyttöistä rakennuskantaa vähennetään.

Toiminnallisiin painopisteisiin kuuluu keskustan kehittäminen sataman ja muiden yleisten alueiden osalta. Kevyen liikenteen kehittämistä edistetään laatimalla kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma. 3D-suunnittelun, tietomallien ja paikkatiedon hyödyntämistä tehostetaan osana rakennusten ja infrastruktuurin hallintaa. Omien soralajikkeiden käyttöä katurakentamisessa sekä soramateriaalien uudelleenkierrätystä tehostetaan.

Riskienhallinta

Keskeisimmät riskitekijät liittyvät käyttötalouteen, henkilöstöön, rakennushankkeiden aikatauluihin ja maakuntauudistukseen varautumiseen.

Käyttötalouteen muodostuu riskitekijöitä mm. sääolojen vaihteluista (lämmityskauden pituus, talven lämpötila, lumisuus, sadevesitulvat) ja yllättäen kulminoituvista rakennusten sisäilmaongelmista. Näihin riskeihin ei vuositasolla voida juurikaan varautua taloussuunnittelun keinoin.

Henkilöstöön liittyviä riskitekijöitä ovat henkilöstön pysyvyys ja uuden osaavan henkilöstön saaminen avoimiin tehtäviin. Rekrytointivaikeudet ovat jo realisoituneet pahoin tilakeskuksen rakennuttamistehtävissä. Avaintehtävien rekrytointihaasteet ovat laajentumassa koko kunta-alan ongelmaksi, ja oma vaikutuksensa on ollut myös rakennusalan toistaiseksi jatkuneella korkeasuhdanteella. Riskiä on mahdollista hallita säilyttämällä ja kehittämällä henkilöstölle vakaita ja kilpailukykyisiä työskentelyolosuhteita.

500 TEKNIKAN HALLINTO

Vastuhenkilö: hallintosihteeri

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
					1000€	1000€	1000€
TULOT	401 367	314 500	289 600	289 600	283	283	283
MENOT	-2 924 743	-2 867 800	-2 894 200	-2 894 200	-2 892	-2 892	-2 892
NETTO	-2 523 375	-2 553 300	-2 604 600	-2 604 600	-2 609	-2 609	-2 609

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmatavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Tieto on laajasti ja helposti käytettävissä, tavoitteiden toteutumista mitataan ja seurataan	Organisaation uudet sähköiset järjestelmät ja toimintatavat tehostavat toimintaa suunnittelukaudella	Uusien järjestelmien käyttöönottoaste	Sopimushallinnan organisointi (Dynasty/Cloudia)

Toiminnan kuvaus

Tekniikan hallinto vastaa teknisen lautakunnan, lupa- ja valvontalautakunnan ja tekniikkatoimialan hallinto- ja talouspalveluista. Työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä muun kaupunkiorganisaation kanssa.

Päijät-Hämeen liitto vastaa maakunnan kuntien pelastustoimesta. Pelastustoimen Heinolan kaupunkia koskevat kustannukset (noin 2,4 M€/vuosi) sisältyvät tekniikan hallinnon talousarvioon. Sosiaali- ja terveystoimiala vastaa sairaankuljetuspalveluista. Maakuntaudistuksen jälkeen pelastustoimen palvelut siirtyvät maakuntahallinnon toteutettavaksi.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Yhteisten palveluiden kokoaminen tulee vaikuttamaan merkittävästi tekniikan hallinnon tehtäväkenttään ja yhteistyöhön muiden toimialojen kanssa. Sähköisen asioinnin, asianhallinnan ja arkistoinnin moneilään olevat kehityshankkeet vaativat siirtymäaikana tavanomaista suurempaa työmäärää. Jo aiemmat muutokset v. 2018 - 2019 ovat vähentäneet tekniikan hallinnon henkilöstöä.

Toiminnalliset painopisteet 2020

Toiminnan kehittämisen painopisteenä jatkuu monialaisen yhteistyön kehittäminen kaupunkiorganisaation sisällä. Tekniikan hallinto toimii tiiviissä yhteistyössä kaikkien toimialojen kanssa. Tavoitteena on tehostaa palvelualueen toimintaa liittyen Yhteisten palvelujen muodostamisen kokonaisuuteen.

505 KUNTATEKNIikka

Vastuuhenkilö rakennuspäällikkö

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
					1000€	1000€	1000€
TULOT	6 790 513	6 747 900	6 677 700	6 677 700	6 654	6 662	6 653
MENOT	-8 046 121	-8 248 400	-8 350 800	-8 350 800	-8 349	-8 349	-8 349
NETTO	-1 255 609	-1 500 500	-1 673 100	-1 673 100	-1 695	-1 687	-1 696

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmatavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Heinolan palvelutarjonta, kaupunkikokemus, luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri tukevat onnistumista	Sataman, kylpylän alueen sekä Ranta- ja Maaherranpuiston palvelut, veto-voima ja infrastruktuuri kehittyvät	Keskustan elinvoima-indeksi Raportointi	
Yhä useampi ikään-tyntynyt voi asua turvallisesti kotona	Katujen ja muiden yleisten alueiden esteettömyys ja ylläpidon taso kehittyvät.	Toistuva kuntalaiskysely	Säilytetään vähintään v. 2018 palvelutaso
Heinolalaisten liikunnallinen kokonaisaktiivisuus parane	Keveyden liikenteen ja joukkoliikenteen houkuttelevuus kulkumuotoina kehittyvät	Raportointi	Laaditaan keveyden liikenteen kokonaisvaltaisen kehittämissuunnitelma. Kevytväylien parantaminen ja muut toimenpiteet

Toiminnan kuvaus

Kuntatekniikan palvelualueeseen kuuluvat kunnallistekninen suunnittelu, katuyksikkö, puistot ja liikun-
tapaikat, metsä- ja kalatalous sekä vesilaitos. Vesilaitos on taseyksikkö ja sen osalta luvut on esitetty
erikseen.

Palvelualue vastaa:

- yleisten alueiden hoidosta ja kunnossapidosta
- kunnallisteknisestä rakentamisesta
- kaupungin konekeskus- ja korjaamotoiminnoista
- kaupungin soravarojen käytöstä
- kunnallisteknisestä suunnittelusta
- ylijäämämaiden ja lumen vastaanottamisesta
- puistometsien, ulkoliikuntapaikkojen sekä leikkialueiden kunnossapidosta ja hoidosta
- satamasta ja laituripaikoista
- kaupungin metsäomaisuuden ylläpidosta ja hoidosta
- kalastuksen valvonnasta, kalastuslupien myynnistä ja kalojen istutuksista.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Katujen ja kunnallistekniikan suunnittelussa siirrytään 3D-suunnittelumenetelmiin. Kehitystyöllä paran-
netaan paikkatiedon ja kaupunkimallinnuksen hyödyntämistä, suunnittelun laatua sekä rakentamisvai-
heen ja ylläpidon tehokkuutta.

Uusina merkittävinä aluerakentamiskohteina toteutetaan Heikkimäen Vierumäen yrityspuisto ja Sinitai-
paleen eteläosan asuinalue.

Metsä- ja kalatalouden henkilöstössä mahdollisesti tapahtuviin muutoksiin varaudutaan tutkien eri vaih-
toehtoja.

Katujen korjausvelkaa on selvitetty noin neljä vuotta sitten, silloin sen arvo oli yli 3 M€. Tavoitteena on
korjausvelan pienentäminen.

Katuyksikön toiminnalliset painopisteet 2020

Uudelle Sinitaival Etelä -asemakaava-alueelle (668 Akm) toteutetaan ensimmäisen rakentamisvaiheen
kadut ja kunnallistekniikka.

Heikkimäen Vierumäen yrityspuiston 1-vaiheen loppuunsaattaminen.

Korjausvelkaa pienennetään routakorjauksin ja uudelleenpäällystyksin.

Siirtyminen 3D-mallintamista hyödyntäviin suunnittelumenetelmiin.

-Uusien katujen ja kunnallistekniikan rakentaminen

-Vanhojen katurakenteiden ja kunnallistekniikan saneeraaminen

-Päällystettyjen ja sorapintaisten katujen kesä ja talvikunnossa- ja puhtaanapito

-Omien soralajikkeiden käyttö katurakentamisessa sekä soramateriaalien uudelleenkierrätys

-Oman kuljetuskaluston huolto ja korjaaminen

-Lumen vastaanotto

Katuyksikön ja Metsä- ja kalatalouden toimintaa kuvaavat mittarit:

<i>Omakustannushinta</i>	<i>TP 2016</i>	<i>TP 2017</i>	<i>TP 2018</i>	<i>TA 2019</i>	<i>TA 2020</i>
Katujenhoito, €/m ²	0,92	1,06	1,11	1,08	1,12
Metsätalous, €/ha	81,87	82,19	39,23	69,58	66,33

Metsä- ja kalatalouden toiminnalliset painopisteet 2020

- Hankintahakkuut kohdistetaan kaavoitetuille alueille ja kansallisen kaupunkipuiston metsäalueille.
- Retkeilypolkujen viitoitus uusitaan.
- Toteutetaan kalatalousalueen kalojen istutussuosituksia.
- Kaupungin kalataloudelliset tavoitteet pyritään sisällyttämään vuoden lopussa valmistuvaan kalatalousalueen hoito- ja käyttösuunnitelmaan.

5160 VESILAITOS

Vastuuhenkilö: rakennuspäällikkö

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	3 961 485	3 943 300	4 025 500	4 025 500	4 026	4 026	4 026
MENOT	-2 665 480	-2 777 900	-2 681 100	-2 681 100	-2 681	-2 681	-2 681
NETTO	1 296 005	1 165 400	1 344 400	1 344 400	1 345	1 345	1 345

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmatavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Omaisuuuden suunnitelmallinen hallinta	Vedenjakeluverkon jakeluvarmuus parantuu sekä korjausvelka ja vuotoveden osuus laskevat.	Vuotoveden ja laskutamattoman veden osuus pumpatusta vesimäärästä (ominaiskulutusluvut)	Alle 13 %
Omaisuuuden suunnitelmallinen hallinta	Viemäriverkon toiminta parantuu sekä korjausvelka ja vuotoveden osuus laskevat.	Vuotoveden osuus jätevedenpuhdistamolle johdettavasta jätevedestä (ominaiskulutusluvut)	Alle 50 %

Toiminnan kuvaus

Vesilaitos toimittaa talousvettä, kerää ja puhdistaa jätevettä sekä käsittelee hulevesiä.

Toiminnalliset painopisteet 2020

Jätevedenpuhdistamon saneeraus valmistuu, kun vuonna 2019 aloitettu toinen rakennusvaihe saatetaan loppuun.

Vesihuollon toimintavarmuutta eteläisissä kaupunginosissa parannetaan yhdistämällä talousvesiverkoston keskustan, Syrjälänkankaan ja Urheiluopiston painepiirit.

Korjausvelkaa pienennetään verkostoa ja pumppaamoja saneeraamalla.

Automaatio/kaukovalvonnan uudelleenrakentaminen on aloitettu ja jatketaan seuraavat kolme vuotta. Syynä uudelleenrakentamiseen on se, että teleoperaattori purkaa kupariverkon (lankapuhelimet poistuvat).

Toimintaa kuvaavat mittarit:

<i>Omakustannushinta</i>	<i>TP 2016</i>	<i>TP 2017</i>	<i>TP 2018</i>	<i>TA 2019</i>	<i>TA 2020</i>
Talousvesi, €/m ³	1,26	1,24	1,20	1,26	1,21
Jätevesi, €/m ³	1,68	1,59	1,51	1,67	2,02

520 TILAKESKUS

Vastuuhenkilö: kiinteistöpäällikkö

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
					1000€	1000€	1000€
TULOT	7 238 742	7 357 700	7 239 500	7 239 500	6 737	6 623	6 376
MENOT	-7 507 680	-7 779 600	-7 487 800	-7 487 800	-6 843	-6 741	-6 496
NETTO	-268 938	-421 900	-248 300	-248 300	-106	-118	-120

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmataavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Omaisuuuden suunnitelmallinen hallinta	Laaditaan kaupungin rakennuskannan korjausvelan laskelma.	Korjausvelan määrä, €	Selvitetään kaupungin rakennuskannan korjausvelan nykyinen määrä

Toiminnan kuvaus

Tilakeskuksen tehtävänä on huolehtia kaupungin omistamien rakennusten sekä osake- ja vuokrahuoneistojen huollon, kunnossapidon ja korjaustoiminnan järjestämisestä sekä vastata talonrakennuskohdeiden hankesuunnittelusta ja rakennuttamisesta.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristössä ei ole näköpiirissä suuria muutoksia suunnittelukaudella. Kaupungin väkiluvun jatkuva lasku ja sen myötä syntyneiden lasten lukumäärän alhaisuus johtavat vähitellen ylisuuriin tiloihin kouluissa ja päiväkodeissa. Tähän tulee varautua suunnittelukauden loppupuolella ja yhdistää päiväkotia ja kouluja alueellisesti suuremmiksi yksiköiksi.

Toiminnalliset painopisteet 2020

Toiminnallinen painopiste v. 2020 on koulu- ja päiväkotihankkeiden rakennuttamisessa sekä pätevän henkilöstön hankkimisessa.

Hankkeet

Lintutarhan vesilintutalon rakentaminen Leader-rahoituksella.

550 RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT

Vastuuhenkilö: palvelupäällikkö

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
					1000€	1000€	1000€
TULOT	5 582 826	5 618 800	5 600 300	5 600 300	5 534	5 484	5 381
MENOT	-5 582 686	-5 618 800	-5 613 300	-5 592 300	-5 618	-5 553	-5 460
NETTO	140	0	-13 000	8 000	-84	-69	-79

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmatavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Palvelut ja asukkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikeus paranee	Aterialippujen myyntiprosessi tehostuu.	Uusien järjestelmien käyttöönottoaste	Siirrytään manuaalisesta ruokalippujen myynnistä sähköiseen myyntijärjestelmään-
Tieto ohjaa rohkeasti tekemistä	Vähennetään muovijätteen määrää. Laitehankinnoissa huomioidaan energiankulutus ja kierrätettävyys.	Ominaiskulutusluvut	Muoviset jättesäkit ja -käsineet -30 %

Toiminnan kuvaus

Tuotamme kaupungin eri tilaajille tukipalveluja, joilla täydennämme tilaajien kasvatuksellisia, terveydellisiä ja elämyksellisiä tavoitteita. Olemme aktiivisia, ammattitaitoisia ja kehityshaluisia moniosaajia. Kaikessa toiminnassa näkökulmamme ovat asiakastyytyväisyys, taloudellisuus ja henkilöstön hyvinvointi.

Ruokapalveluyksikkö tuottaa ateriapalveluja kaupungin kaikille asiakasryhmille. Asiakkaita ovat päivähoitoyksiköt, oppilaitokset, sairaala, koti-, vanhus- ja vammaispalvelun eri asiakasryhmät sekä henkilöstö.

Siivouspalveluyksikkö tuottaa siivouspalveluja kaupungin kiinteistöissä, sekä sairaala-apulaispalveluja sairaalassa ja Mäntylän asumispalveluyksikössä.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella, toimintaympäristön muutokset

Merkittävin muutos ruoka- ja siivouspalvelujen toiminnassa tulee olemaan sote-tukipalvelujen todennäköinen siirtyminen maakunnallisen palveluntuottajan toiminnaksi. Tämä tarkoittaa noin 40 % ruoka- ja siivouspalvelun nykyisestä henkilöstöstä.

Ruokapalvelujen toimintamalleja tulee muuttamaan merkittävästi keskitetyn tuotantokeittiön valmistuminen Kailas-taloon vuonna 2022. Uusi tuotantokeittiö tulee valmistamaan ateriat Heinolan päiväkoille ja kouluille. Nykyiset tuotantokustannukset ateriala kohden vähenevät.

Toiminnalliset painopisteet 2020

Ruoka- ja siivouspalvelun toiminnan kehittäminen tulevien vuosien muutoksiin asiakaskohteiden muuttuessa.

Toimintaa kuvaavat mittarit

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2023
Ateriasuorite, €/suorite	4,31	3,92	4,05	4,05	3,00*
Siivouspalvelut siivousala noin 70 300 m ²	1,83	1,83	1,85	1,85	1,85
Siivoustunti hinta h/€	19,62	19,62	20,40	20,40	20,40
Sairaala-apulaispalvelut Hoitopäivämäärä 2017/13 200 pv Hoitopäivämääriin suhteutettuna	32,30	32,30	33,50	33,50	poistunut

omakustannushinta €/hoitopäivä

Sairaala-apulaispalvelut (Mäntylä)

Asumispäivien määrä 2017/30 800 pv	15,18	15,18	16,55	16,55	<i>poistunut</i>
------------------------------------	-------	-------	-------	-------	------------------

Omakustannushinta €/asumispäivä

* sis. koulu- ja päiväkotiatemat, hoivapuolen ruokapalvelut siirtyvät maakunnalliselle toimijalle.

Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala

Vastuuhenkilö: ympäristöpäällikkö

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	106 076	112 000	115 500	115 500	116	117	116
Maksutuotot	340 818	359 500	355 500	355 500	352	350	351
Tuet ja avustukset	13 606	0	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	300	0	0	0	0	0	0
<i>Toimintatuotot</i>	<i>460 800</i>	<i>471 500</i>	<i>471 000</i>	<i>471 000</i>	<i>468</i>	<i>467</i>	<i>467</i>
Valmistus omaan käyttöön	41 733	30 000	35 000	35 000	20	20	20
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut	-554 500	-533 200	-552 100	-552 100	-543	-507	-520
Palvelujen ostot	-419 301	-489 700	-491 400	-491 400	-500	-493	-493
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-8 707	-11 300	-10 400	-10 400	-9	-9	-5
Avustukset	-150	-500	-500	-500	0	0	0
Vuokratulot	-18 547	-25 500	-23 400	-23 400	-22	-22	-22
Muut toimintakulut	-5 844	-200	-400	-400	-1	-1	-1
<i>Toimintakulut</i>	<i>-1 007 048</i>	<i>-1 060 400</i>	<i>-1 078 200</i>	<i>-1 078 200</i>	<i>-1 075</i>	<i>-1 032</i>	<i>-1 041</i>
TOIMINTAKATE	-504 514	-558 900	-572 200	-572 200	-587	-545	-554
VUOSIKATE	-504 514	-558 900	-572 200	-572 200	-587	-545	-554
Poistot ja arvonalentumiset	-35 166	-54 400	-36 700	-36 700	-19	-19	-2
TILIKAUDEN TULOS	-539 680	-613 300	-608 900	-608 900	-606	-564	-556

Toiminnan kuvaus

Lupa- ja valvontatoimiala tuottaa kunnan lakisääteiset ympäristönsuojeluviranomaisen ja rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät Heinolassa sekä yhteistyösopimuksella Hartolan ja Sysmän kuntien ympäristönsuojelun viranhaltijapalvelut. Lupa- ja valvontatoimiala tilaa ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävät Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä. Näitä ovat terveysvalvonta ja eläinlääkäripalvelut.

Lupa- ja valvontatoimiala on osa elinvoiman, maankäytön ja kuntatekniikan muodostamaa palveluketjua, joka markkinoinnin, maanhankinnan, kaavoituksen, tonttien ja infran rakentamisen kautta vaikuttaa yritysten ja asukkaiden sijoittumiseen paikkakunnalle. Tavoitteena on hoitaa lupien käsittely sujuvasti ja oikeudenmukaisesti. Uusien lupien lisäksi tehdään jatkuvaa valvontaa, jonka tavoitteina ovat elinympäristön terveellisyys, turvallisuus ja monipuolisuus sekä tasapuolinen kilpailuympäristö ja oikeudenmukainen kiinteistöveroitus.

Strategiset tavoitteet suunnittelukaudella

Lupa- ja valvontatoimialan yhteinen strateginen tavoite on kehittää yhdessä elinvoimatoimialan ja tekniikkatoimialan kanssa koko palveluketjua sujuvammaksi, millä luodaan edellytyksiä uusien yritysten sijoittumiselle Heinolaan. Tämä tukee strategian perustavoitetta *Heinola on valituilla osa-alueilla kilpailukykyinen, toimiva ja kiinnostava eri segmenteissä*.

Valtakunnallinen sote- ja maakuntauudistus, sen sisältö ja aikataulu vaikuttavat toimialalla ympäristöterveydenhuollon järjestämiseen, mutta järjestämistapa muuttuvassa sote-ympäristössä on valitsematta. Järjestämiseen tarvittava yksikkökoko tai väestöpohja ei kuitenkaan

näillä näkymin ole ainakaan pienenemässä, joten Heinola järjestänee sen jatkossakin osana suurempaa kokonaisuutta. Muuten toimialan tehtävät muuttuvat lainsäädännön muuttuessa.

Lupa- ja valvontatoimialan työstä merkittävä osa on tiedon ja asiakirjojen hallintaa. Tavoitteena on, että valvonta on suunnitelmallista, johdonmukaista ja se viedään loppuun asti. Palvelualueiden omat tavoitteet tukevat strategian perustavoitetta *Palvelut ja asiakkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee*.

Sitovat tavoitteet

Ohjelmataavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Heinola on valituilla osa-alueilla kilpailukykyinen, toimiva ja kiinnostava eri segmenteissä	Toimialojen yhteisen tavoitteiston luominen vuosille 2021-23	Toteutuminen	Valmis v. 2020

Riskienhallinta

Lupa- ja valvonnan toiminnallinen toteuma henkilöresursseista. Lupien määrään vaikuttaa koko palveluketju markkinoinnista ja maanhankinnasta tonttivarannon kautta luvitukseen.

600 YMPÄRISTÖNSUOJELU

Vastuuhenkilö: ympäristöpäällikkö

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	129 653	138 500	138 000	138 000	139	138	138
MENOT	-602 855	-674 300	-678 100	-678 100	-685	-675	-682
NETTO	-473 202	-535 800	-540 100	-540 100	-546	-537	-544

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmataavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Palvelut ja asiakkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee	Sähköisen arkiston ja järjestelmien kehittäminen ympäristönsuojelussa	Toteutuminen	Sähköinen arkisto tuotantokäytössä vuoden 2021 alusta lähtien.

Toiminnan kuvaus

Ympäristönsuojelun palvelualue hoitaa ympäristönsuojelu- ja leirintäalueviranomaisen tehtäviä sekä jäte-, maa-aines-, maastoliikenne-, vesi- ja luonnonsuojelulain mukaisia lupa-, valvonta-, neuvonta- ja edistämistehtäviä. Päämääränä on turvata ihmisten elinympäristön turvallisuutta ja viihtyisyyttä sekä luonnonympäristön monimuotoisuutta laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Puhdas ympäristö luo edellytykset asukkaiden hyvinvoinnille ja alueen elinvoimaisuudelle.

Strategiset tavoitteet ohjelmakaudella

Tavoitteena on kehittää sähköisiä järjestelmiä ympäristönsuojelussa, mikä helpottaa asiakirjahallintaa ja valvonnan suunnitelmallisuutta.

610 RAKENNUSVALVONTA

Vastuhenkilö: vastaava rakennustarkastaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	372 880	363 000	368 000	368 000	349	349	349
MENOT	-404 193	-386 100	-400 100	-400 100	-390	-357	-359
NETTO	-31 313	-23 100	-32 100	-32 100	-41	-8	-10

Toiminnalliset tavoitteet (sitova)

Ohjelmatavoite	Sitova tavoite	Mittari	Tavoitetaso
Palvelut ja asiakkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee	Valvonnan suunnitelmallisuus paranee, tehtävien priorisointi	Toteutuminen	Valvontasuunnitelma valmis 2020

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonta toimii Heinolan kaupungin rakennusvalvontaviranomaisena.

Strategiset tavoitteet ohjelmakaudella

Rakennusvalvonnan asiakkaita ovat Heinolan asukkaat, yritykset, yhdistykset sekä muut viranomaiset. Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on käynnissä. Ympäristöministeriön tavoitteena on, että hallituksen esitys valmistuu vuoden 2021 loppuun mennessä. Uusi rakennusjärjestys tuli voimaan vuonna 2019, mikä vähentää rakennuslupien kokonaismäärää. Tavoitteena on vähentää yksi henkilö rakennusvalvonnasta, mikä edellyttää tehtävien priorisointia ja suunnitelmallisuutta valvonnassa.

TULOSLASKELMAOSA

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
VEROTULOT	68 917 191	72 100 000	71 557 000	71 557 000	73 568	75 060	75 060
VALTIONOSUUEDET	42 964 995	42 800 000	47 129 000	46 959 500	46 959	46 959	46 959
KORKOTUOTOT	89 112	57 000	40 000	40 000	40	40	40
MUUT RAHOITUSTUOTOT	3 384 553	5 480 000	5 576 200	5 576 200	5 576	5 576	5 576
POISTOERON VÄHENNYS	245 173	0	0	0	0	0	0
TULOT	115 601 024	120 437 000	124 302 200	124 132 700	126 143	127 635	127 635
KORKOKULUT	-601 242	-700 000	-862 000	-882 000	-1 031	-1 012	-900
MUUT RAHOITUSKULUT	-2 026 964	-1 206 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200	-1 200	-1 200
MENOT	-2 628 206	-1 906 000	-2 062 000	-2 082 000	-2 231	-2 212	-2 100
NETTO	112 972 818	118 531 000	122 240 200	122 050 700	123 912	125 423	125 535

700 VEROTULOT

Vastuuhenkilö: talousjohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	68 917 191	72 100 000	71 557 000	71 557 000	73 568	75 060	75 060
NETTO	68 917 191	72 100 000	71 557 000	71 557 000	73 568	75 060	75 060

Verotulot on arvioitu kuntakohtaisen veroennusteen pohjalta. Valtuusto päätti vuoden 2020 veroprosenteista 30.9.2019. Veroprosentit on arvioitu samoiksi koko suunnitelmakauden.

Heinolan kaupungin vuoden 2020 veroprosentit:

Tuloveroprosentti	20,5
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,00
Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti	0,50
Muiden asuinrakennusten veroprosentti	1,00
Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti	1,50

Verotuloarvio verolajeittain:

	TP 2018 1000€	TA 2019	KJ 2020 1000€	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
<i>Verotus</i>						
Kunnan tulovero	59 687	62 600	61 779 000	63 615	64 985	64 985
Kiinteistövero	6 243	6 200	6 288 000	6 288	6 288	6 288
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 988	3 300	3 490 000	3 665	3 787	3 787
VEROTULOT	68 917	72 100	71 557 000	73 568	75 060	75 060

710 KÄYTTÖTALouden VALTIONOSUUDET

Vastuuhenkilö: talousjohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	42 964 995	42 800 000	47 129 000	46 959 500	46 959	46 959	46 959
NETTO	42 964 995	42 800 000	47 129 000	46 959 500	46 959	46 959	46 959

Tuloslaskelmaosassa tuloutettavat käyttötalouden valtionosuudet ovat kaupungin yleiskatteisiä tuloja ilman ns. korvamerkintöjä.

Valtionosuuksien perusteet vahvistetaan vuosittain valtion talousarviossa. Osuudet on arvioitu keväällä julkaistujen ennakkotietojen perusteella. Valtionosuuksien yhteydessä kompensoidaan mm. veroperusteiden ja monien muiden kuntien ja valtion välisen kustannusjaon muutoksia. Myös kuntien keskinäinen verotulotasaus toteutetaan valtionosuuksien kautta. Kuntaliitto tarkentaa vuoden 2020 arvioita syksyn aikana.

720 KOROT JA MUU RAHOITUS

Vastuuhenkilö: talousjohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	3 473 665	5 537 000	5 616 200	5 616 200	5 616	5 616	5 616
MENOT	-2 628 206	-1 906 000	-2 062 000	-2 082 000	-2 231	-2 212	-2 100
NETTO	845 459	3 631 000	3 554 200	3 534 200	3 385	3 404	3 516

Pääosa tehtävän tuotoista syntyy Heinolan energiarahaston sijoituksista. Rahaston kirjanpidolliseksi nettotuotoksi vuonna 2020 on arvioitu 3,6 M€.

Muut tulot kertyvät talletusten ja maksuliikenteen koroista, osingoista, antolainojen korkotuloista sekä kirjanpidollisesti eriytetyn vesilaitoksen pääomalle laskettavasta sisäisestä korkotulosta (0,6 M€). Lainojen korkokuluiksi on arvioitu 0,9 M€ (2018: 0,6 M€).

INVESTOINTIOSA

Yhteisten palveluiden investoinnit

Toimielin Kaupunginhallitus
Vastuhenkilö: hallinto- ja kehitysjohtaja

810 Kaupunginhallitus

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	1 357	99 900	0	0	0	0	0
MENOT	-309 289	-344 000	-973 000	-973 000	-212	-105	-95
NETTO	-307 932	-244 100	-973 000	-973 000	-212	-105	-95

Perustelut:

Talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien käyttöoikeudet ja perustamishanke, verkkopalveluiden uudistaminen, sähköisten palveluiden kehittäminen

Strateginen tavoite:

Tieto ohjaa rohkeasti tekemistä

Sosiaali- ja terveystoimialan investoinnit

Toimielin Sosiaali- ja terveyslautakunta
Vastuhenkilö: sosiaali- ja terveysjohtaja

821 Terveyspalvelut

Vastuhenkilö: johtava ylilääkäri

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	3 623	0	0	0	0	0	0
MENOT	-80 832	-405 800	-395 700	-395 700	-370	-370	-370
NETTO	-77 210	-405 800	-395 700	-395 700	-370	-370	-370

TerveysLifecaren kehittäminen

Perustelut: TerveysLifecaren kehittäminen samaan tahtiin alueen muiden toimijoiden kanssa (esim. GDPR ja muut lakisääteiset vaatimukset sekä potilastyötä helpottavat muutokset) 368 700 €, josta koulutus 14 500 €.

Strateginen tavoite: Digi on liki 24/7

Sähköiset palvelut

Perustelut: Sähköisten palveluiden kehittäminen 15 000 €

Strateginen tavoite: Digi on liki 24/7

Potilasvalvontamonitori -järjestelmä

Perustelut: Potilasvalvontamonitori -järjestelmä päivitykseen (potilasturvallisuus) 12 000 €

Strateginen tavoite: Terve, toimiva ja turvallinen arki

824 Hoito- ja vanhushpalvelut

Vastuhenkilö: vanhus- ja hoitopalvelujohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	0	0	-62 200	-62 200	-50	-50	-50
NETTO	0	0	-62 200	-62 200	-50	-50	-50

Kotihoidon Lifecare optimoinnin päivitys

Perustelut: Kotihoidon Lifecare optimoinnin päivitys (vanhan optimointisovelluksen tuki päättyy) 34 000 €, josta koulutus 4 000 €.

Strateginen tavoite: Digi on liki 24/7

Sähköinen ovenavaus

Perustelut: Sähköinen ovenavaus 13 200 €. Kotihoidossa on ollut käytössä sähkölukot vuodesta 2016, keväällä 2019 kotihoidossa siirryttiin android-järjestelmän puhelimiin, jota sähkölukkojen toiminta edellyttää. Näihin puhelimiin tuli uusi versiopäivitys, jonka seurauksena kotihoidon nykyiset sähkölukot eivät enää toimineet nykyisen lukkotoimittajan lukoissa. Toukokuussa 2019 nykyisten sähkölukkojen käyttö keskeytettiin.

Strateginen tavoite: Digi on liki 24/7

Sähköiset palvelut

Perustelut: Sähköisten palveluiden kehittäminen 15 000 €

Strateginen tavoite: Digi on liki 24/7

827 Sosiaalipalvelut

Vastuhenkilö: sosiaalipalvelujohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	-16 524	-50 000	-214 000	-214 000	-150	-150	-150
NETTO	-16 524	-50 000	-214 000	-214 000	-150	-150	-150

SosiaaliEffican kehittäminen

Perustelut: SosiaaliEffican kehittäminen Kanta-arkistoon liittymisen mahdollistamiseksi (uuden ympäristön perustaminen, lakisääteinen palvelutehtäväuudistus ja Lifecare-työpöytä näkymä) 199 000 €, josta koulutus 7 300 €

Strateginen tavoite: Digi on liki 24/7

Sähköiset palvelut

Perustelut: Sähköisten palveluiden kehittäminen 15 000 €

Strateginen tavoite: Digi on liki 24/7

SOSIAALI- JA TERVEYS YHTEENSÄ

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	3 623	0	0	0	0	0	0
MENOT	-97 356	-455 800	-671 900	-671 900	-570	-570	-570
NETTO	-93 734	-455 800	-671 900	-671 900	-570	-570	-570

Elinvoimatoimialan investoinnit

Toimielin: Elinvoimalautakunta
Vastuuhenkilö: Elinvoimajohtaja

834 Maankäyttö

Vastuuhenkilö: maankäyttöinsinööri

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	123 431	100 000	100 000	100 000	100	100	100
MENOT	-523 069	-430 000	-440 000	-440 000	-450	-460	-400
NETTO	-399 638	-330 000	-340 000	-340 000	-350	-360	-300

Perustelut: Heinolassa on tarjolla kiinnostavia asumisen ja yritystoiminnan edellytyksiä, ja niitä menee kaupaksi (maa-alueiden osto ja myynti). Karttatiedot ovat oikein, jotta kaavoitus on oikealla pohjalla, ja on käytettävissä välineistöä jolla tiedon hankinta tehostuu (karttaväärityksen korjaus, takymetriä hankinta, droneinvestointi).

Strateginen tavoite: Elinvoimaohjelma

ELINVOIMA YHTEENSÄ

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	123 431	100 000	100 000	100 000	100	100	100
MENOT	-859 586	-1 380 000	-440 000	-440 000	-450	-460	-400
NETTO	-736 156	-1 280 000	-340 000	-340 000	-350	-360	-300

Hyvinvointitoimialan investoinnit

Toimielin: Hyvinvointilautakunta
Vastuuhenkilö: Hyvinvointijohtaja

841 Opetus- ja koulutuspalvelut

Vastuuhenkilö: koulutusjohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	-55 314	0	-142 000	-142 000	-170	-440	0
NETTO	-55 314	0	-142 000	-142 000	-170	-440	0

Perustelut: Sinilähde-talo valmistuu, joten koulutoiminnan varustamiseksi esitetään investointimäärärahaa vuodelle 2020. Myllyojan koulun sisäilmaongelmien vuoksi ei vanhasta puretusta koulusta voitu säästää juurikaan mitään opetusmateriaalia ja väistötiloissa ollessa on hankittu vain minimi millä tullaan juuri toimeen. Investointirahalla hankitaan opetusmateriaalia kuten esim. liikunnan, matematiikan, fyysiikan, kemian, kuvataiteen, musiikin ja käsityön opettamiseen tarvittava välineistö ja materiaalit. 142 000 €.

Strateginen tavoite: Elinvoimaohjelma Kaupungin vetovoimaiset palvelut. Kaupunkiin on valmistumassa modernit ja laadukkaat koulut, joiden opetuksen laadullisuutta uudet tilat tukevat. **Hyvinvointiohjelma** Terve, turvallinen ja toimiva arki.

844 Varhaiskasvatuspalvelut

Vastuhenkilö: varhaiskasvatusjohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	-27 564	0	-95 000	-95 000	0	-110	0
NETTO	-27 564	0	-95 000	-95 000	0	-110	0

Perustelut: Sinilähde-talo valmistuu, joten päiväkotitoiminnan varustamiseksi esitetään investointimäärärahaa vuodelle 2020. Määrärahalla on tarkoitus hankkia opetusmateriaaleja sekä sisä- ja ulkoleikkivälineitä ja askartelutarvikkeita lasten käyttöön. Kurpanharjun päiväkodin materiaalihankinnat on minimoitu viime vuosien aikana, koska tiedossa on ollut siirtyminen uusiin tiloihin.

Strateginen tavoite: Elinvoimaohjelma Uudet valmistuvat päiväkodit toimivat vetovoimatekijöinä. **Hyvinvointiohjelma** Terve, turvallinen ja toimiva arki.

847 Virikkeellinen elämä

Vastuhenkilö: nuorisopalvelujohtaja

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	-34 638	-70 000	-40 000	-40 000	-40	0	0
NETTO	-34 638	-70 000	-40 000	-40 000	-40	0	0

Perustelut: Virikkeellinen elämä -palvelualue esittää, että vanhan linja-autoaseman pihalle rakennettavaan liikennepuistoon hankitaan polkuautoja ja skootteja. Museon peruskorjattavan toimistorakennuksen kalustus uusitaan sekä jäähallille kuluneiden kuntosalilaitteiden tilalle ostetaan uusia. Nuorisopalvelut siirtyvät lukiolle uuteen tilaan vuodelle 2021, joten taloussuunnitelmaan on varattava rahaa em. hankintoja varten. 40 000 €.

Strateginen tavoite: Elinvoimaohjelma Kaupunkilaisten liikunnallinen kokonaisaktiivisuus lisääntyy, keskuksen vetovoimaisuus lisääntyy.

HYVINVOINTI YHTEENSÄ

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	-117 516	-70 000	-277 000	-277 000	-210	-550	0
NETTO	-117 516	-70 000	-277 000	-277 000	-210	-550	0

Tekniikkatoimialan investoinnit

Toimielin Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Teknisen toimen johtaja

Kuntatekniikka

Vastuhenkilö: rakennuspäällikkö

58001 Heikkimäen kunn.tekn.ja esirak

	Kustannus- arvio	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	4 400 000	-693 490	-2 500 000	-1 000 000	-1 000 000	0	0	0
NETTO	4 400 000	-693 490	-2 500 000	-1 000 000	-1 000 000	0	0	0

Perustelut: Uutta käyttöön otettavaa yritysalueita Vierumäellä moottoritien liittymän tuntumassa valmistellaan.

Strateginen tavoite: Elinvoimaohjelma / Heinola on valituilla alueilla kilpailukykyinen, toimiva ja kiinnostava eri segmenteissä; Panostuksesta syntyy alueellisen BKT:n kasvua, joka tukee kaupungin talouden tasapainoa.

76000 Jv-puhdistamon saneeraus

	Kustannus arvio	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT		0	510 000	0	0	0	0	0
MENOT	8 000 000	-2 480 923	-4 000 000	-1 000 000	-1 000 000	0	0	0
NETTO	8 000 000	-2 480 923	-3 490 000	-1 000 000	-1 000 000	0	0	0

Perustelut: Jätevedenpuhdistamon urakan loppuun saattaminen

Strateginen tavoite: Päättavoite Terve, toimiva ja turvallinen arki. Resurssiohjelma / Omaisuuden suunnitelmallinen hallinta.

58002 Sinitaival eteläosa, suunnittelu ja rakentaminen

	Kustannus arvio	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	4 770 000	0	-150 000	-3 240 000	-3 240 000	-1 000	-380	0
NETTO	4 770 000	0	-150 000	-3 240 000	-3 240 000	-1 000	-380	0

Perustelut: Uuden kaava-alueen rakentaminen; tonttitarjonnan lisääminen.

Strateginen tavoite: Päättavoite Terve, toimiva ja turvallinen arki. Elinvoimaohjelma / Heinola on valituilla alueilla kilpailukykyinen, toimiva ja kiinnostava eri segmenteissä.

55000 Keskustan kehittäminen, torin ja ympäristön suunnittelu

	Kustannus arvio	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	4 300 000	-317 457	-1 100 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200	-250	0
NETTO	4 300 000	-317 457	-1 100 000	-1 200 000	-1 200 000	-1 200	-250	0

Perustelut: Keskustan alueen katujen ja torialueen uudistaminen viihtyisämmäksi kokonaisuudeksi

Strateginen tavoite: Päättavoite Vetovoimainen keskusta. Elinvoimaohjelma/ Heinolan palvelutarjonta, kaupunkikokemus, luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri tukevat onnistumista.

851 Muu kuntatekniikka

		TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT		-3 882 979	-3 310 000	-3 995 000	-3 995 000	-1 645	-1 195	-995
NETTO		-3 882 979	-3 310 000	-3 995 000	-3 995 000	-1 645	-1 195	-995

Perustelut: Katuyksikön tärkeimpiä kohteita ovat katujen ja kevyen liikenteen väylien routakorjaukset ja uudelleen päällystykset.

Puistot ja liikunta-alueet kohteita ovat Maaherranpuiston leikkikentän saneeraus, Urheilupuiston uuden jääkiekkokaukalon hankinta sekä Harjulle johtavien portaiden rakennuttaminen.

Vesilaitoksen tärkeimpiä investointeja ovat Musterin vedenottamon saneeraus, Hevossaaren tekopohja-vedenottamon rakentaminen sekä automaatio/kaukovalvonnan rakentaminen. Vuotovesikorjauksia jatketaan teknisen lautakunnan hyväksymässä työohjelmassa.

Strateginen tavoite: Pää tavoite Terve, toimiva ja turvallinen arki. Hyvinvointiohjelma/ Heinolalaisten liikunnallinen kokonaisaktiivisuus paranee. Resurssiohjelma/ Omaisuuden suunnitelmallinen hallinta.

KUNTATEKNIikka YHTEENSÄ

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	0	510 000	0	0	0	0	0
MENOT	-7 374 848	-11 060 000	-10 435 000	-10 435 000	-3 845	-1 825	-995
NETTO	-7 374 848	-10 550 000	-10 435 000	-10 435 000	-3 845	-1 825	-995

Tilakeskus

Vastuuhenkilö: kiinteistöpäällikkö

86100 Lukion rakentaminen

	Kustannus arvio	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	18 765 000	-435 624	-5 500 000	-9 500 000	-9 500 000	-3 265	0	0
NETTO	18 765 000	-435 624	-5 500 000	-9 500 000	-9 500 000	-3 265	0	0

Perustelut: Uusi koulurakennus tarvitaan, koska lukio toimii tilapäistiloissa ja nuorisopalvelut vuokratiiloissa. Tämä on ollut pakon sanelema tilapäisjärjestely sisäilmaongelmien vuoksi. Rakennustyö on alkanut syyskuussa 2019 ja kohde valmistuu kesäkuussa 2021. Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki Oy suunnittelee rakennuksen voittaneen kilpailuehdotuksen perusteella.

Strateginen tavoite: Inspiroiva ja mahdollistava toimintaympäristö; Vetovoimainen keskusta. Elinvoimaohjelma/ Heinolan palvelutarjonta, kaupunkikokemus, luottamuksen ja yhteistyön ilmapiiri tukevat onnistumista. Resurssiohjelma/ Palvelut ja asukkaat kohtaavat entistä helpommin ja resurssien käytön vaikuttavuus paranee.

86300 Kailas-talon rakentaminen

	Kustannus arvio	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	20 000 000	-61 647	-1 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-9 500	-5 500	0
NETTO	20 000 000	-61 647	-1 000 000	-4 000 000	-4 000 000	-9 500	-5 500	0

Perustelut: Kailaan koulu ja Kailaan päiväkoti toimivat nyt entisen Niemelän koulun tiloissa, jota on täydennetty pihaan rakennetuilla väliaikaistiloilla. Nykyinen rakennus on tiloiltaan epäkäytännöllinen, liian pieni ja huonokuntoinen. Suunnittelu on käynnissä ja rakennustyö alkaa vuonna 2020.

Strateginen tavoite: Pää tavoite Terve, toimiva ja turvallinen arki; Inspiroiva ja mahdollistava toimintaympäristö. Hyvinvointiohjelma/ Heinolalaisten liikunnallinen kokonaisaktiivisuus paranee; Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi turvataan entistä varhaisemmassa vaiheessa.

86400 Sinilähde-talon rakentaminen

	Kustannus arvio	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	12 400 000	-409 258	-5 000 000	-7 300 000	-7 300 000	0	0	0
NETTO	12 400 000	-409 258	-5 000 000	-7 300 000	-7 300 000	0	0	0

Perustelut: Myllyojan koulu toimii väliaikaistiloissa vanhan puretun koulun tontilla. Koulu ja varhaiskasvatus ovat toimineet hajautettuna useassa toimipaikassa. Nämä kaikki keskitetään nyt Sinilähde-taloon. Rakennustyö on käynnissä ja valmistuu vuonna 2020.

Strateginen tavoite: Päättavoite Terve, toimiva ja turvallinen arki; Inspiroiva ja mahdollistava toimintaympäristö. Hyvinvointiohjelma/ Heinolalaisten liikunnallinen kokonaisaktiivisuus paranee; Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi turvataan entistä varhaisemmassa vaiheessa.

86800 Kirkonkylän koulun peruskorjaus

	Kustannus arvio	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	7 000 000	0	0	-200 000	-200 000	-3 400	-3 400	0
NETTO	7 000 000	0	0	-200 000	-200 000	-3 400	-3 400	0

Perustelut: Kirkonkylän koulun vanhin osa on rakennettu 1955–1957 ja laajennus 1983. Tehtyjen kunto- ja tutkimusten mukaan koko rakennus sekä talotekniikka tarvitsevat peruskorjauksen. Hankesuunnittelu on alkanut syksyllä 2019 ja siinä tutkitaan peruskorjauksen vaihtoehtona myös muita ratkaisuja riippuen siitä, mitä toimintoja hyvinvointitoimiala aikoo rakennukseen sijoittaa.

Strateginen tavoite: Päättavoite Terve, toimiva ja turvallinen arki; Inspiroiva ja mahdollistava toimintaympäristö. Hyvinvointiohjelma/ Heinolalaisten liikunnallinen kokonaisaktiivisuus paranee; Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi turvataan entistä varhaisemmassa vaiheessa.

880 Muu tilakeskus

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	407 914	811 000	0	700 000	20	0	0
MENOT	-5 167 515	-3 328 000	-3 830 000	-3 830 000	-1 275	0	0
NETTO	-4 759 601	-2 517 000	-3 830 000	-3 130 000	-1 255	0	0

Perustelut: Tilakeskuksen muiden investointien pääkohteina ovat Lyseonmäen koulun 1. kerroksen (osittain) lattioiden uusiminen, Sinilähde-talon irtokalustehankinta, vesilintutalon rakentaminen sekä Kiipijäntie 2:n peruskorjauksen suunnittelu. Tekninen lautakunta päättää myöhemmin työohjelmasta ja toteutettavista kohteista.

Strateginen tavoite: Päättavoite Terve, toimiva ja turvallinen arki. Elinvoimaohjelma/ Heinola on valituilla osa-alueilla kilpailukykyinen, toimiva ja kiinnostava eri segmenteissä. Resurssiohjelma/ Omaisuuden suunnitelmallinen hallinta.

TILAKESKUS YHTEENSÄ

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	407 914	811 000	0	700 000	20	0	0
MENOT	-6 074 044	-14 828 000	-24 830 000	-24 830 000	-17 440	-8 900	0
NETTO	-5 666 130	-14 017 000	-24 830 000	-24 130 000	-17 420	-8 900	0

897 Ruoka- ja siivouspalvelut

Vastuhenkilö: palvelupäällikkö

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
MENOT	0	0	0	0	0	-80	-26
NETTO	0	0	0	0	0	-80	-26

Perustelut: Koulu- ja päiväkotirakennusten keittiökonehankintoja.

Strateginen tavoite: Päättavoite Terve, toimiva ja turvallinen arki; Resurssiohjelma/ Omaisuuden suunnitelmallinen hallinta.

TEKNIikka YHTEENSÄ

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	407 914	1 321 000	0	700 000	20	0	0
MENOT	-13 448 893	-25 888 000	-35 265 000	-35 265 000	-21 285	-10 805	-1 021
NETTO	-13 040 979	-24 567 000	-35 265 000	-34 565 000	-21 265	-10 805	-1 021

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	536 324	1 520 900	100 000	800 000	120	100	100
MENOT	-14 832 641	-28 187 800	-37 626 900	-37 626 900	-22 727	-12 490	-2 086
NETTO	-14 296 316	-26 666 900	-37 526 900	-36 826 900	-22 607	-12 390	-1 986

RAHOITUSOSA

Toimielin: Kaupunginhallitus

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
LAINOJEN NOSTO	8 000 000	24 000 000	30 000 000	35 000 000	21 000	10 000	0
ANTOLAINOJEN LYHENNYS	191 546	302 300	94 700	94 700	95	95	95
TULOT	8 191 546	24 302 300	30 094 700	35 094 700	21 095	10 095	95
LAINOJEN LYHENNYS	-8 735 670	-9 493 000	-11 053 000	-11 303 000	-14 103	-15 653	-16 177
ANTOLAINOJEN ANTO	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50	-50	-50
MENOT	-8 785 670	-9 543 000	-11 103 000	-11 353 000	-14 153	-15 703	-16 227
NETTO	-594 124	14 759 300	18 991 700	23 741 700	6 942	-5 608	-16 132

900 LAINANANTO

Kaupunginhallitukselle annetaan valtuudet myöntää rekisteröidyille yleishyödyllisille yhteisöille lyhytaikaista lainaa. Laina voidaan myöntää olemassa olevan rahoituspäätöksen perusteella EU-rahoitteisten tai niihin verrattavien hankkeiden maksuvalmiuden turvaamiseksi. Vakuudeksi edellytetään yhdistyksen yleisen kokouksen päätös kassalainan ottamisesta kaupungilta ja velkakirjaan hallituksen virallinen allekirjoitus. Hankkeen jatkuessa laina voidaan uudistaa tarvittaessa kaupunginhallituksen päätöksellä. Laina on maksettava takaisin kokonaisuudessaan heti, kun hanke on päättynyt ja hankesuunnitelman mukaiset maksatukset on saatu.

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	191 546	302 300	94 700	94 700	95	95	95
MENOT	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50	-50	-50
NETTO	141 546	252 300	44 700	44 700	45	45	45

910 TALOUSARVIOLAINAT

Tehtäväalueella käsitellään yli 12 kuukauden pituisten pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja uusien lainojen ottaminen. Lyhennykset ovat rahoituslaskelmassa menoja ja uusien lainojen nostaminen on rahoitustuloa.

Talousarviovuosien rahoitustarve hoidetaan pitkä- ja lyhytaikaista lainanottoa säätelemällä ja kotiuttamalla energiarahaston sijoitusten tuottoja.

	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	KH 2020	TS 2021 1000€	TS 2022 1000€	TS 2023 1000€
TULOT	8 000 000	24 000 000	30 000 000	35 000 000	21 000	10 000	0
MENOT	-8 735 670	-9 493 000	-11 053 000	-11 303 000	-14 103	-15 653	-16 177
NETTO	-735 670	14 507 000	18 947 000	23 697 000	6 897	-5 653	-16 177

LIITTEET**TASE 1.1.2019****LIITE 1**

V A S T A A V A A	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	
AINEETTOMAT OIKEUDET	425 276,19
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	315 583,73
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	740 859,92
AINEELLISET HYÖDYKKEET	
MAA- JA VESIALUEET	24 753 796,07
RAKENNUKSET	55 005 351,96
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	24 934 532,19
KONEET JA KALUSTO	1 497 262,57
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	310 628,68
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENER.HANKINNAT	1 572 104,21
AINEELLISET HYÖDYKKEET	108 073 675,68
SIJOITUKSET	
OSAKKEET JA OSUUDET	17 053 561,07
MUUT LAINASAAMISET	3 622 617,78
SIJOITUKSET	20 676 178,85
PYSYVÄT VASTAAVAT	129 490 714,45
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	
LAHJ.RAHASTOJEN ERITYISKATTEET	579 029,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	579 029,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
VAIHTO-OMAISUUS	
VALMIIT TUOTTEET/TAVARAT	1 730 255,46
VAIHTO-OMAISUUS	1 730 255,46
SAAMISET	
LYHYTAIKAISET SAAMISET	
MYYNTISAAMISET	4 189 292,09
LAINASAAMISET	50 000,00
MUUT SAAMISET	1 199 403,67
SIIRTOSAAMISET	2 993 599,63
LYHYTAIKAISET SAAMISET	8 432 295,39
SAAMISET	8 432 295,39
RAHOITUSARVOPAPERIT	
OSAKKEET JA OSUUDET	77 573 681,36
SIJOITUKSET RAHAMARKKINAINSTRUMENTTEIHIN	1 023 971,43
RAHOITUSARVOPAPERIT	78 597 652,79
RAHAT JA PANKKISAAMISET	
RAHAT	12 595,56
PANKKISAAMISET	514 901,91
RAHAT JA PANKKISAAMISET	527 497,47
VAIHTUVAT VASTAAVAT	89 287 701,11
V A S T A A V A A	219 357 444,56

V A S T A T T A V A A	TASE 1.1.2019
OMA PÄÄOMA	
PERUSPÄÄOMA	-89 492 847,89
MUUT OMAT RAHASTOT	-15 137 317,25
ED.TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-26 145 530,10
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0,00
OMA PÄÄOMA	-130 775 695,24
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	
POISTOERO	-194 325,37
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	-194 325,37
PAKOLLISET VARAUKSET	
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	-150 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET	-150 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	
VALTION TOIMEKSIANNOT	-203 785,52
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	-1 911 242,14
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	-103 641,84
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	-2 218 669,50
VIERAS PÄÄOMA	
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	
LAINAT RAHOITUS-JA VAK.LAITOKSILTA	-49 909 505,00
MUUT PITKÄAIKAISET VELAT	-2 041 055,28
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	-51 950 560,28
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	
LAINAT RAHOITUS-JA VAK.LAITOKSILTA	-16 292 500,00
SAADUT ENNAKOT	-333 506,09
OSTOVELAT	-7 135 827,49
MUUT LYHYTAIKAISET VELAT	-782 615,19
SIIRTOVELAT	-9 523 745,40
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	-34 068 194,17
VIERAS PÄÄOMA	-86 018 754,45
V A S T A T T A V A A	-219 357 444,56

HEINOLAN KAUPUNGIN HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2020 - 2023

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA VV. 2020 - 2023

Johdanto

Kaupungin henkilöstösuunnitelma laaditaan valtuuston vuonna 2018 hyväksymään strategiaan perustuen. Strategian kivijalkoja ovat talouden tasapaino ja resurssiviisaus, jotka mahdollistavat hyvän palvelukokemuksen ja omalta osaltaan elinvoimaisuuden kasvun. Resursiosiohjelman yksi kärjistä on henkilöstö ja johtaminen, jossa määritellään henkilöstöön kohdistuvia tarkempia tavoitteita. Iso tavoite on kuitenkin osaava, riittävä ja hyvinvoiva henkilöstö.

Henkilöstökertomuksessa kuvataan johtamiseen ja henkilöstöön liittyvien tavoitteiden toteutumista. Henkilöstösuunnitelma keskittyy talouden tasapainon näkökulmaan. Tarkastelun kohteena ovat Palkat ja niiden muutokset toimialueittain ja palvelualueittain neljän vuoden ajalta. Vuonna 2017 toteutettiin merkittäviä organisaatiomuutoksia ja tästä syystä seuranta-aika ulotetaan alkamaan vasta tuosta vuodesta.

Henkilöstökustannusten * kehittyminen vv. 2017 - 2023

Henkilöstökustannuksista tarkastellaan tässä vain Heinolan kaupungin palveluksessa olevien palkkakustannuksia ilman sivukuluja. Näissä kustannuksissa ei siis huomioida esim. asiantuntijapalkkioita tai luottamushenkilöiden korvauksia.

*Mukaan tilit

4002 Vakinaisen henkilöstön kk-palkat

4007 Sijaisten palkat

4010 Muut tilapäiset palkat

4021 Erilliskorvaukset

Lisäksi pitäisi ottaa mukaan seuraavat tilit, jos niitä on

4004 Tuntiopettajien palkat

4005 Tunti- ja urakkapalkat

1. Yhteiset palvelut

Vaalit

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	12 486	8 045	42 000	0	24 000	0	14 000
Muutos (€)		-4 441	33 955	-42 000	24 000	-24 000	14 000

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Kuntavaalit 2021, eduskuntavaalit 2023

Ulkoinen tarkastus

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	13 002	11 121	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000
Muutos (€)		-1 881	1 879	0	0	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Hallintopalvelut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	915 384	819 199	882 000	995 300	920 000	856 000	834 000
Muutos (€)		-96 185	62 801	113 300	-75 300	-64 000	-22 000

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Hallintopalveluihin siirtyy yksi henkilö hyvinvointitoimialalta ja yksi henkilö tekniikkatoimialalta. Yhden henkilötövuoden lisäpanostus 2020 toimintatapa- ja järjestelmä uudistusten riittävän ja oikean viestinnän aikaansaamiseksi (www-sivut, tiedonhallinta, talous- ja henkilöstöjärjestelmät, yhteisten palveluiden kokoaminen ym)

Henkilöstöpalvelut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	362 438	357 978	418 800	443 300	434 000	434 000	434 000
Muutos (€)		-4 460	60 822	24 500	-9 300	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Henkilöstöpalveluihin siirtyy 2020 yksi henkilö sosiaali- ja terveystoimialalta. V 2020 yksi määräaikainen lisähenkilö 8 kk henkilöstötietojärjestelmän muutoksen ja siihen liittyvän palkanlaskenta-prosessien uudistamisen tueksi.

Talouspalvelut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	250 862	243 525	263 600	412 000	412 000	379 000	379 000
Muutos (€)		-7 337	20 075	148 400	0	-33 000	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Tekniikasta keskitetty henkilöstö talouspalveluihin 2019 (40%), palkkarahoista 60% kuitenkin vielä tekniikassa, vuonna 2020 kokonaan talouspalveluissa. Sosiaali- ja terveystoimialalta siirtyy 2 henkilöä talouspalveluihin.

2. Elinvoima**Yritykset ja työ**

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	647 283	770 346	1 709 600	1 813 700	1 816 000	1 816 000	1 816 000
Muutos (€)		123 063	939 254	104 100	2 300	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Työpajojen resursoiminen lisännyt palkkoja. Työllistämispalkat (1.250.000€) sisältyvät talousarviolukuihin. Tilinpäätösluvuissa työllistettävien palkat ovat palvelualueilla.

Kulttuuri

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	413 561	403 198	358 300	383 200	358 000	358 000	358 000
Muutos (€)		-10 363	-44 898	24 900	-25 200	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:**Maankäyttö**

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	621 884	628 202	660 400	641 000	641 000	641 000	641 000
Muutos (€)		6 318	32 198	-19 400	0	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:**3. Hyvinvointi****Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen**

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2022
Palkat (€)	92 931	378 550	457 300	437 400	439 000	439 000	439 000
Muutos (€)		285 619	78 750	-19 900	1 600	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Yksi henkilö siirtyy yhteisiin palveluihin 2020.

Opetus ja koulutus

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	8 562 610	8 391 593	8 488 100	8 776 400	8 679 000	8 641 000	8 552 000
Muutos (€)		-171 017	96 507	288 300	-97 400	-38 000	-89 000

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Palkkamenoissa on 187 000€ hankepalkkoja.

Varhaiskasvatus

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	4 498 982	4 565 361	4 589 600	4 594 900	4 503 000	4 480 000	4 453 000
Muutos (€)		66 379	24 239	5 300	-91 9-00	-23 000	-27 000

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Kahden hanketyöntekijän palkat lisäävät palkkamenoja 55 000€ (vastaava summa näkyy myös tuloina) Palkkamenoja vähentää 1,5 päiväkotiapulaisen sekä 0,5 toimistosihteerin tehtävän täyttämättä jättäminen.

Virikkeellinen elämä

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	1 526 543	1 538 707	1 219 000	1 046 500	1 016 000	986 000	987 000
Muutos (€)		12 164	-319 707	-172 500	-30 500	-30 000	1 000

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Työpajatoiminta siirtyi Virikkeellisestä elämästä elinvoimatoimialalle 2019. Ulkopuolista palkkaa (hankkeet) Virikkeellisen elämän palvelualueelle v 2020 105 000€.

4. Sosiaali- ja terveystyöpalvelut**Hallinto- ja tukipalvelut**

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	999 051	901 942	964 900	876 200	876 000	876 000	876 000
Muutos (€)		-97 109	62 958	-88 700	-200	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Kolme henkilöä siirtyy yhteisiin palveluihin 2020.

Terveystyöpalvelut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2022
Palkat (€)	5 048 507	5 500 830	5 545 900	5 591 600	5 593 000	5 593 000	5 593 000
Muutos (€)		452 323	45 070	45 700	1 400	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Hoito- ja vanhustalpalveluista siirtyy muistihoidtaja ja muistikoordinaattori terveystyöpalveluihin. TP2017 verrattuna kotihoidon vastuulääkäripalvelu on otettu omaksi toiminnaksi, mikä tuli ostopalvelua halvemmaksi.

Hoito- ja vanhustalpalvelut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	9 371 814	9 524 494	9 045 400	9 946 900	9 949 000	9 949 000	9 949 000
Muutos (€)		152 680	-479 094	901 500	2 100	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Vammaisten asumispalvelut siirtyi 3/2019 hoito- ja vanhustalpalveluihin (29 työntekijää), muistihoidtaja ja muistikoordinaattori siirtyvät terveystyöpalveluihin

Sosiaalipalvelut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	3 075 944	2 822 923	3 418 500	2 575 000	2 575 000	2 575 000	2 575 000
Muutos (€)		-253 021	595 577	-843 500	0	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Vammaisten asumispalveluyksiköiden henkilöstö (29 työntekijää) on siirtynyt hoito- ja vanhuspalveluiden palvelualueelle. Erityisryhmien työ- ja päivätoiminta Rytmistä siirtyi 9 henkilötyövuotta sosiaalipalveluihin Heinolan Työvalmennuskeskus Oy:ltä.

5. Tekniikka

Tekniikan hallinto

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	397 806	370 530	320 700	197 400	196 000	196 000	196 000
Muutos (€)		-27 276	-49 830	-123 300	-1 400	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Kolmen työntekijän siirtyminen yhteisiin palveluihin.

Kuntatekniikka

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	2 074 984	2 076 009	2 070 700	2 108 600	2 109 000	2 109 000	2 109 000
Muutos (€)		1 025	-5 309	37 900	400	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Kuntatekniikan henkilöstömäärä on 50 henkilöä. Vuoden 2020 aikana eläköityy yksi henkilö Metsä- ja kalatalous -yksiköstä; yksikön henkilöstöresurssien tarve selvitetään kevään 2020 aikana. Palvelualueelle rekrytoidaan suunnittelija.

Tilakeskus

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	1 002 827	953 464	1 142 200	1 085 800	1 086 000	1 086 000	1 086 000
Muutos (€)		-49 363	188 736	-56 400	200	0	0

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Rakennuttajainsinöörin työpanoksen hankkiminen ostopalveluna.

Ruoka- ja siivouspalvelut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	2 908 826	2 870 010	2 987 500	2 943 100	2 982 000	2 927 000	2 863 000
Muutos (€)		-38 816	117 490	-44 400	38 900	-55 000	-64 000

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Osa eläkepoistumasta jätetään korvaamatta.

6. Lupa ja valvonta

Ympäristönsuojelu

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	195 881	218 028	224 000	229 400	233 000	233 000	238 000
Muutos (€)		22 147	5 972	5 400	3 600	0	5 000

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Rakennusvalvonta

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	172 544	188 585	166 600	175 000	180 000	150 000	155 000
Muutos (€)		16 041	-21 985	8 400	5 000	-30 000	5 000

Perustelut mahdollisille muutoksille vuodelle 2020 vuoteen 2019 verrattuna:

Vakinaisen henkilöstön palkat +21 200 €. Eläköityminen, yksi virka jätetään täyttämättä.

Koko kaupunki

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023
Palkat (€)	43 166 151	43 542 640	44 988 100	45 285 700	45 034 000	44 737 000	44 560 000
Muutos (€)		376 489	1 445 460	297 600	-251 700	-297 000	-177 000

Eläköitymisennuste vv. 2019 - 2024

Toimiala	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Yhteiset palvelut	3	3	2	1	0	3
Elinvoima	3	0	2	2	2	3
Hyvinvointi	15	11	8	5	13	11
Sosiaali ja terveys	14	11	16	14	10	19
Tekniikka	5	8	4	8	7	6
Lupa ja valvonta	0	0	1	0	0	0
	<i>40</i>	<i>33</i>	<i>33</i>	<i>30</i>	<i>32</i>	<i>42</i>

Henkilöstölinjaukset ja toimenpiteet vuosina 2019-2023

Kaupungin organisaatiossa ei vuoden 2017 organisaatiouudistuksen jälkeen ole tehty suuria muutoksia. Maakunta- ja soteuudistusta valmisteltiin usean vuoden ajan. Se olisi merkinnyt joidenkin toimintojen ja työntekijöiden siirtymistä maakunnalle, suurimpana kokonaisuutena sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuus. Hanke kaatui keväällä 2019. Näyttää kuitenkin siltä, että uudistusta tullaan valmistelemaan jossain muodossa edelleen. Tarkkoja tietoja sen sisällöstä ei vielä ole.

PIENI KAUPUNKI,
ISO MAHDOLLISUUS